

Riksdagens protokoll

2009/10:36

Tisdagen den 24 november

Kl. 13.00 – 15.19
18.00 – 20.59



Protokoll
2009/10:36

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 17 och 18 november.

2 § Ledighet

Talmannen meddelade att *Patrik Forslund* (m) ansökt om ledighet under tiden den 11 januari 2010–5 april 2010.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Gunnel Söderberg* (m) skulle tjänstgöra som ersättare för Patrik Forslund.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2009/10:97

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:97 Konsekvenser av att avreglera Gotlands-
trafiken

av Karin Svensson Smith (mp)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 23 november 2009

Näringsdepartementet

Åsa Torstensson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:100 Träförädlingens framtid i Gävleborg
av Per Svedberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 23 november 2009

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2009/10:106

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:106 Åtgärder för industrin i Gävleborg
av Raimo Pärssinen (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 23 november 2009

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Anf. 1 TALMANNEN:

Vi har i dag fem interpellationsdebatter. Kl. 16.00 är det gruppmöten. Är vi inte klara utan det finns något kraftigt överskjutande kommer det sista av interpellationsdebatterna att avslutas ganska sent i kväll i och med att arbetsplenum startar kl. 18.00 – detta sagt för att alla ska vara medvetna om det.

*Svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 2009/10:49 om kultur i arbetslivet

Anf. 2 Kulturminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (m):

Herr talman, kära kulturvänner! Eftersom det i dag är min födelsedag hoppas jag att vi blir klara till kl. 16.00.

Gunilla Carlsson i Hisings Backa har frågat mig om jag kommer att verka för att det framgent i Kulturrådet kommer att finnas medel att söka för kultur i arbetslivet på samma nivå som tidigare. Gunilla Carlsson har även frågat om jag är beredd att se till att dessa bidragsmedel inte ska räknas bland de verksamheter som bidragsgivningen ska minska för enligt budgetpropositionen.

Låt mig först förtydliga arbetsgången för de statliga bidragsmedlen. Regeringen har i budgetpropositionen för 2010 föreslagit en minskning av anslaget 1:2 för att frigöra medel till andra satsningar inom kulturom-

rådet, bland annat Skapande skola. För att regeringen ska kunna besluta om detta måste riksdagens beslut om budgetpropositionen först inväntas. Det kommer att ske först i mitten av december.

När det gäller bidragsgivningen inom kulturområdet är det Statens kulturråd som fördelar bidragen. De bidragsmedel som Gunilla Carlsson refererar till ligger under anslaget 1:2, anslagspost 1 som ska användas för insatser för allmän kulturverksamhet och utvecklingsverksamhet. I regleringsbrevet till Statens kulturråd specificeras att anslagsposten bland annat ska användas för en rad olika ändamål, däribland insatser för att främja en bred kulturverksamhet med arbetsplatsen och arbetsgemenskapen som utgångspunkt.

Regeringen har överlåtit till Statens kulturråd att besluta hur de drygt 80 miljoner kronor som finns på anslagsposten ska fördelas mellan de olika angivna ändamålen. Regeringens ambition på sikt är att ytterligare minska detaljstyrningen och att lämna till Kulturrådet att efter övergripande mål för bidragsgivningen bedöma vilka ansökningar som bör beviljas.

Statens kulturråd har i sin bidragsgivning till ändamålet att främja kulturverksamhet med arbetsplatsen som grund prioriterat läsfrämjande insatser. Som Gunilla Carlsson påpekar finns det framgångsrika projekt att visa på inom detta område. Läsfrämjande är också något som regeringen har prioriterat.

Regeringen har en uttrycklig ambition att främja allas möjlighet till kulturupplevelser och bildning. Därför har regeringen satt upp just detta som ett av de nya kulturpolitiska mål som föreslås för riksdagen. Regeringen anser det lämpligast att lämna åt Kulturrådet att bedöma vilka organisationer som bör motta statliga bidrag.

Anf. 3 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Herr talman! Jag får väl passa på att gratulera kulturministern på hennes födelsedag. Vi får hoppas att det inte blir debatt hela kvällen för kulturministern. Jag vill också tacka så mycket för svaret. Men jag känner mig inte särskilt lugn i sinnet efter det svar jag fått.

Min fråga gäller det som kulturministern säger om möjligheten att bedriva kulturprojekt ute på arbetsplatserna. Under den tid som den moderata ministern innehåft kulturministerposten har vi sett hur resurserna till just anslagsposten Kultur i arbetslivet har minskat.

Vi vet att den verksamheten är och har varit en bra verksamhet. Ända sedan 1970-talet har medel gått till arbetsplatserna just för att främja människors möjlighet att vara mer delaktiga. Det handlar om en grupp människor som många gånger inte tar del av kulturen och som vi vet kanske har en lite högre tröskel för att själva vara verksamma och gå på teater eller besöka andra kulturverksamheter.

Kulturministern lyfter fram läsfrämjandet. Men ministern har varit med om att se till att bland annat verksamheten med En bok för alla inte fått läggas ned – de har faktiskt lyckats överleva – men väl fått minskas till en mycket liten skala. Utgivningen för vuxna har minskat.

Ambitionen att jobba med kultur för barn och unga är, tycker jag, mycket bra. Men jag ser med oro på att man hela tiden utestänger vuxna från att bli mer delaktiga. Kultur i arbetslivet är en mycket viktig del. Tidigare under den socialdemokratiska regeringen öronmärktes medel till

den här verksamheten för att pengarna inte skulle gå till något annat. I stället gällde det att driva på för att få projektverksamhet ute på arbetsplatserna. 10 miljoner avsatte vi i budgeten – öronmärkta pengar för den här verksamheten.

Förra året bestämde sig den borgerliga regeringen för att det här anslaget skulle läggas i den pott med pengar som finns under anslaget 1:2, som kulturministern här lyfte fram. Lena Adelsohn Liljeroth, du sade att det nu finns möjligheter att söka ännu mer pengar än de 10 miljonerna. Men enligt de senaste siffrorna jag sett har 1,7 miljoner gått till anslagsposten Kultur i arbetslivet. Genom att gå från 10 miljoner till 1,7 miljoner har det definitivt inte blivit något plus på det kontot!

Jag tror att tanken med öronmärkta medel var bra. Men det innebär inte att man inte får använda mer. Man får i alla fall inte plocka från de 10 miljonerna och använda de pengarna till någonting annat.

Återigen, kulturministern: Även om man nu i propositionen lägger fram förslag och säger att man vill att fler ska ta del av kulturen räcker inte det. Man måste också ha en politik för det. Det räcker inte med vackra ord. Hur kommer kulturministern att jobba för att se till att fler i de grupper där man inte tar del av kultur – drygt tre miljoner människor finns ute på arbetsplatserna, så det finns en mycket bra grund för att se till att jobba gentemot nämnda grupper ute på deras arbetsplatser – får större möjligheter att vara delaktiga och att ta del av kulturen?

Anf. 4 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Också jag vill börja med att gratulera kulturministern på hennes födelsedag. I dag här huset jobbar man ju vidare oavsett vad som händer. Jag hoppas dock att ministern får en chans att fira senare i dag, kanske också med lite kultur.

Jag tycker att Kultur i arbetslivet är viktigt. Det finns folkhälsoeffekter med kulturen som kan vara väldigt bra arbetsmiljömässigt, men det är också ett sätt att nå grupper som är svåra att nå med kulturen. Vi kan se att det finns en snedfördelning där framför allt välutbildade tar del av kultur mer än lågutbildade, där kvinnor mer än män tar del av kultur och där äldre tar del av kultur mer än yngre. Yngre och medelålders LO-män nås alltså inte mycket av kulturen. Det är tråkigt både av demokratiskäl – jag tycker nämligen att kulturen är en väldigt viktig del av demokratin – och av folkhälsoskäl samt över huvud taget självklart av kulturskäl. Det har ett värde i sig självt.

Jag har ett konkret exempel från Malmö, som jag kommer ifrån. Där finns ett företag som heter Akzo Nobel, och det är en stor industri. Kvinnor jobbar där, men främst män. Det är en överrepresentation av män, och det är LO-män. De har startat ett arbetsplatsbibliotek. Det kan tyckas som mission impossible att nå dessa män som kanske inte har läst mycket tidigare i sitt liv, men det har slagit väldigt väl ut. Dels finns närheten mellan jobbet och biblioteket – det är ingen sträcka att förflytta sig – och dels är det anställda, det vill säga arbetskamrater, som driver arbetsplatsbiblioteket. Då får man också budbärare bland de egna, och steget blir inte lika långt.

Tyvärr hotas nu detta arbetsplatsbibliotek av nedläggning, och det tycker jag är ett konkret exempel på när man skulle behöva pengar för Kultur i arbetslivet för att rädda sådana här projekt som faktiskt fungerar.

Jag hoppas att regeringen noga utvärderar vad det innebär att man tar bort öronmärkningen. Hittills har anslagen inte nått upp till tidigare nivåer. Jag hoppas att regeringen kan tänka sig att återinföra öronmärkningen om denna utveckling fortsätter. Det är nämligen ett väldigt bra sätt att nå grupper som man annars inte når så lätt, och man ska inte heller underskatta arbetsmiljöeffekterna. Det har kommit forskningsresultat som är rätt så häpnadsväckande för många: Det visade sig att kultur ger lika stor hälsoeffekt som motion.

Det ena ska givetvis inte utesluta det andra, men det är ändå rätt fantastiskt att man kan se att de som är regelbundna kulturutövare lever i genomsnitt tio år längre än dem som inte håller på med kultur. Det tycker jag är intressant med de sjukskrivningstal vi har, förtidspensioneringar och att man i en del fall helt enkelt inte trivs på jobbet. Jag tror att kulturen kan göra mycket. Den kan inte göra hur mycket som helst, men jag tror att den kan bidra väldigt positivt.

Jag hoppas därför att Kultur i arbetslivet inte faller mellan stolarna, för med allmänna bidrag tror jag inte att man når dessa grupper på samma effektiva sätt. Sedan ska vi självklart ha kultur i skolan – det är också ett bra sätt att nå alla, för alla går i skolan – men sedan, när människor kommer ut i arbetslivet, är det viktigt att vi håller fast vid kulturarbetet. Jag hoppas alltså att regeringen tar vara på detta och försöker se till att de positiva projekt som pågår får fortsätta, och gärna att vi får ännu fler.

Anf. 5 CECILIA MAGNUSSON (m):

Herr talman! Även jag får instämma i hyllningskören.

Hillevi Larsson gav goda exempel på vad kultur kan göra i arbetslivet. Jag har positiva erfarenheter från Lilla Edet, som jag kommer ifrån och där man tillverkar bland annat toalettpapper. Man har använt Skådebanan och ett projekt där man tar in kulturutövare i arbetskraften. Man får fantastiska erfarenheter: bättre arbetsmiljö, människor som är gladare på sina arbetsplatser och ett nyväckt kulturintresse. Detta ska självklart uppmuntras.

Det Hillevi Larsson och Gunilla Carlsson dock glömmat är att det bara för att det finns ett statligt bidrag inte är självklart att det blir kultur på arbetsplatsen. Till projekten finns inga statliga bidrag. Skådebanan har visserligen ett statligt bidrag, men det är företagen som betalar för det. Det går alltså att få mycket kultur på arbetsplatsen utan bidrag. Mina frågor till både Hillevi Larsson och Gunilla Carlsson är därför: Varför håller ni så krampaktigt fast vid just det statliga bidraget till Kultur i arbetslivet? Varför kan ni inte lita på att Kulturrådet gör den fördelning som krävs?

Om ni hade läst det senaste årets utnyttjande av bidraget hade ni nämligen sett att det inte är det att Kulturrådet inte vill ge bidragen, utan det är färre ansökningar. Och de ansökningar som kommer in är så dåliga att Kulturrådet har svårt att ge bidrag till alla. Min sista fråga är: Tycker verkligen Gunilla Carlsson och Hillevi Larsson att man ska ge statliga bidrag trots att ansökningarna inte håller måttet?

Anf. 6 Kulturminister LENA ADELSSON LILJEROTH (m):

Herr talman! På något sätt är det lite synd att det bara är vi som är besjälade av kulturen och vet vad den betyder för välmåendet som står här. Som Hillevi Larsson också sade lever man faktiskt längre om man ägnar sig åt kultur i olika former. Vi vet det, och det är egentligen kunskap vi skulle behöva sprida till många fler.

För att knyta an till det som Cecilia Magnusson sade har det kommit in färre ansökningar till Kulturrådet. Det är inte så att dessa pengar har försvunnit ut ur kulturbudgeten. Det finns egentligen inget särskilt öronmärkt anslag som heter just Kultur i arbetslivet, däremot till det som har arbetsgemenskapen som grund. Självklart anser jag att det ska vara en liten summa statliga pengar som går till en viss grupp. Jag tycker att det är bra att man stöder olika verksamheter som man kan lära sig av. Det är kunskap som kan spridas över hela arbetsmarknaden.

Vi har i Sverige runt hundra tusen, kanske ett par hundra tusen, arbetsplatser. Vi talar här om en summa som en gång kanske har varit runt 10 miljarder, och de senaste åren har den legat runt 3–4. Det är inte pengar som kan vara så avgörande att vissa grupper helt skulle utestängas från kulturen. Det tycker jag blir en tämligen orimlig slutsats.

Däremot ser jag naturligtvis hur vi under många år har haft denna skeva fördelning där vissa grupper gärna använder sig av kulturen och ser en självklar ingång i all slags kultur, medan andra grupper ser att det finns trösklar. Det är ett jättebekymmer. Det är också därför vi tycker att det är så otroligt viktigt att satsa just på Skapande skola som för barnen blir öppningen och ingången till kultur. De ska känna sig hemma i kulturen, oavsett vilken kultur de så småningom väljer att använda sig av. Man ska använda sig av kulturens olika kreativa uttryck i just skolan.

Jag kan också säga att vi när vi talar om tillgänglighet glömmer studieförbunden. De får drygt 1 ½ miljard och når väldigt många människor. Sedan tycker jag också att det finns många verksamheter, inte minst när det handlar om läsförbunden, som har kommit i gång via detta stora anslag som ligger på drygt 80 miljarder. Man har haft olika projekt; det har varit vägbibliotek och fackföreningsrörelsens projekt Läs för mig, pappa! Det är alldeles utmärkt. Nu har man testat detta, och det går utmärkt att stödja det på andra sätt. Dessa pengar är inte avgörande för att det ska finnas kultur till alla över hela landet. Däremot kan pengarna säkert användas bättre än i dag.

Anf. 7 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Herr talman! Kulturpropositionen ska vi debattera i kammaren den 14 december. Jag har läst igenom den och inte hittat en enda mening där man lyfter fram vikten av Kultur i arbetslivet. Kanske kan kulturministern hjälpa mig att hitta just de orden i propositionen. Jag tycker nämligen att det är bedrövligt att man skriver en kulturproposition och inte med ett enda ord eller en enda rad lyfter fram vikten av kultur ute på våra arbetsplatser.

Precis som kulturministern säger är det en stor andel människor som faktiskt går till arbetet varje dag, och precis som Hillevi lyfter fram är det hälsofrämjande. Vi ser att fler blir delaktiga i samhällsdebatten och också i diskussionerna på våra arbetsplatser.

Man mår bättre om man får ta del av kultur. Det finns en massa plus-effekter av sådana satsningar.

Då tycker jag att 10 miljoner kronor är väldigt lite i en kulturbudget. 10 miljoner är jättemycket pengar för var och en av oss här, men vi vet att dessa pengar som drivmedel ger enormt mycket effekt ute på arbetsplatserna. Tydligheten från politiken, att man menar att det är viktigt att satsa på kultur ute på arbetsplatserna, har betydelse. I propositionen lyfter man inte fram det här över huvud taget.

Kulturrådet jobbar utifrån vad regeringen har för ambitioner på området. Har regeringen inte de här ambitionerna prioriterar man kanske bort det, vilket jag hoppas att Kulturrådet inte gör. Enligt de siffror jag har fått delade man under förra året ut 1,7 miljoner av de projektmedel som fanns. Jag tror att man hade 3 ½ miljon. Det fanns 10 miljoner när den nuvarande regeringen tog över.

Det påverkar hur verksamheterna ser ut på våra arbetsplatser. Jag tror att det påverkar om de fackliga organisationerna, som är en av de organisationer som har drivit på det här, inte söker medel. Varför ska man lägga ned en massa tid och engagemang på att söka pengar när man ändå vet att det inte finns några pengar avsatta?

Däremot har jag hört att det ligger mängder av projektansökningar till projekt som inte har fått några resurser. Cecilia lyfte fram att de är av så dålig kvalitet. Då kan väl Kulturrådet hjälpa till med att skriva projektansökningar på ett sätt som gör att man har möjlighet att få pengar. Det handlar om vad man har för ambition och vilja att få människorna att ta del av kulturen. Man kan hjälpa till lite på traven om man tycker att det är viktigt.

Väggkrogsbibliotek är någonting som kommit under de senaste åren och blivit en succé. Oftast är ljudböckerna, som det många gånger handlar om, utlånade. Det finns inga att få tag på. De har blivit till just för att våra fackliga organisationer såg att här är en grupp, framför allt män, som inte läser böcker och tänkte: Hur kan vi se till att de gör det? Så kom man på att börja jobba med väggkrogsbibliotek, och det har blivit en succé. Jag ser med oro vad som kommer att hända med väggkrogsbiblioteken. Vad händer med våra arbetsplatsbibliotek som vi vet tyvärr är alldeles för få men skulle behöva bli många fler? Engagerade arbetsplatsombud eller bokombud ute på våra arbetsplatser känner sig inte ensedda i regeringens kulturpolitik. De finns inte nämnda med ett enda ord i propositionen. Det tycker jag är bedrövligt. Hur ser kulturministern på det? Ser hon inte alla dessa människor som är en resurs och som ser till att fler människor tar del av både läsande och annan kulturverksamhet?

Anf. 8 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Det finns ett ordspråk som heter: Som man ropar får man svar. Det rop som har gått ut är – såsom signalen har uppfattats – att man först har skurit ned på Kultur i arbetslivet, och nu tar man bort det helt. Självklart kan man söka inom den breda ramen från Kulturrådet, men den signal som folk har uppfattat är att det här nedgraderas och nedprioriteras. Jag tror till och med att det finns de som inte vet om att man kan söka inom den breda ramen hos Kulturrådet. Oavsett vilket tycker jag att det är viktigt att regeringen tar sitt ansvar och inte bara skjuter över till Kulturrådet att säga att det är viktigt. Regeringen måste

självklart säga att detta är viktigt. Ett bra sätt att göra det är att behålla kultur i arbetslivet.

Nu har regeringen kommit med Skapande skola, och det är ett jättebra initiativ. Det visar vad man borde göra med kulturen inom arbetslivet. Naturligtvis borde man göra likadant och prioritera det här området, öronmärka pengar och visa att det här är viktigt, inte bara sitta och vänta på ansökningar. Man kan göra reklam för det här, ha uppsökande verksamhet och uppmuntra till sökande av pengar.

Det är kanske inte alltid de som har lättast att söka som bäst behöver det utan arbetsplatser där det till exempel är många LO-män, yngre och medelålders, där många inte har den kulturen eller inte är vana vid att läsa, gå på teater och så vidare. Det kanske är just där det är viktigast att det finns kultur. Därför tycker jag att man ska uppmuntra det snarare än bara sitta och vänta in ansökningar som är mer välskrivna från andra håll. Om ansökningen inte är skriven perfekt ska inte vara det som faller projektet.

Regeringen har kommit med ett initiativ om kultur på recept, och det är någonting som jag har kämpat för i många år. Det finns redan motion på recept, som har fallit väldigt väl ut. Nu är det ett pilotprojekt i Helsingborg där långtidssjuka människor får kulturupplevelser utskrivna på recept, till exempel att du ska gå på teater tre gånger under veckan eller läsa en bok, gå på bio eller göra något annat trevligt. Det ska bli spännande att se hur det slår ut. Med tanke på hur bra det har gått med motion på recept och med tanke på att kultur är lika hälsosamt tror jag att det kan bli mycket positivt.

Det som känns bakvänt för mig är att man tar bort posten kultur i arbetslivet. Därmed uppfattas det som nedgradering, även om det inte är nedgradering. Risken finns att det hela faller mellan stolarna. När människor väl har blivit sjuka på jobbet, vilket de flesta blir, av dålig arbetsmiljö och hade kunnat må bättre av kultur kommer man med kultur på recept. Jag tycker att det alltid är bättre att förebygga än att vara framme när olyckan väl har hänt.

Därför vill jag ha mer kultur i arbetslivet än i dag och vill att regeringen ska prioritera det mer än i dag. Kultur på recept ska vara självklart och inte bara gälla långtidssjukskrivna utan även människor som är på väg att bli sjuka, alltså förebyggande. Det ska gälla alla som behöver det. Sprid kulturen överallt, lämna inte bara över till Kulturrådet att besluta. Regeringen ska ta sitt ansvar och poängtera att kultur i arbetslivet är otroligt viktigt och får inte försvinna eller nedgraderas.

Anf. 9 CECILIA MAGNUSSON (m):

Herr talman! Man blir förundrad när man lyssnar på Hillevi Larsson och Gunilla Carlsson som säger att regeringen och Kulturrådet måste ta sitt ansvar. Vi vet att kultur är nyttigt för människor i allmänhet och för människor i arbetslivet i synnerhet. Vilket utmärkt incitament för arbetsgivare att investera i det! Det var just det jag gav ett exempel på med projekten i Västra Götaland som dessutom har blivit ett gott exempel för hela Europa. EU-kommissionen har gett särskilt stöd för det arbete som sker där. Det är meningen att det ska kunna betala sig alldeles självt utan några som helst statliga eller kommunala stöd. Den krampaktiga hållningen att det är bidragen som är det viktiga är mycket konstigt.

Om vägbiblioteken, som är en fantastisk verksamhet, behöver stöd kan de få det via läsförfrämjandeanslaget. Har man en god idé eller ett gott projekt kan man få stöd. Men man ska inte stödja arbetsplatsen utan att ställa några krav på kvalitet, något som Hillevi Larssons och Gunilla Carlssons senaste anföranden andas – låt dem få sina pengar bara de söker. Nej, jag tycker att varenda skattekrona ska granskas väldigt noga. Har man en god idé kan man som sagt få anslag.

Jag tycker att vi tillsammans inom alla partier kan hjälpas åt att föra ut i våra egna partier och ute i samhället hur välgörande kultur faktiskt är, det vi kallar aspektpolitik.

Anf. 10 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Herr talman! Jag vill också lägga mig i den här debatten några minuter.

Jag vill ge en bakgrund utifrån bland annat de fackliga representanterna. De har sett det här som ett oerhört bra initiativ och bra incitament, för de om några vet hur det ser ut på arbetsmarknaden och på arbetsplatserna och vilken stor roll det här spelar. Jag vill inte säga att det har spelat stor roll, för förhoppningsvis ska det här kunna fortsätta.

Fackförbunden, bland annat Transport, Kommunal, Livs, Seko, IF Metall, gick ut redan i somras och var oerhört irriterade när de inte kunde se att medlen för Kultur i arbetslivet skulle finnas kvar. De uppvaktade Kulturutredningen för att verkligen föra upp frågan på bordet, så att man inte från ministerns eller departementets sida skulle kunna säga att det inte skulle spela så stor roll.

Likadant fick de rätt från fackligt håll när kulturpropositionen presenterades. Nu har vi inte debatterat budgeten, men vi kan inte se att det finns några medel som ska gå till just Kultur i arbetslivet, till arbetsplatsbiblioteken eller övrig verksamhet som man bedriver tillsammans med de fackliga på arbetsplatserna. Det som jag invänder mot är att man inte har gjort något påpekande om att det inte finns någon inriktning. Det kan ju fortfarande finnas möjligheter att få medel som finns hos Kulturrådet.

Jag har stort förtroende för Kulturrådet. Men, herr talman, det spelar ju roll vad regeringen tycker om man skickar med tillägget att även för oss i regeringen spelar det roll att det finns medel just till Kultur i arbetslivet. Vi diskuterar i andra sammanhang regleringsbrev och annat som spelar roll, men visst spelar det roll också vad vi politiker tycker. Det måste väl ändå spela roll vad folkvalda och vi i det här huset tycker och tänker, bland annat om Kultur i arbetslivet.

Vidare finns det en oro vad gäller speciellt vägbiblioteken. Vi har nu hört här om födelsedagar och dylikt. Det är trevligt att de firas. Men frågan är hur många som ska kunna fortsätta att fira födelsedagar om vägbiblioteken som startade för inte så länge sedan, 2004, försvinner. Risken är nu att de försvinner. Barnadödligheten får alltså ett nytt begrepp, ett nytt ansikte. Nu försöker man på olika håll och kanter, bland annat från pressens håll, skänka ljudböcker och olika tidningar. Aftonbladet, Svenska Dagbladet, Arbetarbladet, Biblioteksbladet ska då hjälpa till att adoptera eftersom man ser en stor oro, och den oron måste vi ta på allvar. Jag hoppas att regeringen och ministern också tar den på allvar. Vi vill på något sätt få in att vi vill styra och ge vårt stöd genom en skrivelse om det viktiga med kultur på arbetsplatsen.

För dem som är lite längre från kulturen har vi haft projekt som Läs för mig, pappa! och andra projekt. Det har inneburit att LO-arbetare som inte tidigare har varit så involverade i litteraturens värld har fått en ny start, att de har knäckt koden. Jag tycker att vi ska fortsätta på den inslagna vägen.

Min fråga till kulturministern är: Varför inte kunna göra markeringen på pränt till bland annat Kulturrådet att även departementet och kulturministern tycker att det är viktigt med Kultur i arbetslivet.

Anf. 11 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det här anslaget heter Insatser till allmän kulturverksamhet och utvecklingsverksamhet. Vi har varit väldigt tydliga med att betona just läsfrämjande. Och anslaget till läsfrämjande har fördubblats inom Kulturrådets ram. Vi får inte börja blanda ihop korten här. Insatser för läsfrämjande har ni själva lyft fram som särskilt viktiga, oavsett om det handlar om biblioteket på Akzo Nobel eller om det råkar vara vägbiblioteken.

Det här inte anslaget men möjligen utpekade ändamålet har funnits i ungefär 25 år. Man har säkert skaffat sig en massa erfarenheter. Vägbiblioteken har blivit väldigt uppskattade, det vet jag. Det gör också att de är väl kända. Det är kanske inte självklart men heller inte uteslutet att de inte ska kunna finnas också i framtiden. Men allting behöver inte statligt stöd. Det bara är så.

Jag tycker inte att man ska göra alltför stort nummer av en summa på 2, 3, 4, 5 miljoner, beroende lite på hur ansökningarna ser ut, som går till något som ska vara främjande för gemenskapen på arbetsplatsen – det är ungefär så det är beskrivet – och tro att det får sådana enorma konsekvenser. Hillevi Larsson får det nästan till att det är det här som gör att folk blir sjukskrivna.

Vi har mycket tydliga med att kulturen ska ta plats på flera områden. Man behöver inte alltid peka ut särskilda arbetsplatser utan vad som är viktigt. Läsfrämjande är en sådan sak. Att låta kulturen ta en större plats i skolan är viktigt just för att förebygga och bjuda in. Det är en tydlig politisk inriktning och prioritering som är oerhört viktig.

Sedan är jag glad att även Hillevi Larsson bejakar det här med kultur på recept. En liten rättelse bara: Det är inte tanken att man ska gå på teater eller på bio utan mer att man själv ska vara aktiv. Det kan vara att ta danslektioner, att delta i en kör, att man kanske själv skriver. Det är det själva aktiva deltagandet som är viktigt. Det ska vara en försöksverksamhet i Skåne och även i Västerbotten för att vi ska få in kunskaper och sprida det här. Då är detta oerhört viktiga projekt.

Det har kommit in färre ansökningar till just det här anslaget, och det kanske beror på att mycket ändå finns. Men gör inte, tycker jag, för stort nummer av 3–4 miljoner när vi har runt 6 miljoner personer som arbetar i Sverige. Den betydelsen har det inte. Däremot ska vi absolut bejaka mer kultur på arbetsplatserna. Men det kanske inte är just de här statliga pengarna som är lösningen på allt detta när vi har tillgänglig kultur på så många områden. Vi lyfter också fram i kulturpropositionen hur viktigt det här är.

Anf. 12 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Herr talman! Det är härligt att det här är en fråga som engagerar så många. Det visar väl på att vi är många som ser just denna obetydliga del av den statliga budgeten som ett viktigt drivmedel för att se till att det blir verksamhet ute på arbetsplatserna.

Jag tycker också att Skådebanan gör ett fantastiskt arbete i Västra Götaland. Jag har följt några projekt som har varit väldigt framgångsrika. Bland annat har det kommunala bostadsbolaget hemma i Göteborg jobbat med det här. Och jag tycker att det är bra att det finns arbetsgivare som ser nytta med kultur på arbetsplatserna, att man faktiskt får mängder av vinningar på att man gör den här satsningen. Men tyvärr ser inte alla arbetsgivare det. Då finns det här en möjlighet att se till fler får ta del av och själva vara delaktiga i att driva kulturverksamhet.

Det är så lite resurser det handlar om som man hade kunnat öronmärka. Bara för att man öronmärker dem innebär det ju inte att man inte kan dela ut ytterligare resurser. Jag tror att det är en signal att regeringen visar att detta är en viktig del av en kulturpolitik i det här landet genom att skriva det i kulturpropositionen och i betänkandet från kulturutskottet. Det gör att man ser att verksamheten finns ute på arbetsplatserna, men också att Kulturrådet vet, utifrån sin bedömning av hur de ska fördela medlen, att man tycker att det här är viktigt. Därför tycker jag fortfarande att det är tråkigt att kulturministern inte här i dag tar möjligheten att tala om att det är viktigt med Kultur i arbetslivet och att man också vill att det ska finnas öronmärkta medel för det.

Kulturministern säger i sitt svar att i regleringsbrevet har man specificerat att anslagsposten ska användas för att bland annat främja en bred kulturverksamhet. Det står i regleringsbrevet för detta år. Nu ställer jag frågan: Kommer kulturministern att skriva det även i regleringsbrevet för 2010?

Anf. 13 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Vi har sagt hela tiden att vi vill ha mindre detaljreglering. Vi har ju ett kulturråd för att vi inte ska sitta och styra på detaljnivå från departementet exakt hur de olika bidragen ska fördelas. Det är Kulturrådets uppgift, med den breda kontaktyta man har, att fråga sig vad som fungerar bra och vad man behöver ändra. Det är också de underlagen som vi använder oss av när vi formulerar våra regleringsbrev och i arbetet med kulturpropositionen.

Vi har talat mycket om böcker. De är tillgängliga på ett helt annat sätt än tidigare. Vi har också slagits hårt för och lyckats få behålla den 6-procentiga moms på ljudböcker, vilket är viktigt när vi vill försöka nå grupper som kanske har svårare att ta till sig de tryckta böckerna.

Göran Persson talade om de fackliga organisationerna. Jag har också mött dem. Jag läste i Dagens Media att man från fackligt håll har lagt ut 100 miljoner på kampanjer för att försöka få nya medlemmar utan att lyckas. Har man använt dessa pengar rätt? Medlemmarna kanske hade önskat att man lade dessa pengar på kulturverksamhet och på att både trycka på och stötta arbetsgivarna i dessa frågor.

Pengarna ligger kvar i kulturbudgeten; de försvinner inte därifrån. Vi har sagt att vi prioriterar läsfrämjande. Det kommer säkert att kunna bli fler sådana verksamheter som såväl Hillevi Larsson som Gunilla Carls-

son har nämnt. Det finns också många andra som arbetar med läsfrämjande. Läsörelsen har varit i gång sedan 2000 och samarbetat med näringslivet, bland annat McDonalds. Så sent som i fjol delades över 900 000 böcker ut. De gick till en bred målgrupp, varav många kanske inte har så många barnböcker hemma. Det verkar dessutom som att arbetet fortsätter. Det finns alltså fler sätt att sprida läsandet än via ett speciellt öronmärkt litet anslag.

Vi tycker alla att läsandet är viktigt, och det är något som regeringen också prioriterar.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2009/10:50 om förändring av det statliga stödet till kulturtidskrifter

Anf. 14 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Gunilla Carlsson i Hisings Backa har frågat mig om jag kommer att verka för att samhällsligt och kulturellt värdefulla tidskrifter kommer att få fortsatt stöd. Gunilla Carlsson har också frågat vilka initiativ jag är beredd att ta för att ingen kulturtidskrift ska komma att drabbas av ett indraget stöd med mycket kort varsel. En ytterligare fråga gäller vad jag avser att göra med anledning av den förändring av det statliga stödet till kulturtidskrifter som riksdagen ska besluta om.

Låt oss börja med den sista frågan. Riksdagen har att fatta beslut om det förslag som regeringen nyligen har lämnat i propositionen *Tid för kultur* om att de detaljerade förordningar som i dag finns på litteratur- och kulturtidskriftsområdet ersätts av en generell förordning som gäller stöd till litteratur och kulturtidskrifter. Det säger sig självt att jag står bakom förslagen i propositionen och att jag avser att driva frågan framåt. Det pågår just nu ett beredningsarbete inom Kulturdepartementet för att utarbeta förslag till en ny reglering där avsikten om ett förändrat stöd till kulturtidskrifter kan utvecklas.

En av frågorna som uppmärksammas i detta arbete är om kravet på att en kulturtidskrift måste gå med förlust för att ha rätt till stöd bör tas bort. Regeringen anser att ett sådant krav är omodernt, ger en rättsosäker hantering och hindrar kulturtidskrifterna från att utvecklas positivt. I kulturpropositionen har regeringen också föreslagit att hela stödet till litteratur och kulturtidskrifter görs teknikneutralt för att stödet på ett bättre sätt ska följa den tekniska utvecklingen.

Med dessa förändringar skulle antalet presumtiva mottagare kraftigt öka, vilket huvudsakligen är positivt. Stödet ska bidra till mångfald och bredd, men om stödet görs teknikneutralt och om förlusttäckningskravet tas bort samtidigt som den nuvarande definitionen står fast skulle det innebära att i princip alla tidskrifter i landet skulle kunna ansöka om statligt stöd över kulturbudgeten. Det tror jag att ingen av oss tycker är rimligt.

Stödet till kulturtidskrifter kan med fördel bli mindre detaljstyrt, mer rättssäkert och ge större möjligheter till nya kategorier av stödmottagare.

Även med ett förändrat stöd i den riktning som har skisserats i kulturpropositionen kommer samhällsligt och kulturellt värdefulla kulturtid-

skrifter att få fortsatt statligt stöd. Det gäller förstås så länge de också lever upp till de kriterier som Kulturrådet sätter upp, bland annat om kvalitet.

Min ambition är att vi kan ha en förändrad förordning för statligt stöd till kulturtidskrifter som gäller från och med nästa vår. Statens kulturråd som ansvarar för fördelningen av stödet till kulturtidskrifterna har i så fall till uppgift att därefter göra fördelningen med utgångspunkt i de nya bestämmelserna. Det innebär att det får reella konsekvenser för stöd som beviljas från och med 2011. Hur stödet sedan kommer att fördelas till enskilda tidskrifter kan jag förstås inte sia om. Jag vill därtill påminna om att statliga stöd är ettåriga och därmed omprövas årligen.

Anf. 15 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Herr talman! Jag tackar kulturministern för svaret. Denna fråga blev också aktuell i och med kulturpropositionen. Det känns nästan som om vi har kulturdebatt utifrån kulturpropositionen, men den ska vi inte ha förrän i december. Dock kan vi få en försmak här.

Det väcks alltid en massa frågor när det kommer en ny proposition. Det är riksdagen som ska fatta beslut om propositionen. I propositionen skriver regeringen att man vill förtydliga den breda definitionen av vad en kulturtidskrift är. Regeringen skriver också att stödet i första hand bör gå till att främja utgivning av tidskrifter vars huvudsakliga inriktning är kulturell debatt och analys och presentation inom de skilda konstarnas område.

Det är just denna insnävning av begreppet kulturtidskrifter som har lyfts upp och debatterats en hel del. Många ledande kulturskribenter kritiserar regeringen för att man vill snäva in definitionen.

Riksdagen har ännu inte fattat beslut. I förra veckan satt vi i kulturutskottet och skulle titta på skrivningar. Vad jag förstår har majoriteten inte riktigt bestämt sig. Jag hoppas att man har blivit påverkad av den diskussion som förs i denna fråga och inte heller ställer upp på regeringens förslag i propositionen. Det vet vi dock inte ännu, för vi har inte sett skrivningarna på det.

I förra debatten sade kulturministern att man inte ska detaljstyra, men här detaljstyr man verkligen vilka kulturtidskrifter som ska få stöd. Man snävar in begreppet och säger att det bara är de som skriver om ren kulturverksamhet. Har man i huvudsak samhällsdiskussioner och samhällsdebatter ska man inte få stöd.

Ser inte kulturministern en fara i den här snäva definitionen av vad en kulturtidskrift är när bara kulturbegreppet ska vara med och inte någon samhällsdiskussion? Kan det inte vara en fara för samhällsutvecklingen?

I detta anförande instämde Göran Persson i Simrishamn (s).

Anf. 16 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Många förslag från den borgerliga regeringen har upprört mig, men få har upprört mig så mycket som detta. Det kan inte tolkas som något annat än ett försök att tysta en önskvärd debatt. Jag tror inte alls att det är en slump att det är tidskrifter som Arena, Expo, Pockettidningen R och Bang som riskerar att bli utan detta samhällsstöd om förslaget går igenom. Det är tidskrifter som är samhällskritiska. Det är tid-

skrifter som tar upp djupa orättvisor och de sköra människornas vardag på ett eller annat sätt. Inte sällan är det också tidskrifter som kritiserar de styrande i samhället.

Min fråga till kulturministern måste bli: Är det inte rent av pinsamt att en regering 2009 i ett land som Sverige lägger fram ett förslag som innebär att röster som kan kritisera regeringen avsiktligt ska tystas?

Ett annat regeringsparti har talat om Sveriges radikala elit som ett hot mot samhällsutvecklingen. Frågan är om det partiet och dess partiledare har haft för stort inflytande på den kulturproposition som regeringen har lagt fram.

Anf. 17 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det är självklart att det är nödvändigt att med jämna mellanrum se över samhällsområden. Samma sak gäller naturligtvis kulturområdet och dess olika delar. Det är därför vi hade en kulturutredning, och det är därför som vi har lagt fram en kulturproposition.

Under den granskning som har skett av kulturområdet har det visat sig att det finns många områden som behöver förstärkas och andra där stöd har tappat sin relevans eftersom den tekniska utvecklingen kan ha gått i en takt där politiken inte har hunnit med.

Ett sådant område är tidskriftsområdet. Det gäller inte bara kulturtidskrifter utan medier generellt.

För stödet till kulturtidskrifter finns det krav på att tidskrifterna ska gå med förlust. Tidigare fanns också krav på att de måste finnas i pappersform.

Den här regeringen öppnade för ett drygt år sedan möjligheten också för nättidskrifter att få stöd via Kulturrådet. Det är möjligt nu. Den möjligheten fanns inte tidigare.

Kravet att en tidning ska gå med förlust för att få stöd ger inte precis någon drivkraft att få fler prenumeranter och utvecklas till att bli en ännu bättre tidskrift. Därför har vi velat ta bort det kravet.

Vi tycker att det är viktigt att kulturdebatten finns. Det finns inga motsättningar mellan en aktiv kulturdebatt och samhällskritik. De går tvärtom ofta hand i hand.

Att en definition som samhällsinformation ska kvala in i begreppet kulturtidskrifter tycker vi inte är rimligt.

Vi kommer att se över stödet eftersom det är nödvändigt att det följer med sin tid. Vi vill också öppna möjligheten för fler kulturtidskrifter att söka och få stöd. Det är till exempel ett bekymmer att det bara finns en kulturtidskrift på barnområdet – Opsis Kalopsis. Den har nu också problem, trots att den får stöd från Statens kulturråd med det här speciella anslaget.

Fler kommer att söka och fler kommer att kunna få stöd. Det är inte min sak att tala om vilka tidskrifter som inte skulle få stöd, men det finns ingen som helst motsättning mellan något som skulle ha hög kvalitet, vara samhällskritiskt och kommersiellt gångbart.

Anf. 18 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Herr talman! Man säger att man vill förtydliga vad begreppet kulturtidskrift bör innebära. Vi socialdemokrater är inte emot att man tittar

över hur stödet ser ut, men vi är kritiska till att man vill snäva in begreppet. Det är det som frågan handlar om.

Prot. 2009/10:36
24 november

Att man behöver titta över hur man ska fördela stöd ställer vi oss bakom.

Att man vill snäva in begreppet gör att vi reagerar. Det är inte bara vi som gör det. Många andra har också reagerat. Jag förmodar att också kulturministern har fått en och annan propå från skribenter och andra som ifrågasätter detta.

Som Berit säger behöver vi mer debatt, inte mindre. Risken med förslaget är att man minskar och stryper debatten om tidskrifterna inte får finnas kvar.

Vad skulle vi ha för debatt i dag om inte Expo hade funnits? Det är en kulturtidskrift som verkligen behövs i dagens samhälle med allt fler främlingsfientliga diskussioner.

Det är anmärkningsvärt att man inte ser hela kadern av kulturtidskrifter som något positivt.

Det är viktigt att ha kulturtidskrifter som handlar om konst och kultur och att man ser det som en del i det samtida offentliga samtalet och inte är rädd för dem som ibland kritiserar oss. Kritik får vi ju också i diskussionen i kulturtidskrifterna.

Vi är inte emot en generell översyn, men vi är kritiska till att man snävar in begreppet kulturtidskrift.

Det handlar om yttrandefriheten. Hur ska vi se till att vi har en yttrandefrihet och demokrati som gör att man har möjlighet att diskutera samhällsviktiga och samhällskritiska frågor?

Är kulturministern beredd att säga: Nej, vi kommer inte att snäva in begreppet. Vi kommer att se till att kulturtidskrifterna även i framtiden kan få ta del av stöd från staten.

Anf. 19 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jag är, precis som Gunilla, rätt säker på att det finns många i vårt samhälle som har reagerat på det här förslaget.

Jag vet att kulturministern fick en fråga på bokmässan i Göteborg. Kulturministern svarade: Det finns anledning att lyfta fram de rena kulturtidskrifterna. Jag tycker att den nuvarande definitionen är väl bred.

Jag kan inte tolka det på annat sätt än att det är okej att skriva om de sköna konsterna – särskilt på de statliga institutionerna – men det är inte okej för var och en att behålla rätten att definiera vad som är kultur, vad som är samhällsdebatt, vad som är den fria tanken och vad som är det fria ordet.

Detta tyder på en repressiv och kontrollerande kultursyn som är främmande i ett öppet demokratiskt samhälle 2009.

Jag instämmer i Gunillas fråga.

Anf. 20 CHRISTER NYLANDER (fp):

Herr talman! I lagen om yttrandefrihet finns ingen rättighet att få pengar för att ge ut tidskrifter.

Jag blir beklämd när jag hör att vi nu skulle inskränka yttrandefriheten. Yttrandefriheten är en hörnsten för svensk demokrati och för liberala i hela världen. Att det skulle vara sammankopplat med en rättighet att få bidrag för att ge ut sina åsikter har aldrig förekommit vare sig i Sverige eller i något annat land.

Sansa er argumentation och använd inte ord som yttrandefrihet i det här sammanhanget.

Gunilla Carlsson nämnde att hon och Socialdemokraterna också vill se över stödet. Bli lite mer precis. Vad är det? Ifrågasätter ni teknikneutralitet? Ifrågasätter ni att man inte längre behöver gå med förlust? Vad är det ni ifrågasätter? Vad är ni beredda att undersöka när det gäller stödet? Vad vill ni förändra? Det är rimligt att ni säger det.

Ska vi ta bort kvalitetskravet? Ska politiken ha mer att säga? Ska vi politiker bestämma mer om vilka tidskrifter som ska ges ut eller ska vi fortfarande ha det så att Kulturrådet avgör?

Berit Högman sade att hon aldrig har blivit så upprörd som över det här förslaget. Vad är det som gör dig upprörd? Är det att vi tar bort kravet på att de ska gå med förlust? Är det att vi tar bort kravet på teknikneutralitet? Är det att vi håller fast vid att det ska vara kvalitet på de tidskrifter som får stöd? Blir ni upprörda över att vi tycker att Kulturrådet även fortsättningsvis ska avgöra vilka tidskrifter som ska få stöd?

Från majoriteten i utskottet vill jag säga att frågan just nu diskuteras i utskottet. De skrivningar som kommer att göras på området sammanfaller naturligtvis helt och hållet med det som sägs i svaret i interpellationsdebatten i dag.

Vi är alldeles övertygade om att också det stöd som kommer att finnas framöver ger utrymme för en bred kulturdebatt. Det är viktigt. Det är en viktig del av svensk demokrati att vi har en bred kulturdebatt.

Vilka som får stöd framöver kommer att avgöras av Kulturrådet. Jag är av den bestämda åsikten att det inte är politiken i kulturutskottet som ska avgöra vilka kulturtidskrifter som ska få stöd framöver.

Anf. 21 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Jag tycker mig kunna se av inläggen från oppositionen att det, nästan oavsett vad man föreslår, finns en oerhörd förändringsrädsla. Nej, rör inte det. Det fungerar så bra. Det gäller i synnerhet om det är något som kanske är hotat.

Det fungerar inte alltid bra. Men man vill ändå inte förändra någonting. Det är så tydligt i fråga efter fråga.

När jag mötte Leif Pagrotsky i en debatt i Göteborg i förra veckan – det var inte på Bokmässan utan på en helt annan mässa – stödde han absolut kravet på att ta bort förlusttäckningskravet. Han tyckte att detta var en självklarhet. Då måste man fråga sig: Ska man ha kvar detta krav? Ska en tidskrift kunna få stöd även om den går bra men utan att man gör någonting åt definitionen av vilka tidskrifter som ska kunna få del av kulturtidskriftsstödet? Då har man öppnat i stort sett allting. Då kan, med de formuleringar som finns i dag, Damernas Värld, Veckan Affärer, Affärsvärlden och andra kunna kvalificera sig för ett sådant stöd. Vi tycker inte att det är rimligt.

Precis som Christer Nylander sade är det inte fråga om att strypa det fria ordet. Den nya tekniken har snarare gjort att yttrandefriheten i någon mening och möjligheterna att uttrycka både bekväma och obekväma åsikter är större än någonsin tidigare. Det vill vi bejaka. Vi vill också ge möjlighet till fler kulturtidskrifter just genom att göra det teknikneutralt att nå sin publik – inte bara via papperstidningen utan också på andra sätt.

Svar på
interpellationer

Vi vill att kulturen ska ta mer plats. Det är också därför som vi vill att fler kulturtidskrifter ska kunna få stöd. Som jag sade tidigare finns det ingen motsättning i att en kulturtidskrift skulle kunna vara såväl starkt kritisk som hålla en hög kvalitet och vara samhällsbärande.

Anf. 22 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Herr talman! Bara för att vi ifrågasätter regeringens politik får vi tillbaka påståenden om att vi säger: Rör ingenting. Vi värnar bara det gamla.

Det gör vi definitivt inte. Vi ser att man behöver förändringar. Vi har också sagt att vi gärna ser att man ser över stödet till kulturtidskrifterna.

Men det som vi vänder oss emot är just att man ska snäva in begreppet när det gäller vad en kulturtidskrift är och att man ska lägga över ansvaret på Kulturrådet att bedöma det.

Även Kulturrådet reagerar precis exakt likadant som jag gör här i talarstolen. På Kulturrådet känner man sig rädd för hur man ska kunna sätta sig och göra en definition av vilka som ska vara kulturtidskrifter. Precis det var reaktionen när propositionen kom.

Då är det klart att det inte är så konstigt att det är många andra som reagerar exakt likadant. Det är det som min interpellation handlar om, nämligen att man vill snäva in kulturtidskriftsbegreppet. Jag har frågat kulturministern hur hon ser på detta och om hon fortsättningsvis kan tänka sig att faktiskt ge stöd till kulturtidskrifter som också är en del av samhällsdebatten och som inte bara handlar om konst och kultur utan också för en samhällsdiskussion. Jag tror att det är jätteviktigt att vi faktiskt har det och att vi värnar det. Det är det som frågan handlar om i dag.

Sedan är det inte så lätt att på två minuter hinna besvara Christer Nylanders alla frågor. Jag har tidigare sagt att vi inte är emot att man ser över litteraturstödet och stödet till kulturtidsskrifter. Men den 14 december har vi debatt i kammaren om detta, och då har vi mycket mer talartid. Jag tror därför att vi tar upp detta då.

Anf. 23 CHRISTER NYLANDER (fp):

Herr talman! Jag begärde ordet för att ge Gunilla Carlsson två minuter till för att ge besked i de frågor som jag ställde. Jag tror att hon därmed har möjlighet till det. Vilka förändringar är det som ni vill se? Är det inte teknikneutralitet? Vill ni inte se att Kulturrådet avgör vilka som ska få stödet utan att vi politiker i utskottet ska göra det i stället, eller är det någonting annat? Jag ger Gunilla Carlsson ytterligare en stund på sig att ge besked i dessa frågor. Ni säger att ni vill genomföra förändringar också i fråga om detta. Ge besked! Vilka förändringar är ni beredda till på detta område? Vi är nog i så fall överens om att det verkligen behövs förändringar.

Anf. 24 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Gunilla Carlsson sade att det inte är konstigt att ni ifrågasätter. Nej, det ska en opposition göra. Men i fråga om snart sagt varje förändring säger ni: Nej, nej, nej. Rör ingenting, förändra ingenting.

Ni säger gärna: Vi vill också se över detta.

Men samtidigt ser ni inte konsekvenserna. Om man ska förändra någonting får det naturligtvis konsekvenser. Ni kan inte säga att ni är för

teknikneutralitet och att ni också vill ta bort förlusttäckningsgarantin men ändå inte se över definitionen.

Gunilla Carlsson frågar: Vad är kultur? Kultur är väldigt mycket. Det är ett vitt begrepp. Man kan säga att det är allt som i någon mening är mänskligt skapande. Det är inte bara några smala sköna konster. Kultur är ett tillräckligt starkt begrepp för att det också ska kunna täcka en kritisk samhällsdebatt, om man så vill.

Men jag tycker att det finns så mycket inom kulturen som skulle behöva debatteras men som inte får utrymme. Det är det som nu är möjligt om man förändrar definitionen och gör dessa nödvändiga förändringar i denna förordning. Det är inget hinder eller hot mot yttrandefriheten, tvärtom. Det är många röster som nu kommer att bli hörda som inte har blivit hörda.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2009/10:36
24 november

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2009/10:56 om ett levande EWK-museum

Anf. 25 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Anne Ludvigsson har frågat mig om jag anser att det är värdefullt att det finns ett levande EWK-museum, och hur jag i så fall avser att agera för att göra det möjligt.

Det är glädjande att det mångåriga arbete som bland annat EWK-sällskapet gjort för att åstadkomma ett EWK-museum har krönts med framgång. Museet har skapats genom donationer och bidrag från Centerpartiet, Lantbrukarnas Riksförbund, Aftonbladet och Söderköpings kommun. När denna fråga tidigare diskuterades i kammaren under 2007 framhöll jag möjligheten att söka alternativa finansieringsmöjligheter för ändamålet. Det har nu visat sig framgångsrikt och gör att samlingen kan bevaras för framtiden. Detta är ett viktigt steg som visar exempel på nya samverkansformer mellan offentliga institutioner, näringsliv och civilsamhälle.

Frågan om bidrag till Arbetets museum för att driva EWK-museet och utveckla dess verksamhet inom nya områden, till exempel internationellt utbyte, hanteras inom ramen för den ordinarie budgetprocessen. Det innebär att ändamålets angelägenhet måste jämföras med andra viktiga behov inom kulturområdet. Regeringen föreslår inte något sådant stöd i budgetpropositionen för 2010.

Anf. 26 ANNE LUDVIGSSON (s):

Herr talman! Jag tackar först för svaret. Det är inte första gången som vi debatterar ett EWK-museum och den politiska illustrationskonsten och dess värde. Men denna debatt är inte mindre aktuell denna gång, tvärtom.

Ministern är tydlig i sitt och regeringens svar. Den unika möjlighet som Sverige har genom EWK-samlingarna och nu det museum som har byggts upp under 2009 och möjligheterna att utveckla den politiska illustrationskonsten är inte tillräckligt viktiga för att få regeringens stöd.

Det är, precis som ministern säger i svaret, en donation och bidrag som har gjort det möjligt att anställa en person som tillsammans med

Arbetets museums övriga personal under drygt ett år – 2009 – har tagit hand om samlingen och också byggt upp en permanent utställning och ett galleri. Detta invigdes i våras av näringsminister Maud Olofsson.

Men i och med utgången av 2009 är medlen slut, och därmed kommer verksamheten att begränsas till att bevara samlingen. Då vill jag också tillägga att många bilder i samlingen är i dåligt skick, och de behöver tas om hand och konserveras, vilket det inte finns möjlighet till framöver.

Museet har jobbat mycket under 2009 med hjälp av pengar som man har fått. Man har bland annat byggt upp ett nordiskt och internationellt kontaktnät. Intresset är stort runt om i världen, och förtroendet för museet är också väldigt stort.

År 2006 blossade det upp en cartoonist-kris efter att den danska tidningen Jyllands-Posten hade publicerat karikatyrteckningarna av profeten Mohammed. Det visar hur slagkraftig politisk illustrationskonst är som bildflora i det dagliga offentliga samtalet både nationellt och internationellt.

EWK-museet Centrum för politisk illustrationskonst, som det heter, vill arbeta vidare för att skapa verktyg för att hantera just sådana här frågor. Man vill skapa verktyg som också kan användas i juridiken, i journalistiken, inom samhällsdebatten och inte minst inom utbildningsväsendet just för att hantera känsliga och svåra frågor där gränserna för kulturella traditioner och tabun bevakas väldigt hårt.

Om man får den här möjligheten och bidraget framöver – det handlar om 1 miljon i årligt bidrag – kommer EWK-museet Centrum för politisk illustrationskonst att bli ett centrum i världen för den här kunskapen.

Delar ministern min uppfattning om värdet av att utveckla de kunskaper som finns i Sverige och det viktiga arbete som EWK-museet nu har påbörjat? Anser ministern att den situation man nu står inför där mycket kommer att avbrytas under 2010 är en situation som är acceptabel och som ministern är nöjd med?

Anf. 27 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Anne Ludvigsson och jag har diskuterat den här frågan tidigare. Jag har också besökt Arbetets museum ett flertal gånger. Vi kan enas så långt som att politisk illustrationskonst är ett väldigt intressant område.

Det är extra spännande att höra det som Anne Ludvigsson lyfte fram om att det varit mycket uppskattat och att man har fått nya kontaktytor. Det finns ett stort intresse från omvärlden i Sverige och utomlands både i Norden och kanske till och med utanför Norden och Europa.

Man kan ställa sig frågan: Är detta inte en verksamhet som kan överleva just genom de nya kontaktytorna? Det har gått in medel såväl via Access som via den donation som bland annat Centerpartiet gav men också medel från kommun och jag tror också landsting.

Jag ska ärligt säga att jag är glad över det arbetet som skett på Arbetets museum. Jag har också kunnat följa EWK:s teckningar under många år. Men det finns ändå alltid prioriteringar. Det går inte att göra allt, och ibland kanske inte ens allt som man vill.

Arbetets museum har 14 miljoner i anslag, tror jag. Om man ser att detta är en viktig verksamhet som det finns stora möjligheter att utveckla, och i synnerhet efter det att man har fått stöd tidigare, kanske man kan göra en omprioritering inom sitt anslag.

Det är möjligt att de kanske väljer att kanske prioritera något annat. Det kan jag inte svara på. Men jag tycker den frågan ändå måste ställas. Jag kan också ärligt säga att vi är i en situation där vårt kulturarv hela tiden växer. Det blir mer och mer, och större och större.

EWK är inte den enda inom den här genren. Vi har O.A. och Albert Engström. Jag tror att han har någon stuga i Grisslehamn som någon hembygdsförening stöder, och teckningarna finns också på museer. Det går inte att bygga stora samlingar och museer överallt.

På det här området som på många andra har vi också ett stort kulturarv att bevara. Det innebär allt större kostnader i takt med att arvet växer men också i takt med våra kunskaper om hur vi ska vårda det växer.

Ibland måste man prioritera, och detta var inte något som vi kunde prioritera i budgeten för 2010.

Anf. 28 ANNE LUDVIGSSON (s):

Herr talman! Det är raka besked. Det är ingenting som regeringen prioriterar. Vi vet vad regeringen prioriterar, och det är bland annat skattesänkningar.

Vi socialdemokrater har dock avsatt 1 miljon i våra budgetar de senaste åren för museet Centrum för politisk illustrationskonst. Vi gör det för att det är något unikt. Jag vill inte rangordna inom Sverige. Men EWK är otroligt känd och den som jag ändå tror är mest känd internationellt.

Detta med politisk illustrationskonst har en så nära koppling till demokrati och yttrandefrihet. Det förstärker demokrati och samhällsutveckling inte minst i vår tid.

Mycket har påbörjats under 2009. Bland annat har man tagit initiativ och blivit huvudkoordinatör för Nordiskt nätverk för politisk illustrationskonst. Det visar att man verkligen har förtroende för Arbetets museum och den verksamhet som man nu håller på att bygga upp och vill fortsätta med. Man knyter också nyckelpersoner inom det här området med kunskap till sig från hela världen.

Herr talman! År 2010 är Qatars huvudstad Doha utsedd till kulturhuvudstad för arabnationerna. Qatar vill och Arbetets museum försöker att det ska bli ett samarbete just inom politisk illustrationskonst. Man ska jobba med de tre tabun som finns, sex, politik och religion. Det är viktiga saker.

Man är också i Mexiko. Mexikos ambassadör har besökt Arbetets museum och vill också gärna samarbeta. Det är tänkt att det ska ske någonting sommaren 2010 i samband med att Mexiko firar 200-årsjubileet av sin självständighet.

Förmodligen och uppenbarligen tycker inte ministern att detta är viktigt. Pengarna är nu slut. Visst är det bra om andra kan gå in och donera. Jag är väldigt glad om Centerpartiet gör en ny donation. Men vi vet också att klimatet i samhället har blivit hårdare.

Museerna har också ekonomiska svårigheter. Det är kanske inte lika lätt i nuläget att få sponsring och donationer. Dessutom är det så att man inte får använda de projektpengar man har fått till just basverksamheten att sköta om samlingarna och utveckla museet, utan de är öronmärkta för projektsamarbetet.

Anser ministern att 1 miljon är för mycket att ge till Arbetets museum för att allt detta ska kunna utvecklas och förverkligas? Jag ser att det kommer tillbaka så mycket annat i samhället, inte minst inom demokrati och yttrandefrihet och också internationellt. Men det ger också arbetstillfällena.

Jag tror att det är en väl värd investering att satsa på den här verksamheten så att den kan utvecklas. Det behövs en summa för att kunna ha basverksamhet. Vi vet också att om man inte ens en gång har den kan man inte heller ta till sig stora nya projekt.

Anf. 29 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det är bättre att ge raka besked, säger Anne Ludvigsson. Det är det ju. Jag tror att Arbetets museum vet väl vad som gäller. Vi har haft samtal med chefen där ett flertal gånger. Han är inte förvånad över det förslag som ligger i budgetpropositionen.

Anne Ludvigsson tog upp skattesänkningarna. Det är viktigt för oss, i synnerhet när vi lever i ett land med snart sagt de högsta skatterna i världen. Det är oerhört viktigt att människor får behålla mer av det de tjänar in. Vi tycker att det är en viktig fråga. Jag vet att Socialdemokraterna inte tycker att det är en viktig fråga, men vi gör faktiskt det.

Det finns väldigt stora behov hos de 19 statliga museer som finns. Vi har också gjort satsningar där under dessa tre år som jag suttit som kulturminister. Det kommer alltid att heta att det inte är tillräckligt. Vården av kulturarvet är prioriterat, och det är också därför mycket pengar går till detta.

Jag vet också att EWK-sällskapet bildades 1993. Det har funnits ganska länge. Man har förmodligen haft kontakter med Socialdemokraterna och tidigare socialdemokratiska kulturministrar innan jag kom in i bilden och förmodligen fått nej där också. Jag vet att man uppvaktade statssekreteraren i den förra, socialdemokratiska regeringen så sent som våren 2006. Det blev nej där också. Jag förstår inte varför ni tror att vi plötsligt skulle göra någonting som ni själva i regeringsställning inte ansåg prioriterat.

Sedan kan jag också tycka att det är väldigt roligt att det här har kommit i gång och att Accessmedlen har kunnat användas till detta. Statens medel räcker inte till precis allting.

Jag önskar Arbetets museum framgång i det samarbete man uppenbarligen ska ha med Qatar och Mexiko om politisk och annan demokratisk yttrandefrihet.

Anf. 30 ANNE LUDVIGSSON (s):

Herr talman! Vi får väl hoppas att det blir möjligt att genomföra det som man önskar. Det är ministerns partivänner i Söderköpings kommun och i Region Östergötland som bestämmer det. Mig veterligt har man inte sagt ja till några medel ännu. Jag vet att EWK-museet försöker övervintra.

Det är lite roligt att ministern säger att man inte gör det som den socialdemokratiska regeringen inte heller gjorde. Det är tråkigt att man går i tidigare, socialdemokratiska regeringars fotspår när det gäller medel till EWK-museet. Nu har det blivit ett skifte bakom spakarna. Nu finns den här miljonen på plats.

Sedan är det mycket som den här regeringen gör som inte vi socialdemokrater gjorde. Vi ska väl inte ha någon skattedebatt här, men där finns det saker som vi varken gjorde eller skulle ha gjort.

För mig är det här oerhört viktigt. Det talar också lite om vilket samhälle vi vill ha. Det är viktigt att barn och unga i Sverige och runt om i världen får möta den politiska illustrationskonsten och lära sig att hantera den och utöva den. Det finns ett värde i att skapa den. Jag kan konstatera att ministern säger nej och inte anser att det här är så viktigt. Precis som vi har hört här flera gånger går skattesänkningar före. Det får vi respektera.

Vi socialdemokrater vill göra det möjligt att sprida kännedom om EWK och hans konst. Vi vill ge möjlighet till forskning på EWK-samlingen, stimulera intresset och förståelsen för den politiska illustrationskonsten och genomföra nationellt och internationellt samarbete och seminarier. Det hade varit glädjande om ministern hade delat min åsikt i detta.

Anf. 31 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Jag är också glad att den här miljonen finns på plats tack vare Centerpartiet, för annars hade det kanske inte blivit några pengar. Det blev det ju inte under den förra regeringen.

Jag kan bara önska dem ett fortsatt lycka till. Det är alldeles uppenbart av det som Anne Ludvigsson har berättat att de har byggt upp bra plattformar, bra kontaktytor inom Sverige och utanför Sverige och närmat sig andra områden, journalistik, utbildning och juridik.

Jag skulle tro att det finns en absolut framtid för EWK-museet och det här centret för politisk illustrationskonst som man vill bygga upp även utan en statlig miljon. Det verkar som om det finns en god grund att bygga vidare på, i synnerhet som Anne Ludvigsson säger att det finns ett stort intresse för den här verksamheten. Det gläder mig.

Det är riktigt som Anne Ludvigsson säger att man behöver utveckla det här med mediekompetens. Det är någonting som vi arbetar med såväl på EU-nivå, med de slutsatser som vi ska anta i Bryssel på fredag, som i det arbete som Medierådet bedriver i Sverige. Där är vi helt överens.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2009/10:61 om tjänstledighet för uppdrag inom kyrkan

Anf. 32 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Berit Högman har frågat arbetsmarknadsministern om han kommer att ta initiativ som gör att kyrkopolitiker även framöver har en laglig rätt till tjänstledighet från arbetet för att sköta sina uppdrag.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Stat-kyrka-reformen innebar att de kyrkliga kommunerna förlorade sin kommunstatus och att Svenska kyrkan även i övrigt lämnade det allmänna. Den tidigare lagstadgade rätten till ledighet för kyrkokommunala förtroendeuppdrag upphörde därmed. För att den omställning som relationsändringen innebar för Svenska kyrkan skulle underlättas infördes dock en tidsbegränsad rätt till ledighet för förtroendeuppdrag inom kyrkan. Den dåvarande regeringen anförde att det mot bakgrund av principen om ökad likställighet mellan trossamfund inte fanns skäl att föreslå en permanent rätt till ledighet för förtroendeuppdrag inom Svenska kyrkan (prop. 1997/98:116).

Rätten till ledighet för förtroendevalda inom Svenska kyrkan var alltså en övergångslösning inom ramen för stat-kyrka-reformen. Det är inte aktuellt med någon förlängning av denna rätt till ledighet.

Anf. 33 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Anledningen till att jag som sitter i arbetsmarknadsutskottet ställer den här frågan är, förutom att jag är folkkyrkovän, att riksdagen har bestämt att det här är en arbetsrättslig fråga, och ärendet ska således hanteras i arbetsmarknadsutskottet. Jag återkommer till det så småningom.

Statsrådet svarar att stat-kyrka-reformen innebar att de kyrkliga kommunerna förlorade sin kommunstatus och att Svenska kyrkan även i övrigt lämnade det allmänna. Vi har fortfarande en kyrkolag i vårt land, Svenska kyrkan har fortfarande huvudansvaret för till exempel huvuddelen av begravningsväsendet och vi har en svensk kyrka som faktiskt är ålagd att hålla öppna kyrkobyggnader, för att ta några exempel.

Jag är naturligtvis besviken på svaret. Vi har val till Svenska kyrkan där många politiska partier finns representerade. För oss socialdemokrater var kyrkovalet en framgång. Vi kan konstatera att vi har allt fler yngre personer som vill vara med och påverka en öppen folkkyrka. Enligt uppgift från Svenska kyrkan själv finns det 45 000 förtroendevalda inom Svenska kyrkan. Det är inte ett fåtal människor vi pratar om.

I det sammanhanget ter det sig väldigt märkligt att regeringen inte ens verkar bry sig om att fundera på hur detta demokratiska engagemang ska kunna utövas i praktiken. Det är genom engagerade folkvalda som vi fullt ut kan förverkliga Svenska kyrkan som en öppen och demokratisk folkkyrka. Vi tycker att det är hela folkets angelägenhet och att den också ska ses som en mötesplats för alla, även för dem med skiftande religiös bakgrund. Vi vill se denna folkkyrka som en ledande part i arbetet mot rasism, antisemitism och islamofobi. Det är därför som kyrkorna som byggnader är så viktiga mötesplatser för oss människor.

Det finns 45 000 förtroendevalda, och vi har haft en särlagstiftning som upphör. Om det nu visar sig att just möjligheten att utöva sitt uppdrag som engagerad förtroendevald minskar till följd av att lagstiftningen upphör, tycker inte statsrådet då att det är ett bekymmer? Vill vi inte ha en kyrka som leds av engagerade förtroendevalda och inte enbart av kyrkligt anställda eller människor som med ålderns rätt har slutat att arbeta? Är det ett bra sätt att leda en stor folkrörelse – det är så jag vill se den svenska folkkyrkan – in i framtiden?

Framför allt, om vi återgår till arbetsrätten: Borde det inte vara så att alla uppdrag som man väljs till på politiskt mandat ska vara föremål för en likartad lagstiftning? Är det rimligt att statsrådet och jag, liksom kommunfullmäktiges ledamöter och landstingsmännen och -kvinnorna har en lagstadgad rätt att utöva våra politiska uppdrag, men att man om man är socialdemokrat, centerpartist eller kristdemokrat i kyrkan inte har något juridiskt stöd för att vara det?

Vilka överväganden har regeringen egentligen gjort? Vilket underlagsarbete har man gjort när man så kategoriskt säger nej till att se över och eventuellt förlänga den befintliga lagstiftningen?

I detta anförande instämde Anne Ludvigsson och Lars Wegendal (båda s).

Anf. 34 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det må vara att det här är en arbetsrättslig fråga, men Berit Högman får nog hålla till godo med mig ändå. Frågan diskuterades också i förra veckan när vi hade den kyrkoantikvariska skrivelsen uppe för debatt här. Vi har alltså så att säga gått en omgång redan tidigare.

Det här är en fråga som har löpt under tio års tid under den här övergångsbestämmelsen, men det var också en fråga som man noggrant penetrerade under förra årtusendet, i slutet av 1900-talet.

En av utgångspunkterna för hela stat-kyrka-reformen var att man skulle öka jämlikheten, eller likställigheten om man vill kalla det så, mellan olika trossamfund. Det var väldigt tydligt sagt från den förra regeringens sida, som hade samma politiska färg som Berit Högman, att det var en övergångslösning och att efter de här tio åren skulle rättigheten till ledighet för förtroendevalda upphöra. Jag vet inte var Berit Högman har funnit skrivelser som skulle antyda någonting helt annat.

Precis som Berit Högman säger har kyrkan, inte bara Svenska kyrkan utan övriga trossamfund, många viktiga uppgifter utöver det rent missionerande som Svenska kyrkan också ägnar sig åt. Det finns ingenting som säger att engagemanget i Svenska kyrkan skulle bli så mycket mindre bara för att man inte fick rätt att vara borta från jobbet på grund av att man hade ett uppdrag i Svenska kyrkan. Vad ska vi då från Kulturdepartementets sida svara dem som är aktiva i katolska kyrkan, i olika islamiska förbund, den buddhistiska rörelsen och alla möjliga andra som jag möter i Trossamfundsrådet där jag sitter ordförande?

Det finns också idrottsrörelsen, Röda Korset, Rädda Barnen och många ideella organisationer som kanske skulle tycka att deras engagerade medlemmar skulle kunna ha rätt att ta ledigt från jobbet. Det är ingenting som vi kan sätta från statlig nivå. Det finns många arbetsgivare både på offentlig och privat sida som ger rätt till ledighet för sina anställda så att de kan engagera sig. Det är alldeles utmärkt så, men det är inte ett krav som man kan ställa på samtliga arbetsgivare.

Anf. 35 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jämförelsen med andra trossamfund haltar i den bemärkelsen att det mig veterligt inte finns något annat trossamfund som väljer 45 000 förtroendevalda genom val där de politiska partierna utser sina kandidater.

Jag återkommer till att det är en arbetsrättslig fråga och vi har en lagstiftning som säger att är du partipolitiskt vald på ett antal andra nivåer har du ett lagstadgat stöd i rättigheten att vara ledig. Det har man inte här. Då kan jag bli bekymrad bland annat när jag läser den här departementsskrivelsen om att minska möjligheten för fackligt aktiva att vara lediga från jobbet. Det är väl snart bara en fråga om tid tills vi andra politiker inte heller ska kunna vara lediga från jobbet. Det är klart att vi ser framför oss att är du undersköterska eller jobbar på hotell eller restaurang på obekvämt arbetstid är du per automatik diskvalificerad från att ta uppdrag som ligger på sådana tider.

Att göra jämförelser med idrottsrörelsen eller en annan ideell förening tycker jag är djupt haltande i förhållande till att vi faktiskt fortfarande har en kyrkolag och att vi faktiskt fortfarande har ett slags kontrakt mellan staten och kyrkan som ålägger kyrkan att ha ett uppdrag bland annat för begravningsväsendet. Det uppdraget kan vi aldrig lägga på idrottsrörelsen.

Det som talar för en förlängning är att man inte ska luta sig tillbaka. Statsrådet var tidigare inne på hur viktigt det är att vi ägnar oss åt förnyelse och tänker nytt, och det är inte säkert att den socialdemokratiska regeringen för tio år sedan heller kunde förutse att intresset för kyrkovalet faktiskt ökade, att vi har fått fler yngre som vill engagera sig och att det är en otroligt viktig mötesplats, som jag nämnde inledningsvis, för alla människor oavsett religiositet, etnicitet eller någonting annat.

Vi har gett kyrkan ett utrymme som folkkyrkan ska ha, men då borde vi också värna om just det unika, och det är det demokratiska styrsättet. Jag vill inte se en kyrka som styrs av civilanställda, av präster eller enbart av pensionärer. Jag vill se en kyrka som är till för alla människor i samhället, och det rimliga vore att regeringen åtminstone prövade om det finns möjlighet att jämställa lagstiftningen för andra politiska uppdrag också för dessa 45 000 förtroendevalda.

Anf. 36 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Herr talman! Jag vill också gå in i den här debatten eftersom det här, som har sagts tidigare, är en fråga som är sammanhängande med just relationsförändringar. Vi hade en skrivelse i förra veckan och ett betänkande från kulturutskottet där vi diskuterade just den här frågan om relationsförändringar och också att det hör ihop med kyrkans relationsförändring med staten både vad gäller kyrkoantikvarisk ersättning och beskattning av prästlönetillgångar.

Det var just det här vi ville föra fram, att det är en sammanhängande fråga och att det borde ha varit en diskussion initierad av regeringen att man från olika håll och parter politiskt diskuterar och kan komma fram till en gemensam syn i de här olika frågorna. Nu blir det, i kulturutskottet och i arbetsmarknadsutskottet, inte förrän nästa år som man kommer att ta upp det och då är det här redan genomfört. Då ska det diskuteras. Jag har inte riktigt förståelse för den ordningen. Från vårt håll ville jag att vi skulle ta det med kulturutskottet. Men det är i och för sig en annan fråga.

Dock är det viktigt att påpeka att i det beslut som togs för tio år sedan i samband med relationsförändringen står ingenting om att det skulle vara på det ena eller det andra viset. Det stod att det skulle vara en kontrollstation efter 2009. Det var det som var sagt. Vilka beslut som sedan

skulle tas och som sedan skulle gälla från januari 2010 står inte på pränt någonstans. Det var en önskan och, kan jag säga, nästan en begäran att regeringen i december 2008 skulle kunna säga någonting så att man i varje fall skulle ha ett år på sig och ta upp överläggningar och diskutera frågan, inte minst vad gäller det som vi diskuterar nu om tjänstledighet för förtroendevalda. Jag ville redogöra för den bakgrunden, för det är viktigt att veta sammanhanget.

Min fråga till kulturministern handlar om vilka politiska överläggningar man har haft med Svenska kyrkan. Jag kan förstå och har respekt för att man har haft dem via tjänstemän, men har det även funnits politiska diskussioner mellan ministern, om det nu är kulturministern eller arbetsmarknadsministern, och Svenska kyrkan om tjänstledigheten för förtroendevalda?

Som har nämnts här tidigare är det ju det som är viktigt ur det demokratiska perspektivet eftersom vi från staten har ålagt Svenska kyrkan att ha hand om, inte bara som nämndes här, begravningsverksamheten, utan även vårt kulturarv i kyrkorna som i stället för att kanske gå via Riksantikvarieämbetet sköts via kyrkan. Det är inget bidrag som kyrkan får för att sköta det, utan det är en ersättning.

De beslut som ska fattas i de olika kyrkliga instanserna ska fattas av förtroendevalda, och då är det viktigt att de kan rekryteras från alla samhällsgrupper. Det ska inte bara vara sådana som har möjlighet att komma loss och sammanträda på olika tider, utan alla i vårt samhälle ska kunna känna sig delaktiga och ha möjligheter att fullfölja sitt uppdrag inom kyrkan, bland annat när det gäller kulturarv och andra frågor som kyrkan handhar.

Även om detta nu behandlas i elfte timmen och det bara är några veckor kvar på året är det viktigt att besluten träder i kraft. Regeringen har agerat genom att så att säga inte agera. Dessa frågor har ju kommit upp i form av interpellationer och genom att vi från oppositionen lyft upp dem i motioner. I annat fall hade de inte funnits med utan runnit ut i sanden. Svenska kyrkan vet inte riktigt hur den ska ta ställning.

Jag vill värna rätten för förtroendevalda att kunna fullfölja sina uppdrag genom att ha rätt till tjänstledighet för uppdragen.

Anf. 37 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Låt mig komma med några förtydliganden mot bakgrund av att jag är rätt ordentligt engagerad i Svenska kyrkan. Jag sitter i Svenska kyrkans kyrkostyrelse. Jag är också ledamot av kyrkomötet.

Det finns en skillnad mellan rubriken på interpellationen och frågeställningarna i den. Rubriken är nämligen *Tjänstledighet för uppdrag inom kyrkan*. Tyvärr, herr talman, är det ungefär så vi resonerar i Sverige i dag. Vi talar om Svenska kyrkan som "kyrkan", alltså i singularis. Det är den som representerar. Verkligheten är den – och det kan man ha åsikter om, framför allt om man är förtroendevald i Svenska kyrkan – att det finns många fler samfund i Sverige. Det växer fram fler samfund.

Utifrån min utgångspunkt tycker jag att det i grunden är bra. Det visar mångfalden i Sverige. Det finns inte längre, herr talman, en enda kyrka i Sverige; det finns många olika kyrkor. Då tror jag att det är bra att man hittar ett utrymme för den typen av samexistens, det vill säga att man har så likartade regler som möjligt mellan de olika samfunden i landet. I

ljuset av det kanske man inte ska införa en ny regel om tjänstledighet för förtroendeuppdrag inom Svenska kyrkan.

När man för lite drygt tio år sedan fattade beslutet var det, som jag uppfattar det, vad man brukar kalla en solnedgångsparagraf. Det innebär att den verkställs om man inte aktivt ändrar den. Mig veterligen har det inte någonstans under processen de senaste tio åren kommit något förslag om att paragrafen ska ändras.

När jag blev vald till riksdagsledamot tror jag att den första skriftliga fråga jag skrev, hösten 2006, var ställd till just kulturministern om processen för den kyrkoantikvariska ersättningen. Om vi alla lugnar ned oss lite grann, både i kammaren och i samfundet utanför, kan vi se att det under ett antal år har förts diskussioner om och varit uppmärksamhet kring detta årtal, 2010, och vad som ska hända bland annat med den kyrkoantikvariska ersättningen och tjänstledigheten.

Det finns inte längre någon kyrkolag. Däremot finns det en lag om Trossamfundet Svenska kyrkan. Den säger att den ska vara rikstäckande och demokratiskt vald. Det är inte nödvändigtvis samma sak som att det ska finnas partipolitik och partier aktiva i Svenska kyrkan. I Svenska kyrkan rubricerar man sig, oavsett om man är socialdemokrat, moderat eller centerpartist, som en nomineringsgrupp inom kyrkan. Det finns nämligen andra nomineringsgrupper inom Svenska kyrkan, sådana som inte är partipolitiskt aktiva utan fristående, oberoende eller har formats kring en tolkning av Bibeln eller en tradition inom Svenska kyrkan.

Det gör att det är lite felaktigt att säga att Svenska kyrkan är partipolitiskt styrd i likhet med Sveriges riksdag, Region Skåne och Ängelholms kommunfullmäktige. Jag tror att det är i ljuset av detta som man ska se att solnedgångsparagrafen nu träder i kraft. Det viktigaste med den är att det är en illustration av att vi lever i ett nytt Sverige, ett Sverige där vi inte har kyrkan – singularis – utan vi har många kyrkor, många samfund, många inriktningar och vi har ett antal personer som, vilket man av olika skäl kan beklaga men som är ett faktum, inte tillhör en församling eller ett samfund. Den friheten och den mångfalden ska vi värna.

Anf. 38 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Jag skulle lite kort vilja anknyta till det som Hans Wallmark sade, att vi inte bara har en kyrka utan många samfund. I någon mening kan man säga att det har vitaliserat Svenska kyrkan som blivit öppnare och nu ser på sin roll på ett annat sätt. Det är positivt.

Som svar till Göran Persson vill jag säga – eftersom vi hade en diskussion om det och jag vet att han har ett starkt engagemang i saken, vilket jag uppskattar – att jag tidigt, förmodligen redan innan Hans Wallmark lämnade in sin skriftliga fråga, hade uppe frågan för diskussioner med Svenska kyrkan. Vi diskuterade framför allt kyrkoantikvarisk ersättning, något som Göran Persson och jag har diskuterat i denna kammare, samt prästlönetillgångarna och i någon mån rätten till ledighet.

Det har från vår sida hela tiden mycket tydligt sagts att detta är en övergångslösning. Vi kan kalla den solnedgångsparagraf, något jag fått lära mig här och nu, eller vad det vara månne. Jag tror inte att det egentligen någonsin har funnits en tro hos företrädarna för Svenska kyrkan att man skulle ändra på den förutsättningen.

Under åren jag satt i kulturutskottet, i opposition, nämligen 2002–2006, resonerade vi då och då om kyrkofrågor. Aldrig någonsin hörde jag någon från Socialdemokraternas sida lyfta fram att rätten till ledighet är något som vi behöver se över. Jag vet inte om den insikten kommit helt plötsligt, men Berit Högman sade faktiskt i sitt inlägg att tillståndet är gott, att det finns ett ökat engagemang inom Svenska kyrkan. Det gläder mig. Det finns ingen anledning att tro att det engagemanget skulle försvinna om man ändrade rätten till ledighet. Det är åtminstone inte min tro.

Anf. 39 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jag vet inte om jag ska beklaga det, men jag tror att vi stundom lever i skilda världar. Jag har varit med om att välja in en ung kvinna i kyrkomötet, och jag vet att hon kommer att ha problem med att, utan lagligt stöd i ryggen, kunna delta och utföra sitt uppdrag. Jag skulle kunna namnge en rad människor som fått uppdrag i kyrkofullmäktige och på andra ställen som har ett alldeles vanligt arbete med en alldeles vanlig arbetsgivare som förutsätter att man har rätt att ta ledigt från jobbet för att utföra sitt uppdrag. Så blir inte fallet för dessa, och risken är stor att vi överlåter det som vi, och även Hans Wallmark, säger ska vara demokratiskt valt. Skaran som kan väljas in kommer att reduceras till att omfatta civilanställda i kyrkan, äldre människor och sådana som Hans Wallmark, som inte behöver bekymra sig om hur de ska ta sig till sina kyrkliga aktiviteter.

Det är synd att statsrådet säger att frågan inte har väckts tidigare. Nej, det är inte särskilt länge sedan vi hade kyrkovalet. Det är heller inte särskilt länge sedan vi konstaterade att det finns ett nytt engagemang hos många yngre och därmed yrkesverksamma människor som de facto valdes in. Det är definitivt fel att skapa en motsättning mellan denna lust till engagemang och andra kyrkliga organisationer eller organisationslivet över huvud taget. Jag och Socialdemokraterna tillhör dem som tycker att det är helt rätt att politiska partier ställer upp i kyrkovalet. Vi gjorde det och nådde också stora framgångar.

Jag konstaterar att statsrådet och regeringen inte har något intresse av att utveckla frågan. Det beklagar jag djupt.

Anf. 40 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Herr talman! Låt mig konstatera att vi inte ska gå in och peka ut vilka samfund som ska ha vad, men inga samfund är hjälpta av att Svenska kyrkan får ersättning. Svenska kyrkan är trots allt statens förlängda arm, inte minst med tanke på det som regeringen nyligen beslutade, och som vi tycker är helt okej, att ge närmare en halv miljard om året. Det är stora summor som ska förvaltas av Svenska kyrkan när det gäller kulturarvet – 460 miljoner.

Beträffande när vi skulle ha den första kontrollstationen, som blev en övre gräns, kunde tidpunkten lika gärna ha bestämts till 25 år från 2000, men nu valde man tio år. Det var inte sagt någonstans att det skulle fattas det ena eller det andra beslutet. Det är många frågor som hör ihop med kyrkans ersättning, beskattning och de förtroendelagar som vi nu diskuterar.

Jag blir lite undrande när det påpekas att vi inte tagit upp detta tidigare. Det fördes en diskussion redan när beslutet togs 2000; till december 2008 skulle man i varje fall kunna presentera något. Därför hade vi en interpellationsdebatt, jag och kulturministern, sommaren 2008 för att försöka komma fram till någonting. Jag tyckte att det var dags att agera då. I december hade vi i utskottet en hearing där vi fick svart på vitt vad som gällde.

Avslutningsvis: Det pratas här om ett solnedgångsbeslut. Jag tycker att det mer börjar likna en kulturskymning vad gäller kultur i arbetslivet, kulturtidskrifter och nu också förtroendemannalagen. Jag ser med oro på de beslut som tas här under hösten. Vi ska diskutera vidare. Beslutet i ärendet om rätten till ledighet för förtroendevalda tas inte förrän nästa år, när det redan är genomfört att det inte ska fortsätta längre. Jag önskar att diskussionen kommer upp igen, i ett sammanhang där alla saker diskuteras samtidigt.

Anf. 41 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Jag har en kommentar till Berit Högman. Utan att vara personlig när det gäller hur olika personer utövar sina eventuella förtroendeuppdrag i svenska kyrkor, församlingar och samfund tror jag mig ändå vara övertygad om att det finns både unga socialdemokrater och för den delen moderater, centerpartister och kristdemokrater och personer som inte har någon partipolitisk hemvist som är aktiva i samfund som Svenska kyrkan men också i samfund som den romersk-katolska kyrkan, judiska församlingar och muslimska församlingar. Det är i ljuset av detta man ska se det man fattade beslut om för drygt tio år sedan, nämligen en övergångsbestämmelse som var just en övergångsbestämmelse vad gäller relationen mellan staten och Svenska kyrkan som det under mycket lång tid gynnade samfundet i Sverige.

Det andra jag vill säga är att vi på olika sätt brottas med likställighetsprincipen. Socialdemokraterna står fortsatt bakom att Svenska kyrkan om den så önskar kan använda den vanliga skattemyndigheten för uppbörden av medlemsavgifterna. Där vill jag verkligen hedra Socialdemokraterna. Där är det så, herr talman, att om man iakttar de olika partier som finns inom den rödgröna grupperingen kan man se att det där finns partier som har föreslagit att man inte skulle få använda Skatteverket för uppbörd av medlemsavgiften, just med hänvisning till att det ska vara lika mellan olika samfund och att man ska ha en rågång mellan staten och samfunden.

Nu är det så att Skatteverket erbjuder även andra samfund möjligheten att ta in eventuella medlemsavgifter om man så önskar. Men man kan notera att det även inom den rödgröna grupperingen i dag förekommer aktiva diskussioner om förhållandet mellan Svenska kyrkan och svenska staten. Därför tror jag, herr talman, att det är bra att man försöker ha likartade förhållningssätt mot alla de samfund, kyrkor och församlingar som finns i vårt land och medför mångfald.

Anf. 42 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! ”Kulturskymning”, säger Göran Persson. Jag förstår inte. Alliansregeringen ger mer pengar till kultur i skolan och ökar budgeten mer än Socialdemokraterna. Det är inte jag som har räknat på det

här, utan det är tidningarna, medierna, som har räknat på detta och konstaterat att vi ger mer. Vi gör det lättare att söka stöd för kulturtidskrifter och gör det teknikneutralt, fördubblar stödet till läsfrämjande och ökar stödet och ersättningen till Svenska kyrkan för vård av byggnaderna. Det var 1,9 miljoner under tio år under Socialdemokraternas tid. Det är 2,3 miljoner. Det är mer än en fördubbling på halva tiden.

Hur kan man få detta till ”kulturskymning”? Jag begriper inte! Det är mer pengar. Det är ökat stöd och engagemang.

Socialdemokraterna är snudd på reaktionära. Rör ingenting! Låt allt förbli vid det gamla! Tycker ni att det är framåtsyftande? Jag tycker att det är djup skymning.

Det är inte alltid jag håller med Socialdemokraterna. Men när det gäller frågan om rätt till ledighet för förtroendevalda tycker jag precis som socialdemokratiska regeringar gjorde under 90-talet. Jag tycker inte att det är en modern regel att man ska ha likställighet mellan olika trossamfund.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2009/10:89 om kulturarbetarnas arbetstillfällen och arbetsvillkor

Anf. 43 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det här är en diskussion som Nikos Papadopoulos och jag brukar ha en eller två gånger om året.

Nikos Papadopoulos har frågat mig om jag kommer att ta några initiativ för att förbättra kulturarbetarnas arbetsvillkor och vad jag tänker göra för att säkra jobben inom kultursektorn.

Nikos Papadopoulos ställer också frågor om och kommenterar Framtidens kultur och den kommande Kulturbryggan. Vi kan börja med denna fråga. Papadopoulos påstår att regeringen lade ned Stiftelsen Framtidens kultur 2008. Det stämmer inte. Stiftelsen Framtidens kultur, som inrättades 1994, har ända sedan start varit menad att endast verka under det antal år som dess kapital skulle räcka. Pengarna skulle fördelas ut till nyskapande kulturverksamhet. Så har också skett. Tack vare gott förvaltande och gynnsam konjunktur kunde stiftelsen bedriva verksamhet långt längre än vad som först var sagt. Nu finns dock ett slutdatum, nämligen 2011. Stiftelsen ska, som planerat, börja avvecklas. Man har slutat ta emot ansökningar om bidrag men följer nu bland annat upp de projekt som hittills fått bidrag.

Det finns inget självändamål med att förlänga stiftelsen. Den skulle då snarare bli en form av institution i stället för den oberoende aktör Papadopoulos med rätta berömmen. Men just eftersom vi ser vilka behov och möjligheter en fristående aktör som Framtidens kultur har kunnat fylla har regeringen beräknat att 25 miljoner kronor avsätts för ändamålet från och med 2011 på en bidragsordning kallad Kulturbryggan. Det enda som nu ska ses över är formerna för dess organisation.

Så till huvudfrågorna. Den lågkonjunktur och ekonomiska kris världen fortfarande befinner sig i avspeglas självfallet också inom kulturområdet, bland annat genom höga arbetslöshetssiffror för kulturskapare. Som Papadopoulos rimligen redan vet har regeringen i budgetpropositionen och i propositionen *Tid för kultur* föreslagit insatser för att dämpa krisens negativa effekter och förbättra villkoren för kulturskapare och andra som arbetar inom kulturområdet.

Här kommer en snabbgenomgång för att påminna om några av dessa förslag: För att ge bättre förutsättningar för ökad sysselsättning bland kulturskapare vill regeringen öka stödet till centrumbildningarna med 10 miljoner kronor för 2010 och 2011. Bidraget till Teateralliansen beräknas byggas ut med 4 miljoner kronor från och med 2010. Inom anslaget till kulturmiljövård beräknas 15 miljoner kronor avsättas under 2010 och 2011 för vård av byggnader inom hembygdsrörelsen. Den arbetsmarknadspolitiska satsningen Lyft beräknas kunna ge effekt bland annat inom statlig och kommunal kulturverksamhet. Skapande skola, som ger goda arbetstillfällen åt kulturskapare, föreslås byggas ut och medlen för satsningen ökas så att den omfattar 112 miljoner kronor per år. 4 miljoner kronor föreslås under 2010 för att ge ökad uppmärksamhet för professionell dans i landet. Ett särskilt uppdrag för gestaltning av offentliga miljöer kan ge fler arbetstillfällen för bland annat konstnärer. Regeringen vill också avsätta totalt 60 miljoner kronor, utöver de 13 miljoner kronor som redan avsatts, för att fördjupa utvecklingen av kreativa och kulturella näringar. Dessutom föreslås Konstnärsnämndens anslag ökas med 2,5 miljoner kronor bland annat för att ytterligare bevaka konstnärers ekonomiska och sociala situation.

Min och regeringens starka ambition är att verka för att vi alla får tillgång till mer och bättre kultur. Vi verkar också som synes samtidigt för att stärka och vidga arbetsmarknaden för kulturskapare och andra som har sin sysselsättning inom kulturen.

Mitt mål är att vidga de kulturella cirkelarna för både kulturskapare och publik. Jag håller självklart med Nikos Papadopoulos om att kulturen är en oerhört viktig del av samhällsbygget och jag tar lika självklart kulturen på högsta allvar. Regeringens kultursatsningar under den här mandatperioden visar tydligt på detta.

Anf. 44 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Herr talman! Jag vill först tacka kulturministern för svaret, och jag vill gratulera kulturministern på hennes födelsedag!

Herr talman! Innehållet i interpellationen riktar sig inte bara till kulturministern utan till hela regeringen eftersom den misslyckade politiken är hela den moderatledda regeringens ansvar. Men i dag ska jag debattera med kulturministern, och jag gör det gärna.

Inledningsvis vill jag säga att min fråga om Stiftelsen Framtidens kultur kan missuppfattas. Jag menar inte att Framtidens kultur har lagts ned, men jag menar att möjligheten att söka medel har tagits bort. Jag trodde och hoppades att den skulle få ett fortsatt mandat att verka eftersom den har gjort ett så fantastiskt bra arbete. Min allvarliga fråga var följande: Varför satsar inte regeringen på att förbättra kulturarbetarnas villkor och arbetssituation?

Vi kan konstatera att arbetslösheten inom kultursektorn är högre, anställningsvillkoren är otryggare och arbetslöshetsförsäkringen är sämre än för många andra. I september 2009 var arbetslösheten 41 procent i jämförelse med september 2008, och den har inte minskat sedan dess.

Herr talman! Regeringen har faktiskt ansvar för både den politik man bedriver och den politik man låter bli att bedriva. Vi socialdemokrater satsar 270 miljoner kronor mer än regeringen på kultur och kulturjobb. Varje år under perioden 1998–2009 har Socialdemokraterna anslagit mer pengar till kulturen än den borgerliga regeringen. Vi vill att Sverige ska vara en kulturnation i världsklass. När jag ser på regeringens kulturbudget är det uppenbart att regeringen inte tar kulturarbetarna och kulturen på allvar. I stället för att investera i kulturjobb dras kulturanslaget på en rad kulturinstitutioner ned med 1,5 procent. Det motsvarar 46 miljoner kronor. Det innebär att det blir färre kulturarbetare, inte fler. Arbetsituationen på en redan hård arbetsmarknad kommer att förvärras ytterligare.

Herr talman! Vi socialdemokrater ser kulturen som en viktig del i samhällsbygget. Vi möter 2010 med en kulturbudget som sätter jobb och tillgänglighet i fokus. Våra kulturpolitiska investeringar tar också sin utgångspunkt i det rådande konjunkturläget. Låt mig ge några exempel. Vi investerar i konstnärssallianserna, totalt 25 miljoner, i stället för regeringens satsning på 4 miljoner kronor.

Vi satsar på Kulturskolan. Här måste jag ge en poäng till kulturministern, som sedan vår förra debatt fram till i dag har utvidgat Kulturskolan med också mellanstadiet. Men vi socialdemokrater vill ha en kulturskola som omfattar hela grundskolan och förskolan.

Vi satsar på Access. Det ger arbeten på museer och arkiv. Vi föreslår sänkt avgift i arbetslöshetsförsäkringen samt ökade möjligheter till utbildning för arbetslösa kulturskapare.

Herr talman! Regeringens politik ger kulturarbetarna sämre villkor och lägre ersättningar. Hur kan ministern försvara detta?

Anf. 45 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Att socialdemokrater är kritiska till alliansens politik är inte att förvånas över. Det är faktiskt därför som vi har debatter, olika partier och valrörelser. Nu var det så att alliansens politiska program vann senast. Det är det som vi genomför just nu.

Det gläder mig alldeles extra att Nikos Papadopoulos så uppskattar Framtidens kulturs verksamhet, med tanke på att födelsen av Framtidens kultur var faktiskt en följd av att socialiseringen av svenskt näringsliv som Socialdemokraterna hade planerat inte blev av. Det ska vi vara djupt och innerligt tacksamma för. Det gäller dels att vi inte har ett socialiserat näringsliv med löntagarfonder, dels att Framtidens kultur fick ett antal hundra miljoner kronor att satsa på nyskapande kultur.

Tack vare börsuppgångar och goda konjunkturer har pengarna räckt längre än någon hade vågat hoppas, men 2011 är de slut. Vi har från regeringens sida sagt att det är viktigt att det finns en fristående fortsättning. Därför sätter vi av 25 miljoner i det vi kallar för Kulturbryggan från 2011. Men det ska också bli en medfinansiering, precis som det har varit med många av projekten inom Framtidens kultur. Jag gläder mig åt att Socialdemokraterna nu tycker att också det är bra.

*Svar på
interpellationer*

Att ni vill satsa mer nu är inte så konstigt. Det är nästan alltid så att oppositionen har mer pengar än regeringen. Jag har själv suttit i opposition, och jag vet hur lockande och frestande det är. Inte desto mindre fanns inte de pengar som Nikos Papadopoulos nu säger sig vilja satsa tillsammans med sina kamrater under den tid ni styrde Kulturdepartementet. Ni gjorde en satsning på Access. Det var riktigt, och vi stödde den från moderat sida. Det var alldeles utmärkt, men det var en tvåårig satsning. Vi förlängde satsningen med ytterligare 100 miljoner under två år. Vi såg att den gjorde stor nytta. Det finns mycket att ta hand om inom vårt kulturarv.

Nikos Papadopoulos talar om att det inte görs några satsningar. Budgeten ökar. Man kan räkna hur man vill, men den ökar med 186 miljoner kronor under kommande år i den kommande budgeten – trots att inflationen är i det närmaste noll. Vi vet att det finns stora utmaningar på många institutioner. Men man säger att vi inte ser till kulturskaparnas villkor. Lyssnade inte Nikos Papadopoulos när jag berättade om de olika satsningar vi faktiskt gör i budgeten? Det är allt från centrumbildningarna till Lyft. Att vi också tar oss över till andra områden, i det här fallet arbetsmarknadsområdet, måste vara något som även Nikos Papadopoulos välkomnar.

Vi är helt överens om Skapande skola. Allianserna byggdes ut i början av denna regeringsperiod. Det är vi som har startat Musikalliansen. Det var vi som byggde ut Dansalliansen. Nu ger vi också en möjlighet för Teateralliansen. Jag följer noga verksamheten på bland annat AF Kultur. Jag träffar dem ett par gånger om året såväl i Stockholm som på andra håll i landet. Jag tycker att de arbetar bra. De har en svår situation, och det är klart att kulturarbetsmarknaden skiljer sig inte från resten av Sverige. Det kan snarare vara så att det har tagit tid innan det här har slagit igenom. En stor del av dem som är arbetslösa som finns i statistiken är journalister och mediefolk. Vi vet det. Det är ingen som är förundrad över detta. Medierna har ett stort problem, som alltid när det blir lågkonjunktur och annonsmarknaden sviktar.

Anf. 46 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Herr talman! Kulturministern säger att regeringen har gjort många insatser. Visst har ni gjort det, men dessa insatser har inte givit några resultat så att arbetslösheten minskar. Kulturministern säger att hon självklart värnar kulturen. Jag vet att kulturministern är en aktiv kulturmänniska, men när det gäller kulturverksamheten för kulturarbetarna har hon inte gjort så mycket.

Hur kan man säga att regeringen har gjort så mycket när budgeten dras ned med 1,5 procent? Socialdemokraterna har alltid haft högre kulturambitioner än den borgerliga regeringen. Politik handlar om prioriteringar. Den borgerliga regeringen har alltid prioriterat att sänka skatter. Vi prioriterar jobb inom kulturområdet oavsett om det är högkonjunktur eller om det är kris.

Teatrar och museer tvingas skära ned i sina budgetar. På det lokala planet har borgerliga krafter närmast bedrivit en kampanj mot kommuner som tar ansvar för barns och ungas möjligheter att spela instrument, att uppträda på en teaterscen, spela knattfotboll och lära sig att simma.

Vi vill satsa på att utveckla verksamheten med nuvarande kulturskolor och avsätter 25 miljoner kronor per år. Det är inte en engångssumma i budgeten. Det är alltså 100 miljoner kronor på en mandatperiod för att stimulera de kommuner som satsar på ett bra sätt. Vi satsar 25 miljoner kronor på kultur inom äldreomsorgen.

Det är tydligt att regeringen behöver lite hjälp med att skapa nya jobb. Jag bjuder regeringen på några bra förslag på jobb för kulturarbetare. Förslaget finns med i Socialdemokraternas budgetmotion.

Behovet av renovering och ombyggnad av kulturhistoriskt värdefulla byggnader är stort. Samtidigt är arbetslösheten inom bygg- och kultursektorn väldigt hög. På samma sätt som vi vill uppmuntra privatpersoner och fastighetsägare att tidigarelägga renoveringar och ombyggnader av småhus, bostadsrättslägenheter och hyresfastigheter under krisåren vill vi även stimulera nödvändiga renoveringar av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Vi föreslår därför att kultur-ROT ska införas. För 2010 har vi avsatt 175 miljoner kronor. Kultur-ROT beräknas ge ungefär 1 500 jobb under 2010.

Jag har fortfarande inte hört några förslag från ministern om hur regeringen vill minska arbetslösheten för kulturarbetarna.

Anf. 47 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det är mycket bollande med miljoner hit och dit och fram och tillbaka. Jag vet inte om eventuella tittare eller lyssnare blev så mycket klokare. Nu är vi inne på en budgetdebatt, som vi egentligen ska ha den 14 december. Vi kan ändå försöka uppehålla oss kring det som är dagens problem, det vi vill diskutera, det vill säga kulturskaparnas möjligheter att få jobb.

Jag måste bara först kommentera den 1 ½ procent som Nikos Papadopoulos återkommer till flera gånger, också i interpellationen. Det här är inte pengar som försvinner ur kulturbudgeten – de finns ju kvar. Kulturbudgeten har ökat, inte minskat, vilket man kan tro när man lyssnar på Nikos Papadopoulos. Det är mycket mer pengar i kulturbudgeten än vad det var förra året.

Vi befinner oss i en kris – det är självklart – och därför görs det också speciella satsningar i den budget vi ska diskutera om ett par veckor för att försöka underlätta så långt det nu går. Som jag nämnde är det med centrumallians, med centrumbildningar, med allianserna och med Lyftpengarna. Och det är, inte att förglömma, Skapande skola, som Nikos Papadopoulos nämnde, som är pengar direkt till kulturskaparna. De ska inte gå till administration, utan de ska gå till dansare, filmare, författare, skådespelare och musiker som är ute i skolorna och arbetar med eleverna och därmed får goda möjligheter att möta nya publikgrupper och öka intresset för kultur. Jag vill, precis som Nikos Papadopoulos, att Sverige ska vara en nation i världsklass på kulturområdet.

Sedan talade Nikos Papadopoulos också om kulturskolorna, musikskolorna, som är en viktig kommunal angelägenhet. Jag bejakar dem i allra högsta grad, för jag vet att de betyder oerhört mycket. Då kan man fråga sig hur de på sina håll använder dessa kulturskolor.

Jag vet inte om Nikos Papadopoulos har talat med sina partikamrater i Stockholm som under förra perioden tyckte att graffiti var en alldeles utmärkt lämplig sysselsättning inom kulturskolan. Ska allting rymmas där? Jag tror inte riktigt att det var det som var meningen.

Jag tyckte mig också höra Nikos Papadopoulos nämna knattfotbollen. Ja, den här regeringen har ökat stödet till idrotten högst betydligt under denna mandatperiod, och vi har väldigt goda relationer med idrottsrörelsen.

När det handlar om hur man ska finna nya jobb är det också bra att försöka se lite vidare och bredare. Det är därför jag gläder mig åt de nya tankar och arbetsmetoder man har utvecklat på Arbetsförmedlingen Kultur. Det är mycket uppsökande arbete direkt hos företag, som också har givit jobb till kulturskapare. Bildbanken har man byggt upp. Man har olika mötesplatser där kulturskapare möter andra kulturskapare, näringsliv men också utländska agenturer.

Här finns väldigt mycket att göra, och de gör det också, även om vi kommer att ha långt kvar tills vi når vårt mål att fler kulturskapare får jobb – här finns en konjunktur att ta hänsyn till. Vad Nikos Papadopoulos och jag än vill, hoppas och önskar kommer den att vända. Det är då viktigt att vi inte tappar fler utan att man behåller sin kompetens. Då gör vi mycket från regeringens sida, men det gör man också från Arbetsförmedlingen Kultur, med helt nya arbetsmetoder.

Anf. 48 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Herr talman! Kulturministern och jag är från samma kommun, så jag är säker på att kulturministern har varit i Kulturskolan i Farsta, Skärholmen och överallt. Där har jag också varit. Där har antalet elever som har råd att gå dit för musik och sådant minskat med 60 procent. Tyvärr har de lämnat skolan.

Herr talman! Att förbättra tillgängligheten till kultur förutsätter bland annat att vi skapar bättre förutsättningar för skådespelare, musiker, dansare och andra.

Arbetslösheten inom kulturen är skyhögt. Samtidigt är anställningsvillkoren otryggare och sämre för kulturskapare än för många andra grupper. Detta är en direkt effekt av den borgerliga regeringens försämringar. Jag anser att kulturskaparna ska ha lika bra grundvillkor som andra på den svenska marknaden.

Prognosen är dyster. Arbetsförmedlingen räknar med att upp till 5 000 arbetstillfällen för kulturarbetare kommer att försvinna nästa år. Den grupp som drabbas värst, herr talman, är yngre kulturarbetare som inte är etablerade inom sitt yrke. En annan faktor är att arbetslösheten bland kvinnor är mycket högre än bland män.

Trots att regeringen länge har känt till situationen händer ingenting.

Mot regeringens passivitet står Socialdemokraternas aktiva jobbpolitik, med satsningar på jobb i den kulturella sektorn.

Anf. 49 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Vi kommer nog alltid att tala emot varandra, för vad jag än säger så säger Nikos Papadopoulos att det är brist på engagemang och att vi inget gör. Jag kan stå här tills jag blir blå, grön, gul och röd och räkna upp allt möjligt som vi gör och har gjort, och Nikos Papadopoulos

kommer fortsatt envist att säga att ingenting händer, att det är brist på engagemang och att man ingenting vill.

Jag kommer nog inte att komma så mycket längre just i den här debatten, om jag inte börjar om från början och bollar miljoner och anslag. Det tänker jag inte göra.

Vi får nog förhålla oss till att kulturvärlden är speciell, och den kommer alltid att vara det. Många nytutexaminerade har svårt att få in en fot på arbetsmarknaden. Det gäller inte bara kulturvärlden utan väldigt många områden.

Det är därför det är så otroligt viktigt när vi från den borgerliga regeringens sida talar om entreprenörskap. Entreprenörskap innebär inte att man måste starta företag och tro att allting är löst. Väldigt många i kulturvärlden har redan företag, fler än inom andra områden. Men för att man ska kunna klara sig som kulturskapare och kunna leva på sin kompetens och sin skapande förmåga måste man bli mycket bättre på att nätverka, att marknadsföra sig själv, att kunna ta betalt och att veta sina rättigheter, särskilt vad upphovsrätt betyder. Här finns det fortfarande väldigt mycket att göra.

Jag är övertygad om att trots att vi nu befinner oss i en otroligt tuff ekonomisk situation har kulturen absolut framtiden för sig. Det visar all tillgänglig statistik.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Justitieutskottets betänkande 2009/10:JuU4
Utbildningsutskottets betänkande 2009/10:UbU5
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU4
Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU8
Trafikutskottets betänkande 2009/10:TU6
Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU7
Utrikesutskottets betänkanden 2009/10:UU1 och UU2

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.19 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU1
Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution
(prop. 2009/10:1 delvis).

Anf. 50 BRITTA RÅDSTRÖM (s):

Fru talman! Det är egentligen en lite märklig debatt på det sättet att vi förra veckan fastställde ramarna för budgeten. Därför kan jag inte yrka bifall till någon reservation. Men jag vill poängtera att vi har både en avvikande mening och ett särskilt yttrande.

Frågan vi debatterar nu gäller anslag till skatteverk, tullverk och Kronofogdemyndigheten. Även om det inte kan bli något annat beslut än det som togs är det viktigt att poängtera myndigheternas betydelse och vår åsikt när det gäller dem.

Skatteverket är enligt vår uppfattning en viktig myndighet för ordning och reda samt för kampen mot den organiserade brottsligheten och den svarta ekonomin.

Den organiserade brottsligheten och den svarta ekonomin beräknas se till att staten förlorar ca 133 miljarder kronor varje år, eller 1 300 miljarder kronor, som en del uttrycker det, i uteblivna skatteintäkter. Det är resultatet av både medvetet skattefusk och oavsiktliga misstag, men fusk står för den större delen.

Att bekämpa skattefusk handlar om att stärka välfärden och också om att skapa rättvisa villkor för företagen.

Rättvisa konkurrensvillkor kräver att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller delar eller hela intäkten från beskattning eller bryter mot andra regler som hederliga företag faktiskt följer.

Ekobrottsmyndigheten har konstaterat att kopplingen mellan den grova organiserade brottsligheten och den ekonomiska brottsligheten växer. Den svarta sektorn i Sverige har tydliga inslag av grov organiserad brottslighet som också ingår i europeiska och internationella nätverk.

Fru talman! I den dåvarande socialdemokratiska regeringens sista statsbudget för 2006, utformad i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, drogs riktlinjerna för kraftfullt arbete mot bidrags- och skattefusk upp.

Skatteverket fick ökade resurser. Arbetet med att ta fram en lagstiftning för certifiering av kassaregister påbörjades. Skatteverket fick också rätt att kräva personalliggare av restaurang- och frisörbranschen och göra oannonserade kontroller, vilket har varit väldigt viktigt.

Den borgerliga regeringen har hittills tagit mycket få egna initiativ, om ens några, kring skattefusk. I princip har de förvaltat de socialdemokratiska initiativen. Men Skatteverket förlorade de extra resurser de fått för att bekämpa skattefusk.

Skatteverket måste förstärkas. Vi föreslog därför en förstärkning med ytterligare 35 miljoner kronor, utöver vad som föreslogs av regeringen i budgetpropositionen. Vi anser att vi permanent måste stärka Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor för att arbeta med det tiopunktsprogram som vi tagit fram tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet för att bekämpa skattefusk och ekobrott.

Denna satsning ger till exempel utrymme för att anställa 100 specialister. Det innebär också att vi avvisar regeringens ökning av anslaget med 15 miljoner kronor för administration av hushållsnära tjänster. De tjänsterna ska var och en betala. De ska inte sponsras av skattemedel. Min 91-åriga mamma ska inte sponsra om jag behöver en städhjälp.

Skatteverket har också ålagts nya arbetsuppgifter med krympande personal. Det handlar exempelvis om avskaffad revisionsplikt för mindre aktieföretag, beskattning av utomlands bosatta artister med flera och utfärdande av ID-kort med mera.

Skatteverket avlövas med ungefär 500 personer årligen. Från 2007 till 2010 pekar prognosen på att Skatteverket kommer att krympa med 1 500 personer samtidigt som det finns 133 miljarder kronor att jaga in. Det finns 133 miljarder kronor som går att använda till vår välfärd.

Om regeringen tänkte mindre på skattesänkningar och mer på behov som myndigheterna har skulle vi kunna ta in de här pengarna. Men skattesänkningar går före allt annat. Jag förstår inte att majoriteten och regeringen inte ser detta.

De nya arbetsuppgifterna framstår allt tydligare och behöver ytterligare förstärkningar. Det handlar om bekämpande av organiserad och ekonomisk brottslighet och om förbättrad internationell skattekontroll. Där behövs det mycket. Det handlar om förstärkning till nyrekrytering av personal i syfte att få kompetens och för att klara generationsväxlingarna. Det handlar om resurser för att klara de certifierade kassaregistren. Man behöver mer resurser för hantering av befintliga system för hushållsnära tjänster, vilka vi hoppas kunna avveckla efter nästa val. Men det behövs också mer för att hantera ROT-avdragen snabbt. Det mesta som i dag hanteras på en halvtimme går igenom.

Pengarna ska ut så snabbt som möjligt. Det är inte bara vi socialdemokrater som tycker att fakturamodellen när det gäller ROT är farlig för skattemoralen. Det tycker också polisen. De anser att man ska göra precis som vi föreslog: Det är den som vill ha arbetet utfört som ska ansöka om skattereduktion.

När det gäller Kronofogdemyndigheten vet vi alla att de har fått det betydligt tuffare de senaste åren i finanskrisens spår.

År 2008 slog antalet ansökningar om betalningsförelägganden till kronofogden alla rekord och passerade miljonstrecket för första gången någonsin. Ökningen har tyvärr fortsatt, och ett bekymmer för kronofogden handlar om att klara delgivningar. Här behövs förenklingar och förbättringar.

Trots den ökade verksamheten och arbetstygden har myndigheten tvingats säga upp 150 medarbetare för att få ekonomin i balans. Viktig kompetens har förlorats i detta.

Fru talman! Den tredje myndigheten, Tullverket, arbetar i två huvudprocesser. Det handlar om effektiv handel och brottsbekämpning.

Vikten av samarbete med andra myndigheter är särskilt stor inom brottsbekämpning och berör myndigheter som polisväsendet, Åklagarmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket. Det måste helt enkelt bli lättare för myndigheter att delge varandra information som motverkar skattebrott och övrig organiserad brottslighet. Vi har därför föreslagit att sekretesslagstiftningen och dess tillämpning ska anpassas efter detta behov.

Vi behöver ett tullverk för hela Sverige. Verksamheten kan inte koncentreras till enbart storstadsområdena. Även Norrland, skogslänen och glesbygden behöver tullverksamhet. Annars öppnar vi för brottslighet som snart hittar möjligheter att verka där. Det gäller många olika smuglingar: alkohol, tobak men också det som vi kallar trafficking av framför allt barn och kvinnor men också av flyktingar.

När riksdagens majoritet genom rambeslut har valt en annan ram för utgiftsområdet deltar vi inte i det aktuella beslutet om anslagsfördelning utan hänvisar till vår avvikande mening och vårt särskilda yttrande. Men jag vill återigen poängtera att om regeringen och majoriteten i riksdagen hade låtit bli dessa enorma skattesänkningar hade vi klarat myndigheternas arbete mycket bättre.

(Applåder)

Anf. 51 KENT PERSSON (v):

Fru talman! Det är inte lätt att ersätta Marie Engström när man ska prata om skattefrågor. Jag kommer att göra debut i dag. Det är med en viss bävan.

Alldeles som har sagts tidigare har ramarna fastställts för riksdagen. Därför blir det mer en diskussion om verksamheten och dess innehåll i det här aktuella ärendet.

Jag har valt att titta lite närmare på Tullverket för att kunna förbereda mig något inför den här debatten. Jag gick in på deras hemsida och tittade lite grann på deras uppgifter och verksamhet.

Bland annat är deras uppgift att besluta om tullar, skatter samt avgifter i samband med in- och utförsel av varor. Bara under 2008 tog Tullverket in ca 60 miljarder kronor till statskassan i uppbörd. Det är en avsevärd förstärkning av statskassan och en viktig uppgift.

De har också en annan uppgift. Det är det brottsförebyggande arbetet. När man tittar på vad de har uträttat och resultatet av deras arbete kan man se att när de har inriktat sig på att försöka begränsa den organiserade storskaliga brottsligheten har de bidragit till att under 2008 störa eller komma till rätta med minst 21 kriminella nätverk.

Det är ett mycket bra resultat med krympande resurser. Det är viktigt att notera.

Man har inte gjort det ensam. Man har gjort det i samarbete med åklagare och polis. Men mycket av det sker direkt vid gränsstationerna.

Antalet narkotikabeslag inklusive beslag av dopningsmedel ökade från 3 500 år 2007 till ca 4 100 under 2008. De flesta av de beslagen görs direkt vid gränsstationerna. Det blir direkt kontraproduktivt att dra ned på resurserna vid dessa stationer, vilket vi i dag kan se.

Stora pensionsavgångar drabbar även Tullverket. Det innebär givetvis ett kompetenstapp inom verket men också att avgångar inte återbesätts i den omfattning som vore önskvärt. Det drabbar i första hand fotfolket vid gränsstationerna.

Tullens roll i det brottsbekämpande arbetet får inte undergrävas. Därför är det av största vikt att de har den organisation och de resurser som behövs för att de ska kunna bedriva ett effektivt analysarbete men också – det är viktigt att betona – att det finns fotfolk med goda kunskaper i tullens verksamhet vid gränsstationerna över hela landet.

Det är mot den bakgrunden som Vänsterpartiet i budgeten lade till 50 miljoner kronor. Ursäkta, det gjorde vi inte. Vi har samma ram. Det var på Skatteverket. Där ser man hur det kan bli.

Effekterna av de minskade resurserna till Tullverket står att läsa om i ett pressmeddelande, från april, tror jag det var. Efter att man hade fått mindre resurser såg man sig helt enkelt tvingad att lägga ned några stationer, bland annat Borås, Falun och Örebro. Det är ett direkt resultat av regeringens ekonomiska politik. Det underlättar givetvis inte arbetet med att bekämpa den ekonomiska brottslighet som i dag är ett stort problem i Sverige.

Vi har i dag ca 130 miljarder i skatteundandragande i Sverige, eller som Anders Borg påpekat ska det vara 133 miljarder. Vem som har rätt, Skatteverket eller Anders Borg, vet inte jag. Men jag litat på att de på Skatteverket vet vad de pratar om när de lämnar ut de uppgifterna.

En del av skatteundandragandet beror på det regelverk som finns. En del beror på försenad inlämning. Men det mesta är fusk. Det är svartarbete och organiserat skattefusk.

Det är ett problem. Därför har Vänsterpartiet tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna tagit fram ett tiopunktsprogram mot den ekonomiska brottsligheten och skattefusket.

För att visa att vi menar allvar har vi lagt till 50 miljoner extra till Skatteverket för att man ska klara av de ökade arbetsuppgifterna. Vi har givetvis gjort det för vi är djupt oroade över den utveckling som vi ser när det gäller ekonomisk brottslighet och det utbredda skattefusket i samhället.

Vi vill också göra det för att pengarna behövs för att stärka den svenska välfärden. Men det är minst lika viktigt att vi måste ha rättvisa villkor för företagarna i Sverige. Det har vi inte med svartarbete. Det är osjyst konkurrens. Det måste vi med alla medel bekämpa.

Det är de seriösa och positiva företagen som vi ska främja. Det gör vi genom att bekämpa skattefusket och svartarbetet inom företagssektorn.
(Applåder)

Anf. 52 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Det där var väl ingen dålig debut. Det redogör ganska bra för vad vi tycker. Vi rödgröna har ett gemensamt paket som tidigare talare har varit inne på.

Vi har haft våra duster i den här kammaren om skatter, vilka skatter vi ska ha och hur höga de ska vara. Men något som jag tror att vi alla vill är att när vi väl har bestämt skatterna ska de också tas in.

Det är inte okej att vissa åker snålskjuts på andra genom att inte betala sina skatter. Det är inte okej att vissa företagare dumpar konkurrensen genom att inte betala in sina skatter. Vi behöver helt enkelt ett bra arbete mot skattefusk för rättvisans och den sjysta konkurrensens skull.

Vi har från den rödgröna sidan haft lite invändningar nu och då när det kommit förslag från regeringen som vi tycker har varit lite oklara och öppnat för skattefusk. Vi har också ett förslag nu som handlar om regeländringar. Det kan till exempel handla om ökade möjligheter till personalliggare, individuell lönebetalning varje månad, översyn av skatteflyktlagen, internationellt arbete med informationsutbyte för att komma undan internationell skatteflykt eller ett bättre informationsutbyte

*Skatt, tull och
exekution*

inom Sverige inom myndigheter så att inte otympliga sekretessregler lägger hinder i vägen för ett bra arbete mot skattefusk och ekonomisk brottslighet.

Vi rödgröna har, som sagt, tagit fram ett tiopunktsprogram. Vi har lagt till 50 miljoner extra till Skatteverket för att man ska kunna arbeta med det.

Skatteverket är en så fin myndighet. När vi stoppar in pengar i den ena ändan kommer det ut pengar i den andra ändan. Ibland är det till och med mer pengar som kommer ut. Ger vi pengar till Skatteverket för att de ska motarbeta skattefusket kan de få in pengar till statskassan. Det kan vara smart att satsa lite på Skatteverket.

Exakt hur mycket det ska vara är förstås en intressant fråga. Vi har gjort bedömningen att precis 50 miljoner mer skulle göra susen.

Nu är inte Skatteverket den enda myndighet som vi har att bekymra oss om eller glädjas åt i skatteutskottet. Vi har även Tullverket och Kronofogdemyndigheten. Där tycker vi att själva pengatilldelningen är väl avvägd, men vi vill ändå framhålla framför allt vad gäller Tullverket den viktiga funktion som man har.

Tidigare har vi haft en hel del debacle kring Tullverket och resurstilldelningen. Vi har känt en oro för utvecklingen i framför allt Norrland. Vi hoppas att genom den medelstilleddning som till slut kom förra året man ska kunna få ett tullverk som kan fullgöra sin uppgift. När vi stoppar in pengar i Tullverket har man även där en tendens att få ut en hel del samhällsnytta av det.

Även Kronofogdemyndigheten är en viktig myndighet som ser till att de pengar som ska betalas in verkligen kommer in. Det vi vill trycka på där handlar framför allt om att uppmärksamma den situation som barn till skuldsatta föräldrar kan leva i. Vi saknar information i dag som vi behöver få in på ett helt annat sätt för att kunna sätta in åtgärder mot barnfattigdomen.

Som tidigare talare har sagt har ramarna fastställts. Då kan man inte bråka så mycket om dem. Så jag nöjer mig med det här.
(Applåder)

Anf. 53 ANNICKA ENGBLOM (m):

Fru talman! Anslaget och verksamheten för de kommande åren i de tre myndigheter som skatteutskottet har extra ansvar för, Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten, ska nu debatteras.

Alla dessa tre myndigheter har de senaste åren genomgått ganska stora organisationsförändringar vilket förstås har utsatt verksamheterna för stora påfrestningar, eftersom den löpande ärendehantering förutsätts fungera normalt under omstruktureringarna. Stora förändringar måste få ta sin tid, men med tiden sätter sig förändringarna och effektivitetsvinster kan räknas hem.

Jag skulle också i det här sammanhanget vilja understryka den förvaltningsmässiga strukturförändring som har skett i de här tre myndigheterna, och med det menar jag på det sätt som myndigheterna i dag arbetar mer förebyggande i kontakterna med medborgarna och på det sätt som man underlättar i arbetet för att människor ska kunna göra rätt för sig.

Några exempel på detta är Skatteverkets satsningar på nätet, skatta.se, och den service man i dag ger till företag. Tullverket har vässat sitt arbete, också via nätet, för en effektiv handel så att företag som handlar med länder utanför EU på ett smidigt sätt kan betala rätt moms och tullavgifter. Kronofogden har i en ambition att minska ungas skuldsättning aktivt jobbat mot gymnasieungdomar med kampanjen Koll på cashen.

Fru talman! I vanlig ordning har skatteutskottet under beredningen av betänkandet haft möjlighet att höra Skatteverkets gd Mats Sjöstrand, Tullverkets gd Karin Starrin och rikskronofogde – härligt ord förresten – Eva Liedström Adler och tagit del av deras synpunkter på sin verksamhet.

Skatteverket får under nästa år en ökad ram med 15 miljoner kronor för arbetet med hushållsnära tjänster och ytterligare 33 miljoner kronor för arbetet med sänkta egenavgifter.

Skatteverkets gd Mats Sjöstrand framhöll inför utskottet ett antal problemområden som han såg framför sig den närmaste tiden. Regeringen har i budgeten lyssnat på vad Skatteverket tidigare flaggade för och kommer med all sannolikhet att överväga det som myndighetschefen nu lyfter fram.

Men Mats Sjöstrand framhöll inte bara problem utan också den fantastiska utveckling som skett vad gäller utbyte av information med så kallade skatteparadis. Han kallade det en ”veritabel succé” och för att ytterligare citera honom: Vad som hänt under de senaste ett och ett halvt åren inom informationsutbytesavtalen har inte hänt under de andra 36 åren jag har hållit på inom området.

Därför kan jag inte i sammanhanget avhålla mig ifrån att hissa upp ett stort frågetecken inför oppositionens agerande i förra veckan när kollegan Gustav Nilsson debatterade informationsutbytesavtal med Caymanöarna och Brittiska Jungfruöarna. I floden av alla samarbetsavtal som nu antligen blir av var det nämligen just dessa två som inte föll oppositionen på läppen. Man ansåg dem inte vara tillräckliga.

Men snälla nån, i ett sådant här delikat avtalsförfarande kan man inte klampa omkring hur som helst! Det bygger på diplomati och ömsesidiga överenskommelser. Att få bättre insyn och kanske hitta undanstopgade pengar måste väl ändå anses vara en framgång, eftersom Skatteverket beräknar att 46 miljarder göms undan utomlands varje år. Om oppositionen hade fått gehör för sitt avslag hade det ju inte blivit några avtal alls, och skatteflykten hade oförblommerat fått fortsätta. Lite snurrigt.

Fru talman! Vissa organisationsförändringar har varit föremål för livliga debatter här i kammaren. Senast var det tullverksledningens förslag till framtida inriktning och organisation som fick många av oss riksdagsledamöter, inklusive undertecknad, att hoppa högt. Regeringen lyssnade, agerade och beslöt i vårbudgeten att varaktigt förstärka Tullverkets anslagsram med 50 miljoner kronor.

Socialdemokraterna lyfter i sin motion fram behovet av ett tullverk för hela Sverige, och jag är den första att stämma in i det. Det gäller såväl i Norrland som i Skåne och i mitt hemlän Blekinge. Jag och andra med mig har haft skarpa invändningar mot de neddragningar av gränskontrollen som tullverksledningen föreslog och som bland annat lyftes upp av föregående debattör. En drillad tullare med år av erfarenhet av att söka ut det som avviker kan ju aldrig ersättas av en dator.

Alkoholsmugglingen är ett bekymmer för oss alla, främst för oss som bor i de södra delarna av landet och har nära till länder med betydligt lägre skatter på alkohol än Sverige. Särskilt drabbar detta ungdomarna.

I budgetpropositionen pekar regeringen ut den illegala hanteringen och försäljningen av alkohol som ett prioriterat område för Tullverkets insatser. Regeringen understryker också vikten av tullens samarbete med andra myndigheter såsom polis och kustbevakning, vilket fungerar bra och utvecklas kontinuerligt.

Som ett exempel på detta kan jag ta ett stort tillslag som gjordes i Karlshamn i Blekinge på flera adresser samtidigt av polis och tull tillsammans i början av september. Man avslöjade en stor organiserad sprit- och narkotikaliga som via Tyskland fört in drogerna till unga och missbrukare i Sverige. Sammanlagt har 17 personer åtalats, men effekten av att ha fått bort både dessa brottslingar och droger från gatorna kan inte enbart värderas i pengar.

Fru talman! Kronofogdemyndigheten skilde sig från Skatteverket för två år sedan, och sviterna efter denna skilsmässa har hängt med under en tid. Lagom vid tiden för att myndigheten skulle stå på egna ben igen inträffade den globala finanskrisen, och inflödet av ärenden till kronofogden från människor som hamnat i beknip ekonomiskt ökar markant.

Till följd av finanskrisen och det merarbete som uppstår för kronofogden förstärks anslagsramarna fram till 2012 med 15 miljoner kronor.

Förändringar i skuldsaneringslagen som innebär att fler omfattas och att fler ansökningar därför kommer in medför att anslagsramen varaktigt förstärks med 50 miljoner kronor.

Rixskronofogde Eva Liedström Adler framhöll inför skatteutskottet att anslagsökningen täcker nuvarande kostnader men att den finansiella utvecklingen kan komma att betyda att mer resurser behöver tillföras. Regeringen följer utvecklingen, och behövs ytterligare förstärkning förutsätter jag att de tar ställning till detta senare.

Rixskronofogde Adler lyfte också upp problematiken kring den galopperande utvecklingen av sms-lån, framför allt bland unga, men också bland en ny kategori som har seglat upp under den senaste tiden, nämligen äldre damer. Här behöver man kanske se över lagstiftningen. De företag som beviljar mikrolån står i dag inte under Finansinspektionens kontroll. Kanske behöver också dagens regler om kreditprövning ses över.

När det gäller skuldsanering hanteras den olika runt om i landet. Det här behöver vi kanske jobba extra med hela skatteutskottet tillsammans.

Fru talman! Det har varit mycket prat om skattefusk i alla möjliga former, och det ska vi självklart motverka på alla sätt. Om det vågar jag säga att vi är eniga över partigränserna, men det är ändå viktigt att understryka att totalt sett är betalningsmoralen i Sverige väldigt hög.

Det är viktigt att det finns ett förtroende för skattesystemet. Det är faktiskt så att över 99 procent av de skatter och avgifter som Skatteverket debiterar betalas in. Vi kan konstatera att Skatteverket har en mycket hög effektivitet, och de har som sagt under flera år lagt ned ett stort arbete på att bli mer serviceinriktade.

Jag kan alltså konstatera att det egentligen finns en bred samsyn i frågan om att bekämpa dem som ändå undanhåller sig från att betala skatt, för om vi kikar på oppositionens tiopunktsprogram kan vi konstatera att många av de åtgärder som oppositionen föreslår redan har satts i full rullning av alliansregeringen. Tvärtemot vad oppositionen påstår är Sverige pådrivande i EU vad gäller finansiell stabilitet, öppenhet och enhetliga spelregler.

Fru talman! Regeringens förslag till anslag för Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten är väl avvägt. Utskottets majoritet ställer sig bakom förslaget, och jag yrkar därför bifall till utskottets förslag till beslut och avslag på alla motioner.

Anf. 54 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag hade inte tänkt begära replik. Det som sades var inte så uppseendeväckande. Jag får passa på att yrka bifall till de två reservationer som finns. Det är så man bör göra om man har några reservationer som man lyfter fram. Därför gör jag det nu. När jag ändå har tillfälle och möjlighet har jag några frågor till Annicka Engblom.

Ni talar om förtroendet för skattesystemet. Det är givetvis viktigt att det finns ett allmänt förtroende och att det är förutsebart, tydligt och klart. Det är vad man brukar säga att ett skattesystem ska vara. Därför blir regelverket väldigt viktigt om man tänker på de förslag som läggs fram.

Om man funderar lite grann och tittar på hur ROT-avdraget fungerar i dag kan man i det senaste numret av Riksdag & Departement konstatera att krångligt pappersarbete gör ROT-jobben svarta igen. Det är inte direkt syftet. Det är väl ingen som önskar att vi ska ha en återgång till svartarbete för den här typen av jobb.

Man får fundera lite. Är det verkligen så att regelsystemet för ROT-avdraget gör det väldigt svårt framför allt för småföretag att leva efter detta och att administrationen blir så pass tung att de väljer att återgå till svartjobb igen? I så fall är det ett misslyckande.

Det är inte bara jag och enstaka företagare som har blivit intervjuade som säger det. Det har också påpekats från Företagarnas Riksorganisation att krångligheten med det nya regelverket gör att det blir väldigt svårt och betungande.

Mot den bakgrunden funderar jag lite: Är regeringen beredd att se över regelsystemet så att det blir enklare, klarare och framför allt allmänt accepterat i samhället?

Anf. 55 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Fru talman! Jag hoppas att Kent Persson kan konstatera att vi är ganska så snälla här i skatteutskottet. Du började med att säga att du tyckte att vi såg så arga ut.

Det handlar om förtroende för skattesystemet. Det handlar inte bara om omorganiseringar i stora myndigheter utan också om lagstiftningar, som jag sade tidigare. När man inför nya lagstiftningar tar det en tid innan det sätter sig.

Jag förmodar att Kent åsyftar faktureringsmodellen i detta. Tanken är just att fler ska kunna tillgodogöra sig det. När det handlar om stora investeringar i ombyggnation eller tillbyggnader och framför allt ombyggnat-

ioner på fastigheter är det inte många som har råd att ligga ute med pengarna så länge. Det får givetvis vägas i framtida lagstiftningar, och de nya reglerna följs självklart.

Fru talman! Det är lite intressant att just HUS-avdragen tas upp. Alliansen har valt att lägga samman de hushållsnära tjänsterna och ROT-avdragen i ett och samma system för att det ska bli bland annat lätthanterligare. Det är lite intressant att konstatera en sak. Jag har en fråga till Vänsterpartiet, om jag får bolla den tillbaka.

Till Skatteverket har oppositionspartierna anslagit 50 miljoner kronor. Socialdemokraterna väljer att dra tillbaka 15 miljoner för hushållsnära tjänster, men det gör inte Vänsterpartiet. Innebär detta att Vänsterpartiet accepterar hushållsnära tjänster? I så fall välkomnar jag detta i högsta grad.

Anf. 56 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Absolut inte. Vi tänker riva upp det förslaget så fort vi får möjlighet. Däremot lever vi under de omständigheterna att det i dag är realitet, och då måste det också fungera.

Problemet i dag är att man inte stiftar nya lagar på sådant sätt att det är allmänt vedertaget vad som gäller. Med de nya reglerna blir det gränsdragningsproblem för företagen och även för dem som ska nyttja detta. Vad är det som är en hushållsnära tjänst, och vad är det som faller utanför?

Jag vill gärna återkomma till ROT-avdragen. Allt fler företag ifrågasätter själva systemet. De tycker att det är så betungande att de funderar på att strunta att ta den här typen av jobb eller återgå till att göra det svart igen. Det motverkar hela syftet.

Om detta fortsätter, ökar i större omfattning än vad det i realiteten är i dag och blir allmänt utbrett är det ett allvarligt problem igen. Vi måste ha ett skattesystem som är allmänt accepterat. Då måste vi också ha ett regelverk som är förstäeligt och allmänt accepterat.

I dag är det inte på det sättet. Det slår hårt mot de mindre företagen och hantverkarna. Det är en betungande administration. Det har påpekats inte bara från Vänsterpartiet utan även från företagarnas organisationer.

Är ni beredda att ändra regelverket så att det blir mindre betungande även för små företag så att de kan nyttja detta och vara med i verksamheten?

Anf. 57 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Fru talman! Jag vill kraftigt gå emot den bild som Vänsterpartiet här nu försöker måla upp om att detta skulle vara väldigt ifrågasatt av branschen. Jag kan försäkra Vänsterpartiet att jag har kontinuerlig kontakt med näringslivets företrädare. Det gäller byggbranschen som omfattas av ROT-avdrag och också många av de företagare som har fått möjlighet att starta verksamheter i och med införandet av hushållsnära tjänster. De har absolut inte den uppfattningen.

Jag kan ge Vänsterpartiet rätt i att man i början innan lagstiftningen om ROT-avdraget kom i gång hyste vissa farhågor om att det skulle innebära en större administrativ börda. Men man sade också i samma andetag: Det tar vi, eftersom vi ser utvecklingsmöjligheterna för våra företag och möjligheterna att kunna växa och anställa flera just på grund

av de subventioner för de hushållsnära tjänsterna och ROT-avdragen som det innebär.

Det är också lite intressant att Vänsterpartiet tar upp det allmänt accepterade skattesystemet. Man vill i samma andetag återinföra förmögenhetsskatt och ta bort samtliga jobbskatteavdrag. Det drabbar framför allt låg- och medelinkomsttagare. Är detta allmänt accepterat? Är det allmänt accepterat att ha en förmögenhetsskatt som Kjell-Olof Feldt kallade onödig, eller i varje fall sade inte var en bra skatt, när vi hade en hearing med skatteutskottet?

Om man säger nej till alla jobbskatteavdragen och gör en återställare höjer det skatten med 1 500–2 000 kronor i månaden för låg- och medelinkomsttagare. Jag tror inte att det är allmänt accepterat.

Anf. 58 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Man vet inte riktigt var man ska börja i denna härva av skattefrågor. Jag tänkte tala om det som Annicka Engblom var inne på, nämligen myndigheternas förebyggande arbete. Det är jätteviktigt.

För att lyckas med ett förebyggande arbete behövs det också personal. Det handlar inte bara om dem som jobbar på fältet. Att arbetet är förebyggande innebär också annat ansvar. Detta med skatta.se har tydligen gått i graven. Det verkar inte fungera, enligt uppgift.

Tullverkets ökade resurser kom till efter en intensiv debatt från oppositionen och fyra timmars interpellationsdebatt här i kammaren då finansministern blev övertygad och dagen efter ändrade sig och gav Tullverket mer resurser. Då hade vi jobbat jättelänge med det här. Det hade väckt uppmärksamhet i medierna runt om i hela Sverige skulle jag vilja påstå.

ROT-avdragen är en annan sak som har varit uppe. Jag har mött detta personligen också. Små företag vill inte ta på sig sådana jobb eftersom det innebär så mycket mer arbete för dem. De är inte intresserade. De vill ha större jobb i sådana fall. De vill inte byta ett fönster i ett hus eller något liknande.

Jag har också en kort kommentar om Kronofogdemyndigheten. Det blev väldigt mycket dyrare att skilja kronofogden från Skatteverket, och det lider man av fortfarande.

Anf. 59 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Fru talman! Det är därför som man också tillför resurser till Kronofogdemyndigheten. Det verkar inte oppositionen vara emot. Eller hur? Man yrkar inte avslag på det, utan man stryker under det.

Fru talman! Jag måste faktiskt å det starkaste hävda att det är en stor fräckhet av Socialdemokraterna att ta åt sig hela äran av debatten om Tullverket som om alla andra var fullkomligt osynliga. Jag åkte fram och tillbaka till tulleledningen, och flera andra var också involverade i detta. Det är ju mot tullverksledningen och det förslag från kostymgruppen som lades fram som detta ska riktas. Regeringen hade ingenting att ta ställning till förrän man hade lagt fram det här förslaget. Då insåg man att det inte var bra, och därför tillförde man 50 miljoner kronor. Det är ni inte heller emot. Ni tycker att det är alldeles utmärkt eftersom ni skriver under det här också. Vi ser också att det har gjort sin verkan. Att stå här och påstå att det bara är oppositionen och socialdemokratien som har kämpat

på barrikaderna för detta tycker jag är oerhört fräckt. Det hoppas jag framgår med all tydlighet.

Jag får erkänna att mycket klokskap har kommit från flera av oppositionsdebattörerna vad gäller den gemensamma uppfattningen att vi måste bekämpa skatteflykt och svartarbete. Därför är det med en väldigt stor förvåning som jag konstaterar att detta inte alls går ihop i politik och praktik. Som ensamt parti pekar ni ut att ni vill avskaffa, i alla fall i siffror, de hushållsnära tjänsterna vid ett eventuellt maktövertagande. De inrättades ju just för att motverka svartarbete.

Anf. 60 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till våra reservationer. Det blev en liten missuppfattning där.

När det gäller de hushållsnära tjänsterna vill jag säga att det är sanslöst att skattebetalare ska subventionera städning hemma hos människor som redan har råd att använda de hushållsnära tjänsterna. De har råd att anlita företag som utför dessa. De har ju alltid funnits.

Jag vill säga något om Tullverket också. Vi föreslog faktiskt mer resurser till Tullverket, och det fick inget gehör hos majoriteten. Det var efter en massiv interpellationsdebatt och uppmärksamhet i medierna runt om i landet som finansministern och regeringen i övrigt förstod att det här kanske var en viktig fråga. Det fanns inget intresse tidigare efter många debatter. Vi må vara fräcka, men då är vi fräcka som fortfarande påstår detta.

Jag har en annan fråga också, och det är: Hur ser Annicka Engblom på prövning och återkallande av F-skattsedel? Det har varit en rätt intressant diskussion om detta tidigare då näringsministern ansåg att man skulle födas med en F-skattsedel utan prövning över huvud taget. Men det kanske Centern kan svara på lite senare. Det finns med i en av våra tio punkter. Det gäller också möjligheterna till ett entreprenadavdrag där en viss del av betalningen till underentreprenör hålls inne för att säkra betalning av skatter och arbetsgivaravgifter för att undvika svarta pengar i rullning.

Anf. 61 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Fru talman! Jag tror inte att vi har vare sig tid eller möjlighet att diskutera tiopunktsprogrammet här. Det debatterar ni så bra på egen hand.

Det blir lite löjligt att vi står här och tar åt oss äran och säger att det var vi som gjorde att Tullverket fick 50 miljoner i anslagsökning varaktigt. Vi är båda delaktiga i detta. Det kan väl inte ha undgått er att jag och många allianskamrater till mig var här uppe och pratade i den här frågan. Vi stryker det.

Men i vilken värld lever Britta Rådström när hon så fullkomligt tänker sopa undan förutsättningarna för de här företagen? Det har skapats tusentals arbeten och flera hundra företag inom hushållsnära tjänster. Där förvandlar man en svart ekonomi till en vit. Kvinnor som tidigare har arbetat svart får nu möjlighet att arbeta vitt och få tillgång till det sociala systemet. Det här tänker det stora socialdemokratiska partiet, som för några veckor sedan på sin kongress utropade sig till det nya småföretagarpartiet, genomföra om man vinner valet 2010. Man rycker undan mattan. Hur går det ihop? Jag bara frågar.

Låt mig avsluta med att bemöta något som Britta Rådström började med, nämligen den anslagsförstärkning som Socialdemokraterna gav till Skatteverket när de satt i regeringsställning. Den var ju tidsbegränsad för ett antal projekt. I min värld har projekt en början, ett anslag och ett slut. Därmed har vi också fullföljt det som den förra regeringen gjorde. Kom inte och påstå något annat än att det var ett beslut som gällde ett projekt som tog slut. Det var en sak som utmynnade i skatta.se som lever i högönsklig välmåga och uppskattas av både medborgare och företagare.

Anf. 62 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Utgiftsområde 3 om skatt, tull och exekution brukar vara en av budgetdebattens överbudspunkter, och så har det också varit i år. Rollen för Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten belyses på ett bra sätt i våra handlingar. Utskottet har dessutom träffat respektive verkschef, vilket gör att jag inte ska fördjupa mig alltför mycket i siffror. De nya uppdrag som respektive verk har fått finansieras dessutom samtidigt som avdrag har gjorts för de verksamheter som i dag sköts i den löpande hanteringen.

Jag ska därför kort koncentrera mig på oppositionen synpunkter på främst tullens och kronofogdens verksamheter.

Fru talman! Oppositionen anser, i likhet med alliansen, att Sverige behöver ett starkt gränsskydd och en effektiv bevakning av illegal införsel av bland annat narkotika, vapen och alkohol. Kent Persson gjorde en bra beskrivning av föregående års verksamhet inom Tullverket. Jag ska gå vidare.

Medlemskapet i det så kallade Schengensamarbetet gör att kontrollen i allt större omfattning sker vid gränser i andra länder som en följd av det samarbetet. Det här systemet påverkar givetvis också vår planering av tullens verksamhet. Tullen har därför omorganiserats, och uppbyggnaden av den nya organisationen inom ramen för *ett* tullverk sker nu.

Det innebär att en ny operativ styrningsenhet skapas för att uppnå en ökad integrering mellan riskanalys och underrättelse samt bildandet av en ny Norrlandsfunktion. Det oppositionen efterlyser är alltså redan på gång.

Gränsen mot Norge, alltså en gräns mot ett icke-EU-land, har vållat vissa problem. Här sker nu en förändring så att Norge kommer att hantearas som om det vore ett medlemsland inom EU i tullavseende. Det här påverkar givetvis också organisation, bemanning och arbetssätt inom tullen. Många upplever det här som negativt, men effektiviteten för såväl klarering som brottsbekämpning ökar, och därmed borde också kundnyttan vara tillfredsställd och också öka.

Oppositionen tar dessutom upp en fördjupad samverkan mellan tull och polis. Även det här samarbetet är på gång, och det innefattar även Kustbevakningen och Skatteverket. Det som nu utvecklas är att polisen ska kunna få ett lika effektivt uppföljningssystem som tullen har i och med att det ofta är samma klientel som hanteras.

Fru talman! Tullen tog för ett år sedan över alkoholkontrollen av bilförare vid våra gränser. Det här innebar vid första utvärderingen att av 2 600 utandningsprov var 23 positiva. I förhållande till polisens kontroller är det en markant skillnad då de har ett positivt prov på 500 kontroller. Det här visar att det var strategiskt rätt att låta tullen ta över de här

kontrollerna för att på ett effektivt sätt stoppa rattfyllon innan de kommer in i landet.

Fru talman! Totalt är det 44 miljoner människor som reser över vår landgräns varje år. Givetvis är det inte möjligt att kontrollera alla, utan här krävs ett metodiskt arbete för att hitta rätt personer som hanterar den illegala införseln. Här finns mycket att göra, kanske framför allt på missbruksområdet. Jag tänker då på såväl illegalt införd alkohol som narkotiska preparat.

Som exempel kan nämnas att under första halvåret i år beslagtogs 105,5 kilo amfetamin, 110,7 kilo metamfetamin och 6,5 ton kat, för att nämna några droger. Samhällsnyttan av tullens arbete under den här perioden kan beräknas till drygt 2,3 miljarder. Det finns alltså mycket mer att göra, men ofta är det en fråga om effektivitet och systemtänkande som gör att den illegala införseln kan minska.

Jag upplever att tullen i dag arbetar utifrån det systemtänkandet och klarar sitt arbete på ett bra sätt i hela Sverige.

Fru talman! Oppositionen vill prioritera insatserna mot skattefusk och ekobrott. Jag delar den ambitionen. Vad jag däremot inte förstår är den lamhet som präglade den förra regeringen på det här området. Det var ju då företeelsen bejakades via en släpphänt politik. Att dessutom i dag hävda att landet Sverige ska tvinga skatteparadisen till skatteavtal framstår något magstarkt. Man använder i sin skrivning från oppositionen ordet tvinga. Här tvingas inte. Här byggs i stället på diplomatiskt sätt upp ett resultat som mynnar ut i skatteavtal med de här staterna.

Alliansregeringen tillsammans med EU har på ett aktivt sätt arbetat med den här frågan, vilket gör att vi här i kammaren har haft ett otal av den typen av avtal uppe till behandling under hösten. Då uppstår det underliga att oppositionen yrkar avslag på vissa av de här avtalen. Det är alltså med stor förundran man följer oppositionens så kallade aktiva kamp mot svartjobben.

Fru talman! Jag är övertygad om att såväl majoritet som opposition trots allt har en ärlig vilja att komma till rätta med det här problemet. Jag tror dessutom att vi skulle komma längre om vi också uttalade den samsynen.

Det här är en fråga om värdering, och vi vet att det tar tid att förändra värderingar. Men i den här frågan är det verkligen viktigt att vi samverkar för att nå det resultat som vi vill nå. Det är inte en fråga, som jag ser det, som är lämplig för politiskt käbbel.

Fru talman! Kronofogden har en viktig uppgift i dagens samhälle. Prognosen för myndigheten beräknas till 1,3 miljoner fall för innevarande år, vilket innebär en ökning med 30 procent.

Det som trots allt kan ses som positivt är att andelen barn i kronofogdens register mer än halverats under en femårsperiod. Däremot är utvecklingen av sms-lånen dystert. Under de två senaste åren har antalet fall ökat mer än 25 gånger. Det var 1 400 fall under 2006, och nu beräknas det att bli över 50 000 fall under innevarande år. Det här visar att det är en form av systemfel i samhället som måste rättas till.

Frågan är om inte de som lånar ut pengar bör ges ett större ansvar för lånen så att de inte ständigt kan välja den lätta vägen via kronofogden på enskilda, ofta utsatta, människors bekostnad.

Fru talman! Kronofogden arbetar aktivt med frågan om att öka insikten hos människor om att inte hamna i lyxfällan, att öka hanteringen av skuldsanering och att öka samarbetet med polis, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Tullverk och också föreningen Insolvens, för att nämna några. Det är ett bra arbete som utförs, men givetvis går det alltid att göra mycket mer.

Fru talman! Jag ser framför mig ett synsätt i Sverige som i större utsträckning på det här området överensstämmer med vår omvärld. I exempelvis Storbritannien ser man överskultsättning som ett samhällsproblem, vilket, om vi gjorde så även i Sverige, i än större utsträckning skulle fokusera på den här frågan. Vi vet exempelvis att folkhälsan hos de människor som drabbas av överskultsättning är väsentligt lägre än hos befolkningen i övrigt. Det är alltså ett samhällsproblem som vi måste diskutera mer i kommande budgetarbete.

Fru talman! I dagsläget tycker jag att regeringen och utskottet har gjort en bra bedömning i sitt budgetarbete och yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 63 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Den ärade riksdagen har i dag att ta ställning till anslag när det gäller skatt, tull och exekution. Det är en alltid lika spännande debatt, och det är alltid lika spännande att se hur utfallet blir i denna fråga. För min del är det nu åttonde året i sträck som jag diskuterar detta.

Jag tror, fru talman, att det är viktigt att ha klart för sig vilken storleksordning det är på beloppen vi sysslar med. Skatteverket föreslås få ett ramanslag på ungefär 6,5 miljarder kronor. Det är mycket pengar. Kronofogden föreslås få ett ramanslag på ungefär 1,7 miljarder. Också det är mycket pengar. Tullverket föreslås få ungefär 1,6 miljarder. Totalt är det alltså nästan 10 miljarder. Allt detta är mycket pengar.

Som skattebetalare ska vi ha ut mycket verksamhet för dessa pengar. Det är det viktigaste.

Jag tror, fru talman, att om man börjar med att titta på Skatteverket ser man att vi har ett ganska effektivt skatteverk. Man måste naturligtvis sätta detta i relation till vilka uppgifter de är ålagda, men jag tycker att det är intressant att se att de nya uppgifter som läggs på Skatteverket löser de dels med rationaliseringar samtidigt som de behöver en del extra pengar. Om man läser här ser man att Skatteverkets anslag föreslås att varaktigt öka med 15 miljoner kronor till följd av arbetet med hushållstjänster.

Det är en intressant fråga som Annicka Engblom tog upp om hushållstjänster. Är det, som Britta Rådström gör gällande, ett stort skattefuskmoment i stort sett? Nej, det är det inte. Det är i stället, fru talman, något som skattechefen i Sverige, Mats Sjöstrand, sade är en veritabel succé när utskottet lyssnade på honom. Det är skillnad på om det är en veritabel succé eller om det är något som gör att folk börjar syssla med skattefusk.

Jag tycker över huvud taget att Skatteverket har organiserat det här ganska bra. Det finns naturligtvis inte någon garanti för att fusk inte kan förekomma på detta område. Men läser man Socialdemokraternas och den övriga oppositionens förslag ser man att det inte finns några andra förslag. Borttagandet av fakturamodellen talas det om. Ja, men kan ni

garantera att det inte bli något fusk i det läget? Nej, det kan ni inte göra, för det går inte att göra. Det är omöjligt.

Nu vet vi, som skattechefen Sjöstrand sade vid hearingen den 20 oktober att 80 000 ansökningar har kommit in om hushållstjänster bara i år. Och 120 000 ansökningar har kommit in när det gäller ROT-avdrag. Det är alltså 200 000 ansökningar. Det är ganska intressant och möjligen kommer det att visa sig att några av dessa inte håller måttet. Det är väl det vi ska ha Skatteverket till, att granska alla dessa ansökningar. Oppositionen dömer ut allt detta som totalt värdelöst, bortsett från ROT-avdraget som de tycker är bra eftersom det i huvudsak går till män.

Jag ska ta upp den tråd som Jörgen Johansson var inne på. Det är klart att man kan lägga fram skattefuskprogram på tio punkter. Man kan ha program på hundra punkter om man samtidigt fixar till dem. Om olyckan hade varit framme häromveckan och vi inte hade fått något skatteavtal med Bermuda och Brittiska Jungfruöarna undrar jag vad oppositionens alla övriga punkter hade varit värda när de samtidigt anvisar vägen, alltså vart man kan skicka sina pengar då det inte lämnas ut någon information från dessa länder.

Låt mig ställa en fråga till Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Kan vi lita på att ni kommer att riva upp de avtal som ni var emot? Kan vi lita på det ifall olyckan skulle vara framme och det blir regeringskifte? Ni var emot dem när vi röstade. Det blev 160 röster mot avtalen. Kan vi lita på att ni river upp dem? Det är ett viktigt besked till alla potentiella skattefuskare, nämligen att de bör rösta på Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet för då kommer de att kunna placera pengarna på Brittiska Jungfruöarna och Bermuda. Det vore ett mycket intressant besked att få, och jag tycker inte att ni nu kan avstå från att ge det. Hur ni ska förfara med dessa skatteavtal är ett viktigt besked till alla väljare i landet.

Vi har tagit vårt ansvar. Som jag sade förra gången är det inte fråga om hur man gör utan om ett beteende och ett förhållningssätt. Ni öppnar för omfattande skattefusk i landet, och ni kan skriva hur många program ni vill när ni samtidigt säger: Skicka pengarna till Bermuda eller Brittiska Jungfruöarna. Då riskerar ni inte att Skatteverket i Sverige får någon information om det.

Fru talman! Man kan fundera på en del andra saker också. Kronofogdemyndigheten har fått många nya ärenden. Om man tittar på strukturen på ärendena ser man att det är många p-böter, trafikförseelser, tv-licenser, trängselskatteavgifter och sms-lån. Det är sådant som vi kan tycka är bagatellartat, men tyvärr är Kronofogdemyndighetens kostnader för att driva in dem mycket höga. Det handlar inte om så mycket pengar i de enskilda fallen men sammantaget blir det mycket. Alla utom möjligen sms-lånen är sådana som riksdagen sett till att belasta Kronofogdemyndigheten med. Oavsett vilken regering vi har tycker jag att vi ska fundera över om det är en rimlig användning av skattebetalarnas pengar. Jag anser att det skulle kunna göras mycket åt detta.

Låt mig sedan komma in på frågan om tullen – i två avseenden. Det ena gäller organisationen som sådan. Är tullen optimalt organiserad just nu? Vi vet att tullen under föregående mandatperiod omorganiserades kraftigt i så kallade kompetenscentrum. Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Folkpartiet var fundersamma över det, men vi

gick inte emot förslaget eftersom regeringen och det dåvarande statsrådet på Finansdepartementet Bosse Ringholm tyckte att det var ett bra sätt att hantera frågan. Nu har vi sett att effekterna av omorganiseringen blivit att man inom Tullverket har luckrat upp verksamheten. Det finns många synpunkter på att man ska ha ökad geografisk spridning. Jag har förståelse för det, men det är en återgång till ett gammalt synsätt som ni representerar. Jag tycker att man gick för långt när man tog bort stora delar av tullens närvaro.

Det finns även en annan del som vi nästan inte alls har diskuterat. Inte heller alliansregeringen har tagit till sig det tillräckligt, nämligen tullens kompetens och möjlighet att ingripa. Raimo Pärssinen och jag har diskuterat detta tidigare och varit ganska eniga om att man behöver tänka vidare på tullens kompetens och befogenheter.

Vidare kan man diskutera, fru talman, om det är rationellt att ha det som det nu är, nämligen att Tullverket i sin helhet ligger under Finansdepartementet. Det är nog allmänt bekant att Leif Pagrotsky i samband med att han blev handelsminister ville ta med sig en del av Tullverket, den del som omfattar effektiv handel, till Handelsdepartementet. Det motsatte sig dåvarande chefen för Finansdepartementet Bosse Ringholm. Jag tyckte att det var fel.

Det kan diskuteras om det är klokt att ha det såsom det är nu. Tullverket borde kanske splittras. Centerpartiet har tidigare varit inne på detta, alltså att den brottsbekämpande verksamheten kanske borde ligga under Justitiedepartementet, där man har annan brottsbekämpande verksamhet, och den effektiva handeln borde kanske ligga under Handelsdepartementet. Jag tycker att man kan fundera på det och diskutera vad som är rätt. Ingen som vill försvara regeringen behöver tycka något annat.

Låt mig avslutningsvis ta upp något som Britta Rådström sade om Tullverket. Jag tycker att det mest bekymmersamma med den frågan från 2008 är om Britta Rådström och Socialdemokraterna tror på vad de själva säger. De sade att regeringen vid något tillfälle hade ändrat sig. Hur är det möjligt att regeringen skulle ha ändrat sig? Bakgrunden är att överdirektören vid Tullverket, Ted Stahl, med långvarig erfarenhet från Finansdepartementet och kunskap om hur man får pengar av departementet, lade fram en intern promemoria om betydande nedskärningar inom Tullverket. Det föranledde nästan en revolt inom verket. Regeringen, Britta Rådström, tog inte ställning till den interna promemorian. Man ändrade sig alltså inte.

Regeringen har fattat ett enda beslut om detta, nämligen en bestående ökning, vilket Lars Johansson bör vara glad för eftersom han var orolig över att det inte var en bestående nivåhöjning. Det var många frågor och interpellationer från Lars Johansson om det. Nu vet vi att det som vi sade var korrekt. Ifrågasättandena var fel.

Det finns inte en tullare i det här landet, Britta Rådström, som förstår vad du menar. Den historieskrivning du gör känner de över huvud taget inte igen. Jag för min del tycker att verksamheten är så pass viktig att det inte är värdigt Sveriges riksdag att få höra en så felaktig beskrivning som nu var fallet.

Anf. 64 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag kan upplysa Gunnar Andrén om att när vi hade interpellationsdebatten satt det en mängd tulltjänstemän på läktaren. De har dessutom kommit till oss i vårt parti och tackat för det stöd vi gav dem för att få mer resurser. Nu behöver vi inte rota djupare i det, med det är ett faktum att så var fallet.

Beträffande hushållsnära tjänster vill jag fråga Gunnar Andrén om han tycker att det är rätt att min 91-åriga mamma ska betala av sin skatt för att jag, om jag vill, ska ha någon som kommer hem till mig och städar. Jag har ju råd att köpa den tjänsten av en städfirma i min hemstad Skellefteå. Detsamma gäller många andra. Jag tycker fortfarande att det är fel att det ska subventioneras via skattsedeln.

När det gäller ROT-avdragen sade vi redan från början att vi ser det som en åtgärd för att få fart på hjulen när det är lågkonjunktur, inte som något som ska permanentas. Den åsikten vidhåller jag, men nu är det som det är. Det är ingenting att göra åt det än så länge i alla fall.

Vad gäller tullen är det självklart att tullen ska organisera sitt arbete efter bästa förmåga. Men om vi tittar på Sveriges gränser ser vi att den längsta gränsen finns uppe i norr, mot Norge och Finland. Finland är förvisso med i EU, men vi har en mycket lång gräns mot Norge där det behövs tullverksamhet. Det går bra att besöka de få tullstationer som finns utefter den gränsen. De är lätt räknade så det går fort.

Anf. 65 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Vad gäller bevakningen av gränserna finner jag ingen anledning att bemöta det. Det är i huvudsak en effekt av att man införde kompetenscentrum år 2004.

Man kan alltid diskutera hur det ska vara, men jag är kanske inte kompetent att avgöra exakt om det ska vara i Gäddede eller Haparanda eller var det nu kan vara. Det klarar jag inte.

Mycket intressantare är den här frågan: Jag tror att man ska ta det som ett vallöfte att ni verkligen kommer att avskaffa RUT-avdraget. Jag tror på er. Vad kommer effekten att bli av detta? Det handlar om kvinnor. Ni vill bara ha ROT-avdrag för män. Det är en väldigt könssegregerad politik som ni vill ha med dessa avdrag. Ni måste se hur verkligheten ser ut! Det är otroligt: Ni vill återskapa den svarta arbetsmarknad som fanns tidigare för många kvinnor. Det kommer vi inte att göra. Jag kan lova er det.

De kvinnor som lyssnar på detta ska lyssna ordentligt: Ni som vill vara hederliga, ni ska i alla fall inte rösta på Socialdemokraterna, för ni kommer att tvingas ut på en svart arbetsmarknad. Det är det viktiga. För mig är det allra viktigaste att vartenda svart arbete kan gå över i vitt, så att folk har råd att vara hederliga. Jag tycker att ni måste fundera på detta.

Dessutom tycker jag att det är skrämmande att ett parti som står för jämställdhet är så otroligt ideologiskt låst vid att det i stort sett bara är män och manliga yrken som ska få ROT-avdrag. Ni måste väl fundera lite på om er ideologi går samman med den skattepolitik som ni för. Det gör den faktiskt inte. Tänk om på den här punkten!

Anf. 66 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Snacka om att låsa kvinnor och män i olika fack! Gunnar Andrén påstår att det bara är kvinnor som städar och bara män som utför ROT-jobben. Det är ju ingen sanning! Herregud, säger jag bara!

Naturligtvis tycker vi att det ska finnas företag som betalar vita arbeten, företag som anställer både kvinnor och män. Detta finns – och fanns även innan avdraget för hushållsnära tjänster infördes. Det fanns städföretag som jobbade och hyrde ut folk vitt. Förmodligen har de anställt fler. Det kan också ha blivit fler företag. Men det är ingenting som säger att detta skulle minska om avdraget för hushållsnära tjänster skulle försvinna. Jag tycker att Gunnar Andrén spekulerar lite för mycket i politik och egna funderingar och kanske drömmar när det gäller de här frågorna.

Jag håller definitivt inte med. Vi tycker att vita jobb är det viktiga. Vi fördömer allt svartarbete och fuffens när det gäller arbete och ekonomi, och det har vi alltid gjort. Vi har alltid jobbat mot svartjobb och fusk. Vi har alltid tyckt att det har varit viktigt att betala skatt efter bärkraft för att fördela till dem som så behöver i välfärdsarbetet. Det är vår viktigaste utgångspunkt när det gäller skattefrågorna.

Anf. 67 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det är inte mycket att säga om detta. Jag vet att ni alltid har velat i de här frågorna. Det är hela sanningen. Ni har gjort det av den anledningen att ni inte ser hur strukturen ser ut när det gäller skillnaden mellan ROT-avdrag och RUT-avdrag. Ni ser inte detta. Det är ändå på det sättet att det är vanligare – det finns säkert undantag – att kvinnor arbetar med sådana jobb som ger RUT-avdrag än sådana som ger ROT-avdrag. Ni måste ändå inse hur verkligheten ser ut. Ni kanske inte tycker om verkligheten, men det är ändå på det sättet.

Fru talman! Det var klokt att ni inte tog upp en del saker, till exempel Bermuda och Brittiska Jungfruöarna. Det uppskattas.

Jag tycker inte att allting är bra med alla sorters avdrag. Den frånvarande Fredrik Olovsson brukar ofta angripa mig för att vi har avdrag för städning utomlands. Det tycker jag är en oformlighet i den lagstiftning som vi har. Jag vill gärna få fört till protokollet att det är en sak som vi är tvingade till av EU-skäl, men som ingen på allianssidan tycker är angeläget. Om det finnes en möjlighet skulle vi gärna vilja avskaffa den delen. Avsikten är ju att vi i första hand ska skaffa jobb i Sverige och förhindra svarta jobb i Sverige. I den delen håller jag gärna med. Det hindrar inte att jag tycker att det här är en bra reform för väldigt många kvinnor som annars skulle vara utlämnade till svartarbete. Det står jag för.

Anf. 68 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag ber att få yrka bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande i dess helhet och avslag på motionerna.

Det är mycket positivt att Kronofogdemyndigheten nu tillförs ett varaktigt ytterligare anslag på 50 miljoner kronor från och med nästa år. Dessutom tycker jag att man på alla sätt kan välkomna de två förändringar i skuldsaneringslagen som vi lyfter fram i utskottets betänkande, fru talman, nämligen för det första att skuldens ålder inte ska vara avgörande för beviljande av skuldsanering för personer med skulder huvudsakligen

från näringsverksamhet samt för det andra att aktiva näringsidkare också ska kunna få skuldsanering.

Fru talman! Det är oerhört positivt – jag har sagt det många gånger tidigare här – att vi har en gemensam hållning i Sveriges riksdag i kampen mot skattefusk. Det är en stor styrka i den gemensamma opinionsbildningen att vi står upp för att de skatter vi har lagstiftat om också ska betalas.

Fru talman! Därför är jag glad att de tre oerhört viktiga myndigheterna Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och tullmyndigheten har fått ett ökat anslag med sammanlagt närmare 275 miljoner kronor jämfört med 2008. Det handlar om totalt 9 734 miljoner kronor. Budgetmässigt skiljer sig oppositionens förslag jämfört med majoritetens med 0,4 mot 0,5 procent på det totala beloppet. Jag ska inte frångå den betydelsen av skillnaden mellan 35 och 50 miljoner, men sammantaget är vi inte så långt från varandra. Oppositionen är självklart övertygad om att skillnaden mellan 35 och 50 miljoner är helt avgörande. Ni har rätt att ha den uppfattningen, men vi är inte så långt från varandra.

Fru talman! Det är inte fel att säga att de tre statliga verk som vi i dag behandlar präglas av en ny förvaltningskultur. Sedan flera år tillbaka är arbetets inriktning inte minst förebyggande. Det handlar om att på ett konstruktivt sätt bemöta och underlätta för medborgarna när det gäller att handla rätt och att göra rätt för sig. Med stort förtroende ska medborgare kunna vända sig till statliga myndigheter för information och vägledning, så att det inte blir fel. Myndigheterna hör till demokratins viktiga infrastruktur och är därmed oundgängliga för alla rättsstater.

Fru talman! Som tidigare nämnts – men jag tycker att detta kan understrykas – finns det en bred samsyn i denna kammare mellan samtliga sju partier om betydelsen av att ha fungerande skatteverk, kronofogdemyndighet och tullverk. Grundbulten, fru talman, i alliansens skattepolitik, som det däremot inte finns samma enighet om i riksdagen, är att värna och stärka skattebasen genom att göra jobb som tidigare har utförts svart till vita jobb. Vi i Allians för Sverige har infört ett permanent ROT-avdrag, vilket har inneburit en enormt ökad efterfrågan på byggtjänster och att arbetet numera sker svart i mindre omfattning.

Vårt avdrag för hushållsnära tjänster är en annan framgång som skapat tusentals nya arbetstillfällen och omsätter flera hundra miljoner årligen. Vi från alliansen inbjuder gärna oppositionen att ansluta sig till denna politik. En ständig inbjudan föreligger.

Fru talman! En bransch som tidigare har varit hårt drabbad av osäkra svartjobb är nu tack vare alliansens politik på väg att bli vit och tryggare. Detta har inte bara ökat statens skatteinkomster utan också givit personer som tidigare utfört hushållssysslor på den svarta marknaden försäkringar, pensionsrätt, möjlighet att organisera sig fackligt och få sjukpeng och allt annat som vanliga anställda tar för givet.

Fru talman! En smidigare och effektivare teknisk kontroll av kassaapparaterna minskar möjligheterna till skattefusk i butiker och förbättrar konkurrensen dem emellan.

Informationsutbyten med skatteparadis har nyligen debatterats här i kammaren och har utförligt behandlats av min ärade folkpartistiske kollega Gunnar Andrén.

Listan av lagar vi har stiftat är lång – detta för att förbättra konkurrensen och minska skattefusket. Naturligtvis kan ingen av oss luta sig tillbaka och vara nöjd. Detta är ett pågående arbete mot skattefusk, och det visar att den finansiella tilldelning som dessa verk har fått i årets budget ändå är väl tilltagen. Med ett anslag på drygt 9,7 miljarder kronor ges Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten resurser för att utföra ett oundgängligt och centralt arbete – en oerhört viktig funktion i vårt samhälle.

Anf. 69 HANS OLSSON (s):

Fru talman! Det är med en viss bävan jag går upp i talarstolen. Gunnar Andrén var upphetsad. Försök stilla dig, Gunnar. Nu kommer det att handla om informationsutbytesavtalen med Bermuda och Brittiska Jungfruöarna.

Vi i Socialdemokraterna var emot dessa avtal eftersom vi tyckte att de var dåliga. Det kan inte vara förbjudet att vara mot något man tycker är dåligt. Det kan inte vara så att det är tillåtet att sluta dåliga avtal och sedan säga att när de andra inte vill gå med på dem har de inte fattat någonting. Då kan man sluta vilka avtal som helst och sedan förvänta sig att alla ska säga: Hurra, vad bra!

Det var så pass dåliga avtal att man kan säga att regeringen hemligstämplade Skatteverkets remissvar på avtalen. Ja, vi yrkade avslag på de avtalen eftersom vi tyckte att de var dåliga. De kan göras mycket bättre – och det görs.

Jag vill rätta till historieskrivningen om alla förslagen till skatteavtal som har kommit till riksdagen. Hela världen och alla skatteparadis har inte stått och väntat på alliansregeringen. Det har varit ett långt arbete. Jag ser att några av er ser förvånade ut. Rätt måste vara rätt. Skatteavtalen har blivit möjliga därför att USA efter 11 september insåg att på de öarna finns mycket pengar som kanske används till terrorism. Så satte man i gång att jobba för skatteavtal. Det sattes mycket tryck bakom avtalsförhandlingarna.

Sedan följde OECD upp skattediskussionerna med så kallade ramavtal. När OECD var klart gick de nordiska länderna samman och slöt skatteavtal med många av de så kallade skatteparadiserna. Därefter kom Sverige och de andra länderna och slöt avtal direkt med dessa länder.

Så är den rätta historieskrivningen.

Fru talman! Rätt ska alltid vara rätt. Ni kommer snart att märka att det inte går att styra ett land med lånta fjädrar.

Anf. 70 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag hade förväntat mig repliker från socialdemokrater på mitt tidigare inlägg, men så blev det inte. Därför tänkte jag göra vissa förtydliganden i samband med Hans Olssons inlägg.

Jag måste ändå ställa en direkt fråga på ditt inlägg. Ni har ordet ”tvinga” med i er skrivning, att landet Sverige ska tvinga skatteparadiserna till att sluta avtal. Hur kan man använda den vokabulären i en skrivning när det här bygger på diplomatiska förhandlingar för att nå ett resultat?

Den andra delen jag vill ta upp är en komplettering till diskussionen om tullen, Norrlandskusten och norska gränsen. Vi har i dag inte samma värld som vi hade så sent som för tre fyra år sedan. Vi har Schengenav-

tal, det vill säga ett system med förenklad klarering för dem som åker över våra gränser. Sedan är det upp till de länder som är med i avtalen att göra en kontroll vid sina gränser för den inre marknaden. Med andra ord är det en enklare form av kontroll som vi från landet Sverige ska ha i tullsammanhang.

Ska gubbarna stå kvar vid gränsen fastän vi har gjort denna förändring? Det är knappast så. Förändringen har gjorts för att effektivisera verksamheten både för dem som kör varor över gränserna och för att komma åt den illegala delen. Det nya systemet bygger dessutom på en mycket sofistikerad och utbredd informationstjänst inom tullkriminalen, vilket innebär att vi i dag har större förutsättningar att ta busarna efter Norrlandskusten än vad vi hade tidigare. Är detta fel?

Anf. 71 HANS OLSSON (s) replik:

Fru talman! Det gällde ordet "tvinga". Hur tror Jörgen Johansson att det gick till när USA lyckades låsa upp dörren för alla skatteavtalen med de så kallade skatteparadisen? Tror Jörgen Johansson att när USA tog upp diskussionerna att skatteparadisen tyckte att det var bra att USA plötsligt börjat tänka på det och att de självklart skulle göra precis som USA vill? Nej, naturligtvis var det inte så. Naturligtvis var det med USA:s hela kraft någon form av tvingande åtgärd. De visste att de skulle komma dåligt ut om de inte slöt dessa avtal.

Diplomati kanske fungerar också, men här var det helt enkelt fråga om att lägga en styrka bakom. Först USA, sedan hela OECD och sedan hela Norden. Det är något helt annat än att sätta sig ned och småprata runt ett bord.

Sedan var det frågan om tullen och Norrlandsdelen. Det här kanske jag inte borde erkänna nu, men i dag har vi socialdemokrater träffat LRF – en känd organisation som i alla fall på den gamla tiden låg nära Centerpartiet. Jag tror att vi kan vara överens med dem om att hela Sverige ska leva. På många ställen är det faktiskt viktigt att det finns någon form av myndighet norr om Stockholm och Gävle, och därför är det viktigt att vi försöker upprätthålla tullverksamheten även i Norrland.

Anf. 72 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag håller fullständigt med både LRF och Hans Olsson om att hela Sverige ska leva. Men om en verksamhet läggs ned kan inte gubbarna stå kvar. Det fungerar inte så, allra helst inte inom en brottsbekämpande verksamhet där marknaden fungerar fullt ut. Här gäller det verkligen att hänga med och ha internationella kontakter så att det går att beivra brottsligheten. Det är det som förändringen av Tullverkets organisation har inneburit, nämligen att klara detta på ett effektivt sätt.

Den andra frågan jag vill ställa gäller att Socialdemokraterna säger att man vill motverka allt svartjobb och all skatteflykt och så vidare. Nu går man ut och säger att stockholmarna inte ska straffbeskattas – avskaffa Stockholmsskatten. Det gäller alltså uppskovet.

Vi ska under nästa punkt ha en debatt om uppskovet. Ingen från oppositionen tänker delta i debatten. Socialdemokraterna redovisar samtidigt sitt synsätt på den så kallade Stockholmsskatten, nämligen att ta bort räntan på uppskovet. Det innebär att de här skattepengarna kan föras ut ur landet utan att Skatteverket har någon som helst kontroll på det. Med

det här synsättet öppnar man alltså upp för en gigantisk skatteflykt från landet Sverige.

Detta vill inte Socialdemokraterna debattera! Man begär inte ens ordet på punkten. Anser Hans Olsson att det är rimligt, när man samtidigt säger att man aktivt arbetar mot skatteflykt?

Prot. 2009/10:36
24 november

*Skatt, tull och
exekution*

Anf. 73 HANS OLSSON (s) replik:

Fru talman! Det är nästan lite genant att anklaga Socialdemokraterna för att inte vara tillräckligt aktiva eller tillräckligt intresserade av att jobba mot skattefusk.

Nu har jag haft förmånen att vara med i några debatter här, och många av de debatterna har handlat om just kampen mot skattefusk. Jag vet inte hur många gånger jag själv har stått i talarstolen och sagt att det försvinner 133 000 miljoner kronor i skattemedel varje år. Att då stå och säga att socialdemokratin är slapp och inte vill bevaka att pengar försvinner ur landet är närmast genant.

Självklart vill vi göra vad vi kan. Som vi nu har hänvisat till många gånger har vi i vår budgetmotion tio skarpa förslag på hur vi ska göra för att komma till rätta med de pengar som försvinner ur landet.

Jörgen Johansson kan vara helt lugn. Om han inte litar på partiet hoppas jag att han litar på mina ärliga blå ögon när jag säger att vi kommer att göra allt vad vi kan för att se till att skattefusket inte ökar och att vi är beredda att prova många fler saker, som vi kanske kan komma överens om här, bara så att vi får in de här pengarna och får stopp på den illojala konkurrensen.

Anf. 74 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Den som har gjort en resa har ofta något att berätta. Delar av skatteutskottet var tidigare i år på en resa till USA, där vi bland annat träffade den amerikanska skattemyndigheten, Internal Revenue Service. En del av denna heter Taxpayer Advocate, och där finns en svenskättling som heter Nina E Olson.

Det är en intressant sak att man inom det amerikanska skatteverket har en avdelning som bara ska ta hänsyn till klagomål och som företräder de klagande. Det är någonting som vi inte har i Sverige. Trots att vi naturligtvis alltid är bäst i Sverige kan man ha anledning att fundera över om detta är någonting som vi skulle kunna implementera i det svenska systemet. Det är inte alla skattebetalare som känner sig helt tillfreds med det övertag i skatteärenden som skattemyndigheten har. Jag tror för min del att det som vi fick höra där kan vara intressant.

Allra sist, fru talman, noterade jag att Skatteverket i Svenskt Kvalitetsindex har gått från tredjeplats förra året till första plats i år. Det säger väl någonting om att Skatteverket trots allt är väldigt uppskattat och sköter sig väl.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

11 § Riksrevisionens styrelses redogörelse om regeringens redovisning av skatteuppskov

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU3
Riksrevisionens styrelses redogörelse om regeringens redovisning av
skatteuppskov (redog. 2008/09:RRS24).

Anf. 75 ULF BERG (m):

Fru talman! Riksrevisionen har granskat regeringens redovisning av två av de finansiellt mest betydande uppskavsreglerna i skattesystemet, dels uppskov med beskattning av vinst i samband med försäljning av och köp av en ny permanentbostad, det så kallade bostadsuppskovet, dels avdrag för privatpersoners pensionssparande, det så kallade pensionsspar-direktivet. Det finns inga exakta siffror, men uppskattningar gör gällande att det är hisnande uppskavsbelopp som det rör sig om. Den troliga siffran ligger mellan 600 och 700 miljarder kronor. Riksrevisionen har uttalat kritik mot att det i statens budget inte klart kan utläsas hur det påverkar statens budget. Regeringen har tillsatt en utredare som har till uppgift att se över dessa frågor och komma med förslag till förbättringar. Det finns inga skilda uppfattningar om detta behov.

Fru talman! Jag tänker dock uppehålla mig vid just dessa frågor lite närmare om huruvida vi kan fortsätta att öka detta uppskavsberg. I skatteutskottets betänkande kan vi läsa att med dagens skattesatser innebär detta utestående skatter på 170–200 miljarder kronor. Dessa belopp kan jämföras med statens totala utlåning, som vid utgången av 2007 uppgick till drygt 198 miljarder kronor. Till större delen, ca 90 procent, utgjordes dessa av studielån. Skatteuppskoven har även uppvisat en betydligt snabbare tillväxttakt än den statliga utlåningen. Detta gäller särskilt bostadsuppskoven, som ökat med över 600 procent sedan år 2000.

Kan denna utveckling få fortsätta i den internationella ekonomi vi lever i tack vare vårt EU-medlemskap? Jag är mycket tveksam till detta. Om jag börjar med att se på effekterna av det privata pensionssparandet kan det vara mycket svårt att säkra att staten får in de uppskjutna skatteintäkterna. Tidigare var det bara godkänt med nationella bolag som kunde erbjuda dessa tjänster, och då var det naturligtvis enklare att tillse att skatt inbetalades i samband med att pensionen började betalas ut. I dag är det öppet för bolag inom EU-familjen att tillhandahålla pensionsförsäkringar, och i samband med ökad rörlighet är det inte säkert att Sverige är bostadsort vid pensioneringen. Det leder naturligtvis till ökade svårigheter att kontrollera att staten får in de skatteintäkter man rätteligen borde få.

Det finns också skäl att påtala de förändringar vi genomfört med att sätta ett tak på 12 000 kronor per år som är avdragsgilla vid privat pensionssparande. Kraftiga skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare samt förskjutning av brytpunkten för statlig skatt har medfört att det är mycket troligt att det är olönsamt med dagens pensionssparande för de stora grupper som i dag inte betalar statlig skatt. Tidigare var marginalskatterna extremt höga, vilket också gynnade pensionssparandet. Även i dag bidrar skattesystemet till bra lönsamhet, i de fall inkomsterna når nivåer där den så kallade värnskatten slår till.

Det är också svårt, för att inte säga omöjligt, att veta vilka skattesatser som gäller den dag man ska ta ut sin pensionsförsäkring. Det leder till att det blir invecklat att räkna på lönsamheten. Sammantaget, med tanke på svårigheterna för den enskilde samt svårigheten för staten att kontrollera att den uppskjutna skatten erläggs, finns det orsak att se om stimulans för privat pensionssparande kan ske på annat sätt, exempelvis en skattereduktion direkt det år sparandet genomförs. På detta sätt skulle uppskoven på sikt försvinna i samband med att pensionsförsäkringar tas ut och inga nya tillkommer. Jag vill dock påpeka att det finns anledning att titta djupare på denna fråga och belysa den utifrån många sidor innan man skri-der till verket. Riksrevisionen sätter dock fingret på en problematik som man bör se över på ett bredare sätt än att bara fundera över hur den ska redovisas i den statliga budgeten.

Den andra regeln som leder till stora uppskovsbelopp, och som sagt ökat med över 600 procent sedan sekelskiftet, är regeln om uppskov med beskattning av vinst i samband med försäljning och köp av ny permanentbostad. Även här leder vårt medlemskap till ökad frihet för den enskilde att skjuta på beskattningen vid förvärv av fastigheter även inom EU.

På samma sätt som privat pensionssparande internationaliseras får även dessa regler samma problem med att det blir betydligt krångligare att säkerställa att skatten kommer att erläggas långt senare än när uppskovsbeloppet uppkommit. Hittills har Skatteverket på ett bra sätt haft acceptabel kontroll på uppskovsbeloppen. I samband med avskaffandet av fastighetsskatten föreslog Skatteverket att uppskoven skulle avskaffas. Det skulle ske med sänkt skatt på den eventuella vinsten vid fastighetsförsäljningen. Samtidigt skulle befintliga uppskov betalas av på förslagsvis 20 år. Det kan vara ett sätt att på sikt minska de ofattbara summor som man i dag bedömer att uppskoven utgör.

Även här är det svårt för enskilda att göra bedömningar och på ett förutsägbart sätt fatta kloka ekonomiska beslut. Vid beslut om uppskov i dag ska det göras bedömningar av uppskovsräntans framtida storlek och av vilken nivå som kapitalvinstskatten är på den dag uppskovsbeloppen tas fram till beskattning.

Jag ser två vinnare om reglerna kan göras enkla. Det är den enskilda medborgaren, som enkelt ser vad fastighetsaffären får för skatteeffekt, men också staten, som med betydligt större träffsäkerhet kan planera för vilka eventuella skatteinkomster som uppkommer vid vinst i samband med försäljning av permanentbostad.

En låg kapitalvinstskatt som slår igenom direkt vid försäljningen vore det definitivt inte fel att titta vidare på.

Fru talman! Det finns säkert anledning att återkomma i dessa frågor, och Riksrevisionens rapport pekar på ett antal åtgärder som man behöver se över, även om jag har tagit mig friheten att peka på ytterligare frågor som det finns skäl att söka svar på. Jag yrkar bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande nr 3.

Anf. 76 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! I frågan om Riksrevisionens redogörelse över skatteuppskoven är det som sagt ingen från oppositionen som har begärt ordet. Det förvånar mig något.

Anledningen till min förvåning är Socialdemokraternas syn på den så kallade Stockholmskatten, som de uttrycker det, och Socialdemokraternas syn på den så kallade skattefeskartan, som de ständigt återoppar och anser att regeringen gör för lite för att rätta till.

Nu lägger de fram ett förslag inom fastighetsbeskattningen som innebär att man öppnar för skatteflykt, vilket går i annan riktning än vad man pratar om i retoriken.

Det är alltså underligt att man från Socialdemokraternas sida inte deltar i den här debatten.

Fru talman! Uppskoven inom bostads- och pensionsförsäkringssektorn omfattade vid utgången av år 2007 ca 700 miljarder kronor.

Vi kan se på utvecklingen av bostadsuppskoven. De har ökat med mer än 600 procent under 2000-talet. Vid utgången av 2008 var uppskoven omkring 245 miljarder i bostadssektorn. Ökningen under år 2008 var 65 miljarder.

Nu konstaterar Riksrevisionen att kontrollen över de här enorma tillgångarna är dålig och att den har varit det under många år. Så kan det givetvis inte vara.

Fru talman! Ett uppskov eller, snarare, en skatteeffekt som ett uppskov alstrar ses som en bokförd intäkt i statskassan.

Om man nu gör som Socialdemokraterna hävdar och tar bort kontrollen över uppskoven genom att slopa uppskovsräntan öppnar man slussportarna rejält. Ingen kontroll finns då längre över vart pengarna tar vägen.

Genom den dom som vi har inom det här området via EG-rätten har alla rätt att ta med sig sina uppskov till ett annat land inom EU. När de sedan säljer sitt hus där har Skatteverket ingen kontroll över försäljningen. Den svenska skatteintäkten försvinner därmed. Det är alltså en direkt skatteflykt som stimuleras i debatten av socialdemokrater.

Fru talman! Vi talar ofta om att vi ska minska antalet särregler inom skattesektorn. En första åtgärd vore att slopa uppskovsrätten i fråga om fastigheter. Regelsystemet skulle bli enklare. Staten skulle få in sina pengar på ett tryggt och snabbt sätt. Den svarta sektorn skulle minska. Effekten skulle dessutom bli sådan att bostadsmarknaden i överhettade områden skulle kylas ned något, vilket kanske skulle innebära att även unga människor skulle kunna ha råd att köpa sin lägenhet, sitt boende, i de här områdena. Dessutom har man, precis som Ulf var inne på tidigare, möjligheten och utrymmet att sänka reavinstantbeskattningen i fråga om fastigheten.

Det är därför som jag med en viss tillfredsställelse konstaterar att skatteutskottet konstaterar att det finns behov av en översyn av uppskovsbeloppens vara eller inte vara. Men det som förvånar mig är att Socialdemokraterna passar i den här frågan i debatten och inte klargör att det i dagsläget faktiskt är nödvändigt att uppskovsräntan finns kvar, att det i dag inte är möjligt att slopa någon del av räntan och att man kommer att arbeta för ett avskaffande av uppskoven när det gäller bostäder. Det är nämligen den enda logiska följderna av deras sätt att agera i debatten.

Nu vill man inte klargöra det här i den debatt som handlar om en svidande kritik mot en företeelse som räknas in i de särlösningar som vi har i dagens skattesystem.

Fru talman! Riksrevisionen gör en berättigad bedömning av dagens situation inom uppskovssektorn. Jag har förhoppningen att den genomsynning av budgetlagen som regeringen nu har beslutat genomföra på ett handfast sätt även kommer att hantera frågan om uppskoven.

Det är rimligt att en regering, oavsett färg, vet vad man håller på med. Det här är ingen ny historia. Det här är en långdragen historia som även har funnits under den socialdemokratiska regeringstiden. Men jag konstaterar, oavsett hur det är, att en lösning är nödvändig på det här området.

Fru talman! När man nu ser över de här uppskoven ska man väl i ärlighetens namn också konstatera att frågan om bostadsuppskov framstår som relativt enkel i förhållande till uppskoven inom pensionssektorn. Men det förhållandet bör inte innebära att man lämnar översynen därhän, utan att man även överväger att stegvis ändra den här modellen till ett system som blir enklare och mer överskådligt för alla inblandade parter.

Fru talman! Beträffande pensionsförsäkringar är situationen dessutom sådan att många är förlorare i den sparformen då de inte omfattas av samma avdragsrätt som de som betalar statlig skatt.

Då huvuddelen av dem som i dag har pensionsförsäkringar är kvinnor med inkomster under statsskattenivån framstår dagens pensionsförsäkringar med sina uppskovsbelopp som en direkt kvinnofälla.

Det finns alltså många infallsvinklar när det gäller att åstadkomma en förändring av det här uppskovssystemet.

Fru talman! Trots avsaknaden av en debatt med oppositionen i den här viktiga frågan yrkar jag bifall till skatteutskottets förslag till beslut.

Anf. 77 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Jörgen Johansson var så ledsen för att han inte fick någon debatt. Jag tycker inte att det är jättekonstigt att vi från oppositionen inte sätter upp oss på talarlistan i ett ärende där det inte finns några motioner och inte några reservationer utan där utskottet i all enighet konstaterar att uppskovssystemet har sina fördelar och nackdelar och att det nog kan vara intressant att vrida och vända på det lite till.

Så bli inte förtvivlad för att vi inte vill debattera just det! Vi kommer att få goda möjligheter i nästa vecka att debattera inte minst bostadsuppskoven, eftersom vi då ska diskutera frågan om fastighetsbeskattningen.

Jag vill bara säga lite kort, eftersom Jörgen Johansson nu tog upp frågan, att det inte bara är Socialdemokraterna som ser problem med den räntebeläggning av uppskoven som regeringen har genomfört. Det ser vi från hela oppositionen problem med.

Utifrån ett skattetekniskt perspektiv är det klockrent att uppskov är problematiska. Men vi måste inte bara kolla utifrån ett skattetekniskt perspektiv, utan vi ska också gärna se de människor som faktiskt kan drabbas av de skatteregler som vi hittar på. De ska inte bara vara kloka och tydliga, vilket är jätteviktigt. De ska också funka i verkligheten.

Det finns ju i människor i den här verkligheten, till exempel i Stockholm, som jag som boende i Uppsala kan tycka är en del av verkligheten, som har bott väldigt länge i ett hus. Barnen har flyttat ut. Man kanske vill sälja och flytta vidare till något mindre. Men genom de skatteregler som

vi har blir det kanske inte lönsamt att göra det, trots att man flyttar till en mindre lägenhet.

Det är därför man har uppskovssystemet. Man har det för att inte blockera hela rörligheten på bostadsmarknaden, för att inte det här äldre paret ska sitta i sin stora villa medan barnfamiljerna står och trampar i sin trånga tvåa. Det skulle vara jättebra för alla parter om de bytte, om vi bara inte hade skatteregler som sätter käppar i hjulen för det.

Därför tycker jag nog att det finns goda anledningar att tänka både en och två gånger innan man försvårar när det gäller bostadsuppskoven.

Vad det gäller uppskoven för pensionssparande kan det däremot finnas goda möjligheter att fundera, inte minst utifrån det feministiska perspektiv som Jörgen Johansson tar upp. Det kan faktiskt vara en ren skatteförlust för kvinnor med låga löner som pensionssparar. De tror att de ska göra en vinst med de här skattereglerna, men de gör inte det.

Jag skulle nog önska att man från regeringens sida kunde vara lite mer aggressiv gentemot skatteuppskoven i fråga om pensionssparande och lite mindre aggressiv när det gäller skatteuppskoven vid bostadsbyten.

Anf. 78 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Tack, Helena Leander, för att du räddade oppositionen i den här frågan! Jag ser fram emot den kommande debatten i den här frågan.

Att jag efterlyser den här debatten beror på att Socialdemokraterna faktiskt under det gångna halvåret har drivit en direkt kampanj om att man tänker avskaffa räntan på uppskovet med skatten. I det här fallet är det undertecknat av Östros och Jämtin.

Man har, som sagt, gått ut med flygblad till boende i Stockholmsregionen om att avskaffa den så kallade Stockholmsskatten.

Mot bakgrund av den EG-dom som jag hänсыftade till är enda sättet för staten Sverige att ha kontroll på uppskoven via den här räntan. I annat fall har du full möjlighet att flytta pengarna ur landet och ta ut dem svart.

Då tycker jag att det blir något magstarkt att säga att man står för att ta bort den svarta sektorn. Man för en politik som öppnar slussportarna för närmare 200 miljarder i direkta skatteintäkter för staten Sverige. Det är det som jag vill ha upp på bordet.

Jag kommer givetvis att fortsätta att ta upp frågan i den kommande fastighetsdebatten. Jag kommer att passa på varje tillfälle jag har att belysa det här. Det är rätt magstarkt med den situation man målar upp.

Helena Leander, jag kan se problem, men jag ser också möjligheter. En sådan här förändring skulle kyla ned Stockholmsmarknaden, vilket innebär att det kanske skulle bli billigare att köpa sin lägenhet. Man skulle få det ungdomsperspektiv som vi alla politiker talar oss varma för.

Genom diskussionen om uppskoven försöker man bevara och kanske till och med öka på kostnadsutvecklingen. Det är inte bra ur ungdomens perspektiv.

Anf. 79 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Alliansen har att förklara för ungdomarna hur man genom att sänka fastighetsskatten så radikalt som man har gjort i Stock-

holmsområdet för många med någorlunda dyra fastigheter skulle pressa ned priserna. Vi kan snarare se en omvänd utveckling.

Man har också att förklara för de ungdomar som står i begrepp att bilda familj att det är bra att de får hålla sig till de mindre lägenheterna. De äldre paren är kvar i sina stora villor för att det inte lönar sig att byta ned sig för dem.

Jag är precis som Jörgen Johansson medveten om att EU-reglerna ställer till det för oss. De har öppnat upp för att man ska kunna ta med sig de här uppskoven, oavsett om det gäller pensionssparande eller bostäder, om man flyttar inom EES-området.

Vad det gäller pensionssparande har regeringen inte infört någon ränta. Det är bara för bostäderna. Det faktum att man betalar räntan är inte något skydd för att den verkligen kommer in så småningom.

Man har nog varit lite inkonsekvent i det här fallet. Jag ser det som problematiskt att man är hårdare mot bostadsuppskoven, där jag av bostadspolitiska skäl ser större anledning att vara lite försiktig.

Anf. 80 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag ser fram emot den här debatten. Jag ser problem. Jag ser också möjligheter, eftersom reavinstbeskattningen kanske kan sänkas som Centerpartiet föreslår till 15 procent om vi gör den här förändringen. Det skulle gagna en ökad omsättning på fastigheter i storstaden.

Helena Leander säger att hon inte är övertygad om att den här räntan på uppskoven kommer att ha den effekt som jag säger. Jag är helt övertygad om att om man har flyttat med sina uppskovspengar ned till Spanien, säljer sitt hus där, tar sina svarta pengar i plånboken och åker vidare och då också i fortsättningen får betala räntan på de pengarna så börjar man att fundera.

Det är den kontrollmekanism staten Sverige har för att få in de pengarna. Det är den enda, och det är den som oppositionen, framför allt Socialdemokraterna, vill ta bort. Det innebär att man får en ökad svart marknad.

Anf. 81 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Då måste man först veta och rapportera vad som verkligen händer oavsett försäljningar och räntor. Varför föreslår man då inte att man räntebelägger pensionssparandena? Jag tänker att man skulle ha någon konsekvens.

Jag tycker fortfarande att vi bör vara försiktiga innan vi försvårar byten på bostadsmarknaden. Det blir problematiskt. Kanske inte i Arboga. Det är därifrån du är. Men i Stockholm tror jag att det kan vara lite större problem.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

12 § Vissa ändringar av reglerna om avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU9
Vissa ändringar av reglerna om avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen (prop. 2009/10:11).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

13 § Stämpelskatt vid förvärv av fast egendom och tomträtter genom vissa slag av delning

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU10
Stämpelskatt vid förvärv av fast egendom och tomträtter genom vissa slag av delning (prop. 2009/10:9).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

14 § Ändrade regler om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU11
Ändrade regler om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån (prop. 2009/10:12 och skr. 2008/09:122).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

15 § Prissättningsbesked vid internationella transaktioner

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU13
Prissättningsbesked vid internationella transaktioner (prop. 2008/09:182 delvis och prop. 2009/10:17).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU16
Beskattning av andelsbyten vid utflyttning (prop. 2009/10:24).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

17 § Anstånd med inbetalning av skatt i samband med uttagsbeskattning, m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU17
Anstånd med inbetalning av skatt i samband med uttagsbeskattning,
m.m. (prop. 2009/10:39).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

18 § Vissa ändringar i arbetslöshetsförsäkringen

*Vissa ändringar i
arbetslöshets-
försäkringen*

Föredrogs
arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU3
Vissa ändringar i arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2009/10:7).

Anf. 82 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Jag hade tänkt att inleda det här anförandet med att säga att det finns nog inget som den moderata riksdagsmajoriteten är så be-geistrad av som att peta i arbetslöshetsförsäkringen. Men efter att ha lyssnat på den debatt som var här innan har jag insett att det finns en sak som de är mer begeistrade av. Det är skattefrågan. Här går två ledamöter från den moderata majoriteten upp och debatterar ett betänkande med varandra som är enhälligt utan reservationer.

Nu har vi några talare anmälda till det här, även om det inte var så många vad jag förstod. Frågan om arbetslöshetsförsäkringen kommer väl som nummer två när det gäller borgerlig besatthet eller borgerlig man. Man har petat och petat i den ända sedan man fick majoritet i riksdagen och tog över regeringen. Nu är vi återigen här för att diskutera arbetslöshetsförsäkringen.

Arbetsmarknadsutskottets betänkande AU3 innehåller förslag till ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring och lagen om arbetslöshetskassor. I detalj betyder det att man vill förändra lite när det gäller ansökan om arbetslöshetsersättning. Den ska göras inom nio månader från den sista dagen i den tidsperiod som ansökan avser.

Man föreslår också att en a-kasseföreståndare ska kunna vara föreståndare i mer än en a-kassa och att a-kassestyrelsen ska kunna uppdra åt en föreståndare att fatta beslut i ärenden om uteslutning.

Man föreslår – det tror jag att den här debatten kommer att handla mycket om – att man ska kunna tvinga arbetslöshetskassorna att lämna ut uppgifter till Statistiska centralbyrån.

När det gäller de här olika delarna i betänkandet har vi reserverat oss på två delar. När det gäller ansökan om ersättning anser vi att förslaget om nio månader inte är tillräckligt. Vi föreslår att man ska ändra det till tolv.

Framför allt gäller det förslaget att tvinga arbetslöshetskassorna att lämna ut uppgifter om sina medlemmar till SCB, så småningom till regeringen och sedan vem vet vart. Det är där vi har starka invändningar. Många remissinstanser har också starka invändningar. Naturligtvis har arbetslöshetskassorna och deras medlemmar starka invändningar. Varför gör regeringen detta och på vilka grunder?

För att förstå lite grann vad det här handlar om och för att få sammanhangen klara för sig måste man göra en historisk exposé över de senaste tre åren. Vad handlar detta om? Varför gör regeringen detta, och varför gör detta arbetslöshetskassorna så upprörda?

Regeringen har, som sagt var, varit besatt av att peta i arbetslöshetsförsäkringen. Man har försämrat, förstört och rivit sönder arbetslöshetsförsäkringen. Man har gjort den dyr, så dyr att folk inte har råd att vara med. Man har gjort den dålig, så dålig att det inte finns någon anledning att vara med. Man har gjort regelverket så krångligt att den som blir arbetslös får en låg eller kanske ingen ersättning alls.

Man har alltså på punkt efter punkt förstört arbetslöshetsförsäkringen som har varit en viktig del av svensk arbetsmarknad och den så kallade svenska modellen.

Vad har då resultatet blivit av att man har förstört, fördyrat, försvårat och försämrat? Jo, de frivilligt anslutna medlemmar som den här försäkringen består av har naturligtvis lämnat försäkringen. Det har de gjort av den orsaken att det helt enkelt har blivit så dyrt att vara med i försäkringen att de inte har råd. Alternativt har de noterat att de inte uppfyller villkoren för att få ut någonting från försäkringen när de blir arbetslösa.

Att vara med i en dyr försäkring som inte ger någonting tillbaka framstår för många som en dålig affär. Särskilt är det många personer som kanske har varit långtidssjukskrivna eller arbetslösa eller som på olika sätt fått en väldigt utsatt ekonomi som har drabbats av det här.

Varför 500 000 personer har lämnat försäkringen är inte en fråga som kräver så oerhört mycket studier. Nu vet vi i och för sig att forskningen kan ägna sig åt saker och ting som kan verka mindre komplicerade än detta, men faktum är ändå att det inte krävs så oerhört mycket kunskap om svensk arbetsmarknad för att förstå vad som har hänt och svara på frågan om varför 500 000 personer har lämnat försäkringen.

Om man nu inte skulle förstå varför folk har lämnat försäkringen skulle man naturligtvis kunna vända sig till arbetslöshetskassorna eller till Arbetslöshetskassornas Samorganisation som organiserar kassorna och hjälper dem att administrera och att ha kontakt med myndigheterna. De är så att säga den ingång till arbetslöshetskassornas verksamhet som myndigheter, regeringen eller vad det nu är för del av samhället som behöver den här kontakten normalt sätt använder. De kunde ha vänt sig till samorganisationen och sagt: Det är uppenbarligen så att 500 000 personer har lämnat arbetslöshetskassan efter att vi gjorde den mycket

dyrare och mycket sämre. Nu förstår vi inte riktigt varför. Kan ni hjälpa oss att reda ut detta?

Då lovar jag er att de gärna skulle hjälpa till. Hur kan jag lova det? Jo, jag har hört dem själva lova detta. De har bjudit in representanter för arbetsmarknadsutskottet, både de borgerliga och oppositionen från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet att komma till dem, resonera med dem och höra vad de har att säga. De har bjudit in er till en dialog om de här problemen. De har även kommit till utskottet och förklarat vad det är som har hänt och sagt sig vara beredda att ställa upp och hjälpa till och reda ut och ställa till rätta – om det nu skulle vara så att det är någonting i den här processen som den borgerliga majoriteten, departementet, regeringen eller någon statssekreterare inte har förstått.

Det finns ingen som helst tvekan på den punkten.

Sedan kan man fundera: Om allt detta hade gått att ta reda på, om det nu var så att man var osäker på frågan om varför folk hade lämnat, och man ändå går vidare med den här lagstiftningen för att tvinga a-kassorna att lämna ut de här uppgifterna, då blir frågan vad man egentligen är ute efter. Det kan ju inte rimligen, om vi inte får höra här i debatten vad det finns för skäl till att göra detta, vara så att det är själva den här upplysningen om vad som har hänt med de 500 000 som man är ute efter. Det måste finnas något annat skäl, och då måste man fråga sig vad det är.

När man nu gör detta skapar man ytterligare administrativa svårigheter för a-kassorna. När man nu gör detta skapar man naturligtvis en diskussion i samhället om integritet. Man skapar en svårighet för folk att hävda föreningsrätten. Man sätter käppar i hjulet för den typ av a-kasse-system som vi har i Sverige.

Kan det vara så att det är en tanke att försvåra det svenska a-kasse-systemet som ligger till grund för att man går ut med den här typen av regler? Frågan ställer sig eftersom ni fortfarande är svaret skyldiga när det gäller varför vi annars skulle ställa dessa frågor. Det kommer ju inte fram i regeringens proposition eller i det här betänkandet vad man egentligen är ute efter.

Nu har det visserligen blivit lite av ett signum för den här riksdagsmajoriteten att införa integritetskränkande åtgärder. Det skulle möjligen kunna vara ett led i hela den borgerliga inställningen till medborgarna och den medborgerliga integriteten. Det må vara hänt.

Men som sagt var, jag ser verkligen fram emot att i debatt med er nu i kväll få reda på vad det handlar om. För det kan väl inte vara så att man på något grälsjukt sätt försöker straffa arbetslöshetskassorna för att de inte lämnade ut sina medlemslistor till regeringen när de bad om det? Det kan väl inte vara det som är svaret på frågan, får vi tro.

Ni är svaret skyldiga här i kväll: Varför vill ni tvinga arbetslöshetskassorna att lämna ut sina medlemsregister?

Jag tror att det finns en tanke bakom detta. Vi har i debatter med regeringens företrädare, med arbetsmarknadsministern, sett hur man sakta men säkert har börjat öppna upp för att avskaffa de fackliga a-kassorna. Så sent som i en interpellationsdebatt häromveckan sade arbetsmarknadsministern att vi får gå vidare och se över om vi kan ha kvar dagens a-kassesystem. Det är väldigt svårt att tolka det som sker med a-kassan, totalt sett när man ser hur ni har hanterat den under tre år och när man ser vad ni lägger fram i det här betänkandet, på något annat sätt än att ni har

en mycket tydlig plan för vad ni håller på med. Det handlar om att avskaffa den fackliga a-kassan.

Finns det några andra motiv ser vi fram emot att höra dem här i dag. Jag vill nu yrka bifall till de gemensamma reservationerna 1 och 2 från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Jag ser fram emot att under debatten få svar på vad ni är ute efter, varför ni vill tvinga a-kassorna att lämna ut de här uppgifterna, hur ni tror att man skulle kunna få fram någon annan uppgift än den man redan kan få ut genom att samarbeta med arbetslöshetskassorna och deras organisation SO och hur ni tror att man kan få ut någonting nytt genom att tvinga kassorna att lämna ut medlemsregistren.

(Applåder)

I detta anförande instämde Josefin Brink (v) och Ulf Holm (mp).

Anf. 83 JOSEFIN BRINK (v):

Herr talman! Det här betänkandet innehåller flera punkter, och vi har som sagt två gemensamma reservationer från oppositionen. Vi står naturligtvis bakom båda två, men jag nöjer mig med att yrka bifall till reservation 2. Det är också vid den frågan jag kommer att uppehålla mig i det här anförandet. Patrik Björck har nämnt en del om de övriga punkterna.

Det finns två saker som den borgerliga regeringen har visat särskilt stort förakt för under sin tid vid makten. Den första är skyddet för den personliga integriteten som man konsekvent har låtit stryka på foten till förmån för regeringens intresse av ökad kontroll och övervakning av medborgarna. Vi har sett det i samband med FRA-lagstiftningen och Ipredlagstiftningen, och det kommer mer i samma stil.

Den andra saken är arbetslöshetsförsäkringen som regeringen systematiskt och medvetet har slagit i spillror sedan dag ett när man tog över makten. Försämringarna av försäkringen är så omfattande och svåröverskådliga att det skulle ta timmar att redogöra för dem. Patrik Björck nämnde ett antal av dem. Sammanfattningsvis har den borgerliga regeringen, precis som redan sagts, gjort arbetslöshetsförsäkringen dyrare, sämre och mycket mer byråkratisk och krånglig.

Det fantastiska är att i det förslag som vi debatterar i dag lyckas den borgerliga regeringen med konststycket att förena sitt förakt för den personliga integriteten och för arbetslöshetsförsäkringen. Man lägger fram ett förslag där man utan någon som helst begriplig motivering vill tvinga a-kassorna att lämna ut personuppgifter om sina medlemmar till Statistiska centralbyrån.

Man har inte i detta betänkande lyckats bemöda sig om att specificera vilka uppgifter som ska lämnas ut eller vad de ska användas till. Det ska regeringen ges rätt att besluta om lite så där efter hand som det faller sig. En lång rad tunga remissinstanser har haft den helt relevanta invändningen att förslaget är minst sagt tvivelaktigt ur integritetssynpunkt. Flera av dem har dessutom påpekat att förslaget hotar föreningsfriheten.

Lagrådet ansåg att förslaget var så problematiskt att det föreslog att uppgifterna skulle avidentifieras innan de lämnades ut och att en proportionalitetsregel skulle införas i lagen eftersom det är så pass integritetskänsliga uppgifter att de inte bör hanteras på det här sättet.

Alla de tunga invändningarna som berör både individers skydd mot insyn i privatlivet och den grundlagsskyddade demokratiska rätten att vara medlem i en förening utan att bli registrerad av någon myndighet för det har regeringen och den borgerliga majoriteten avfärdat med ganska stor nonchalans, men för vad?

Vilket syfte är det som kan vara så angeläget att regeringen och de borgerliga ledamöterna i arbetsmarknadsutskottet så flagrant utmanar grundläggande rättsprinciper? Ja, motivet sägs vara att regeringen behöver bättre underlag för beslut om arbetsmarknadspolitik. Det är jag benägen att hålla med om, med tanke på vilka beslut som har fattats under den här mandatperioden.

Jag är den första att säga att det kanske hade behövts lite mer underlag för de besluten. Å andra sidan är det väl ingen som tror att det är brist på relevant statistik och information som ligger bakom exempelvis alla de katastrofala beslut om just a-kassan som regeringen har fattat. Det är inte i något slags vetenskapligt syfte man fattar de här besluten, utan det är en politisk ambition som ligger bakom.

Det krävdes knappast några djupdykningar i tabeller och diagram för att inse att en fyrdubbling av a-kasseavgiften skulle leda till att en och annan, sisådär en halv miljon personer, inte längre skulle tycka att det var värt att ens vara medlemmar. Det är inte heller någon rocket science att hårdare kvalifikationskrav och sämre möjligheter att få ersättning nu när arbetslösheten börjar skena i väg skulle leda till att betydligt fler personer står utan rätt till ersättning och vips tvingas söka socialbidrag i stället.

Generellt sett finns det naturligtvis ett stort intresse att veta hur exempelvis förändringar i arbetslöshetsförsäkringen påverkar arbetsmarknaden och samhällsekonomin. Det är bara det att de uppgifterna redan finns. Den statistik som levereras från Arbetsförmedlingen, från IFAU, IAF och inte minst från Statistiska centralbyråns egen arbetskraftsundersökning ger ett tämligen gediget underlag för att fatta beslut om arbetsmarknadspolitik. Dessutom är det som Patrik Björck redan har sagt så att a-kassorna själva och A-kassornas Samorganisation har erbjudit sig att vara behjälpliga med ytterligare information om det är önskvärt.

Sammanfattningsvis kan knappast de integritetskänsliga uppgifter som regeringen vill tvinga a-kassorna att lämna ut rimligen bidra till någon som helst förbättring av kunskapsunderlaget. Däremot innebär förslaget ett hot mot både den personliga integriteten och den grundlagsfästa föreningsfriheten. A-kassorna är ideella föreningar. Den enskilde medborgaren väljer fritt om han eller hon vill vara medlem i en a-kassa och vilken.

Vilken a-kassa man väljer att tillhöra avgörs i de flesta fall av vilken facklig tillhörighet man har. Uppgifter om vilken a-kassa en person tillhör kan därför ge en indikation på vilken facklig tillhörighet och därmed i vissa fall vilken politisk övertygelse man har. I praktiken öppnar man därmed en bakdörr till en registrering av medborgares fackliga tillhörighet.

Den kritik som har framförts av a-kassorna, flera fackliga organisationer och andra avfärdar regeringen och utskottets majoritet med att a-kassorna är fristående i förhållande till fackförbunden. Det baseras på en fundamental okunnighet om hur a-kassorna fungerar. Först och främst har många a-kassor olika avgifter för enskilt anslutna medlemmar och för

dem som också är medlemmar i den bakomliggande fackliga organisationen.

I praktiken ger uppgifter om exempelvis vilken avgift en person betalar information om ifall personen också valt att vara med i en facklig organisation eller inte. Det är också så att för framför allt tjänstemän finns en möjlighet att välja mellan olika a-kassor och fackförbund. Det valet avgörs ofta av att den politiska uppfattningen skiljer sig åt mellan de olika fackliga organisationerna.

Att regeringen nu vill ge sig själv rätten att inhämta de här uppgifterna, dessutom utan närmare specificering av vare sig innehåll eller syfte, är minst sagt demokratiskt tvivelaktigt. Men att riksdagens borgerliga majoritet så lättvindigt går med på det är ännu mer anmärkningsvärt.

I till exempel konstitutionsutskottet konstaterar den borgerliga majoriteten att redan den möjligheten att regeringen kan begära ut uppgifterna i identifierbart skick utgör ett stort integritetsproblem. Sedan landar den i att det ändå är okej att regeringen gör det. Samma slutsats drar uppenbarligen den borgerliga majoriteten i arbetsmarknadsutskottet.

Det finns ingenting i lagstiftningen som förhindrar att regeringen begär ut uppgifterna i fullt identifierbart skick, vilket innebär att de sedan blir offentlig handling där sekretesslagstiftningen inte gäller. Att utskottet nöjer sig med att regeringen lovar att man inte har något intresse av att göra detta rättfärdigar inte att riksdagen ens öppnar dörren till den möjligheten.

Det enda rimliga vid all behandling av integritetskänsliga uppgifter är att det inte ens ska finnas en risk för att det någonsin ska kunna missbrukas. Inte ens om regeringen och den borgerliga majoriteten hade kunnat ange ett begripligt skäl till att personuppgifterna ska krävas ut av a-kassorna hade förslaget varit acceptabelt ur integritetssynpunkt. Men när man inte ens lyckas presentera ett sådant skäl är det direkt ansvarslöst av den borgerliga majoriteten i riksdagen att släppa igenom det.

Jag vill instämna i det Patrik Björck sade. Jag ser verkligen fram emot att få någon som helst motivering till varför arbetsmarknadsutskottets borgerliga majoritet anser att man behöver hantera känsliga personuppgifter på det här sättet för att kunna fatta beslut om arbetsmarknadspolitiken.

(Applåder)

I detta anförande instämde Patrik Björck (s) och Ulf Holm (mp).

Anf. 84 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Jag ska börja med att beklaga att inte arbetsmarknadsministern är här i kväll. Förhoppningsvis är han ute i verkligheten och reser och inhämtar lite ny information. Det skulle ha varit bra om arbetsmarknadsministern hade varit här, eftersom en rad olika frågor inställer sig med betänkandet.

Företrädarna för Vänsterpartiet och Socialdemokraterna har tagit upp den problematiken. Vi kan inte se vad anledningen är till lagändringen. Det är lite typiskt att den borgerliga majoriteten i ännu en fråga väljer strid i stället för samförstånd.

Den svenska arbetsmarknadspolitiken har genom många årtionden handlat om samförstånd på arbetsmarknaden mellan fack, arbetsgivare

och regering. Men den borgerliga majoriteten har ändrat de förutsättningarna totalt genom att i fråga efter fråga välja strid före samtal och samförstånd.

Det är lite märkligt. Jag tror inte att det hade inneburit några problem för regeringen att inhämta en del uppgifter från a-kassorna. De hade gärna lämnat ut dem om det skulle kunna bidra till en bättre politik och bättre lagförslag från regeringen.

Men det är inte så verkligheten ser ut. Arbetsmarknadsdepartementet verkar välja strid före samtal. När regeringen förra året begärde in uppgifter från a-kassorna fick man dem inte eftersom de inte ville ge ut de här uppgifterna. Då väljer regeringen, mycket lustigt, att lägga fram ett lagförslag i stället för att fråga sig om man kanske ska formulera om frågorna så att man kan få ut den statistik man behöver. Det är här det märkliga finns. Varför väljer man inte den vägen? Jag tycker att det är märkligt.

Man kan också fråga sig varför ni blir förvånade över att 500 000 personer har lämnat a-kassan. Det är ingen överraskning. Det är en ganska logisk effekt av den politik ni bedriver. Sedan tycker inte vi i oppositionen att det är en bra politik, men vi kan förstå konsekvenserna av den. Höjer ni avgifterna till a-kassan och gör det svårare att få ut någonting i ersättning om man blir arbetslös är det klart att färre personer vill vara med och betala en sådan försäkring. Det kan inte vara förvånansvärt. Ni verkar vara helt förbluffade över detta, och bara det säger en del om den borgerliga majoriteten.

Sedan ignorerar man dessutom konsekvent Lagrådet, och det börjar också bli en liten följetong i arbetsmarknadsutskottet och Arbetsmarknadsdepartementet. Det är något ganska typiskt på Arbetsmarknadsdepartementet. Här har alltså Lagrådet kommit med en väldigt värdefull synpunkt, nämligen att man ska avidentifiera uppgifterna så att det inte ska bli så integritetskränkande, och ändå väljer regeringen att ignorera det. I stället öppnar man för carte blanche och säger att man ska kunna använda detta till vad som helst men för närvarande har man inga planer på att använda det på ett dåligt sätt. Nej, inte i dag, men vad händer nästa mandatperiod då det kanske finns ett helt annat parti eller andra politiska majoriteter, inte från s, v och mp utan från den borgerliga sidan, som har en annan politisk agenda? Vad händer då? Då kommer vi tillbaka till det som Josefin Brink tog upp väldigt tydligt, nämligen att det också är konsekvent att den här borgerliga regeringen gillar att lägga fram integritetskränkande lagstiftning. Det bör man ha i bakhuvudet.

Med den bakgrunden skulle det ha varit bra att få besked från arbetsmarknadsministern direkt här i kammaren om vad det verkliga motivet är och varför man väljer strategin strid före samförstånd. Jag tror inte att det är en bra idé att välja strid med de fackliga parterna eller med a-kassorna i det här fallet. I den politiska situation som finns i Sverige i dag, med en hög arbetslöshet och behov av en omställning för att skapa nya arbetstillfällen, skulle vi tvärtom behöva mycket mer samförstånd med de fackliga rörelserna och med arbetsmarknadens parter för att hitta en möjlighet för människor att få arbete och skapa sysselsättning. Vi ska inte ingjuta en allmän oro hos folk för att de inte ska få ekonomisk ersättning vid arbetslöshet.

*Vissa ändringar i
arbetslöshets-
försäkringen*

Vi behöver en annan regering, och därför hoppas jag inte bara att kammaren bifaller reservation 1 och 2 utan också att svenska folket väljer en ny regering i nästa val. Jag tror att det skulle lösa många problem. Detta är en typisk fråga som jag tror att en ny rödgrön regering kommer att riva upp. Vi värnar integriteten, och vi vill ha samförstånd med arbetsmarknadens parter och inte politisk strid.
(Applåder)

I detta anförande instämde Patrik Björck (s) och Josefin Brink (v).

Anf. 85 HANS BACKMAN (fp):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till förslaget i betänkande 2009/10:AU3. Det som jag säger i dag står alla partier i alliansen bakom, det vill säga Folkpartiet, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Som har nämnts ska vi debattera förslag angående lagen om arbetslöshetsförsäkring och lagen om arbetslöshetskassor.

Låt mig säga några ord om Patrik Björcks inlägg. Han pratar om besatthet och mani. Det är inte så. Vi vill förstås skapa en bra arbetsmarknadspolitik. Det är därför vi lägger fram dessa förslag. Sedan gör vi olika bedömningar då och då. Så är det, men det är förstås syftet.

När det gäller utvecklingen inom a-kassorna och medlemsantalet får man väl ändå säga att det var ett antal människor som valde att inte vara med i a-kassan även innan vi tillträdde som regering. Det är inte helt nytt att en del väljer att inte vara med. Nu ökar ju faktiskt medlemsantalet i a-kassorna igen.

Både Josefin Brink och Patrik Björck pratade om att förstöra a-kassan. Den arbetslöshetsförsäkring vi har är bra när vi tittar i ett internationellt perspektiv. Även Socialdemokraterna vill nu ha en avtrappning av ersättningen i a-kassan, precis som regeringen har infört. Ni har tagit vissa steg åt vårt håll fast ni är väldigt aggressiva i retoriken när ni talar om a-kassan.

Låt mig återgå lite mer konkret till betänkandet. I lagen om arbetslöshetsförsäkring föreslås nu att en ansökan om arbetslöshetsersättning ska göras hos arbetslöshetskassan inom nio månader, såsom har nämnts här, för att inte rätten till ersättning ska vara förlorad. Undantag kan också göras när det finns synnerliga skäl. I dag finns det ingen tidsgräns. En arbetslöshetskassa kan därför tvingas handlägga ersättningsanspråk som är väldigt gamla, som ligger väldigt långt tillbaka i tiden och bygger på förhållanden som ligger långt tillbaka i tiden. Vi tycker att en tidsbegränsning av rätten att ansöka om ersättning är rimlig. Det bör också kunna medföra en förenkling av den administrativa process som arbetslöshetskassorna har att arbeta med. Vi tycker att förslaget på nio månader är rimligt och välavvägt. Det ger en god tid att ansöka när man ska göra det.

Herr talman! Vi föreslår också en ny regel i lagen om arbetslöshetskassor, LAK, som innebär att en arbetslöshetskassa på begäran av Statistiska centralbyrån, SCB, ska lämna uppgifter om medlemskap och medlemsersättning till SCB. De uppgifter som arbetslöshetskassorna ska lämna i statistiksyfte kan enligt regeringen utgöras av person- och sam-

ordningsnummer, tidpunkter för inträde i och utträde ur en a-kassa och utbetald ersättning.

En viktig utgångspunkt för bedömningen av regeringens förslag om en ny uppgiftsskyldighet för arbetslöshetskassorna är den stora betydelse som arbetsmarknadspolitiken har för den enskilda människan och för samhället i stort. Det är därför vi gör de här förändringarna. Arbetsmarknadspolitiken ska vara ett stöd vid omställning och stärka arbetslinjen. Försäkringens utformning påverkar hur arbetsmarknaden fungerar.

En väl utformad försäkring kan beskrivas som ett smörjmedel i arbetsmarknadspolitiken, medan motsatsen kan leda till inlåsning och minskade möjligheter att få ett jobb för den som söker det. Då blir det svårare och mer utsatt för den enskilde individen. Flera faktorer måste förstås balanseras mot varandra i den här försäkringen för att den ska ge så positiva effekter som möjligt på sysselsättningen.

Av de här skälen är det av största vikt att regeringen och riksdagen har ett så bra underlag som möjligt när politiken ska utformas. Det nu framlagda regeringsförslaget motiveras av behovet av en mer detaljerad analys eller kartläggning av arbetsmarknaden än vad som kan åstadkommas med de uppgifter av skilda slag från olika källor som SCB i dag använder för att framställa och tillhandahålla statistik som sedan kan ligga till grund för utformningen av politiken. Motivet för det regeringsförslag som vi i alliansen stöder är alltså att på bästa sätt ge den enskilde individen bra möjligheter på arbetsmarknaden. Det är det skäl som Patrik Björck frågade efter. Det är också tanken med förslaget som Patrik Björck också frågade efter. Det är den politiska ambitionen som både Patrik Björck och Josefin Brink frågade efter, det vill säga både Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Utskottsmajoriteten ansluter sig därför till regeringens bedömning att det handlar om uppgifter som är nödvändiga för att skapa en tydlig och korrekt bild av vilka grupper som omfattas av försäkringen och vilka effekter den får för olika grupper. Med tillgång till den här informationen ökar möjligheten att få ett gott beslutsunderlag i utformningen av försäkringen och arbetsmarknadspolitiken. Man kan göra olika bedömningar av hur man på bästa sätt ska få in de här uppgifterna. Det här är den bedömning som regeringen har gjort, och vi delar den.

Majoriteten i utskottet godtar också regeringens bedömning att en uppgiftsskyldighet av det här slaget för att bli meningsfull måste kunna avse personuppgifter som inte är avidentifierade. Det är bara på det sättet som SCB kan sambearbeta uppgifterna med uppgifter från andra register, till exempel om försörjning, och därigenom åstadkomma det underlag som behövs för kartläggning och analyser.

Slutsatsen av det som jag nu har sagt är att det finns ett tungt vägande intresse att skapa en grund för ett bättre beslutsunderlag i arbetsmarknadspolitiken. De invändningar som har framförts under regeringens beredning av ärendet och i oppositionens motion har till stor del samband med att arbetslöshetskassorna är privaträttsliga föreningar. Det har gjorts gällande att medlemskapet i en arbetslöshetskassa är en känslig uppgift och att uppgiftslämnandet kan innebära en uppluckring av föreningsfriheten.

Även oppositionspartierna åberopar integritetssynpunkter och framhåller att medlemskapet i en arbetslöshetskassa ofta kan kopplas ihop

Prot. 2009/10:36
24 november

*Vissa ändringar i
arbetslöshets-
försäkringen*

med medlemskap i en fackförening. De beskriver medlemskapet i en arbetslöshetskassa som en privat angelägenhet och hänvisar till den grundlagsskyddade föreningsfriheten.

Herr talman! Regeringen anser att förslaget inte innebär någon begränsning av föreningsfriheten eftersom det inte handlar om information om föreningen som sådan. Enligt regeringen är inte heller en persons medlemskap i en viss kassa i sig en känslig uppgift eftersom man inte kan dra några säkra slutsatser om politisk uppfattning av medlemskapet som sådant. Det här håller utskottsmajoriteten med regeringen om. Vi vet alla att det är väldigt många LO-medlemmar som röstar på vitt skilda partier i ett riksdagsval.

Vi i alliansen noterar i sammanhanget att såväl Socialdemokraterna som Vänsterpartiet i sina budgetmotioner föreslår att skattereduktionen för avgift till arbetslöshetskassan återinförs. En sådan skattereduktion förutsätter att Skatteverket får tillgång till uppgifter om enskildas medlemskap i kassan. Vänsterpartiet vill dessutom att skattereduktionen även ska gälla avgiften till fackföreningen. Det skulle innebära att uppgifter om det fackliga medlemskapet, vilket i personuppgiftslagen, PUL, betecknas som så kallad känslig personuppgift, ska lämnas till en myndighet. Det är värt att notera den starka kritik som både Vänsterpartiet och Socialdemokraterna genom Josefin Brink och Patrik Björck har fört fram mot förslaget som regeringen har lagt fram.

Även om arbetslöshetskassorna rättsligt sett är privata föreningar som bygger på enskildas beslut om medlemskap kan man inte bortse från den roll som kassorna faktiskt har när det gäller att förvalta arbetslöshetsförsäkringen. Kassorna har av statsmakterna anförtratts den viktiga och ansvarsfulla uppgiften att handha försäkringen. Det är i stor utsträckning fråga om myndighetsutövning, och kassorna verkar då i princip med samma regler som gäller för det allmännas myndighetsutövning. Det framgår av offentlighets- och sekretesslagen, OSL, att en principiell offentlighet råder när arbetslöshetskassorna prövar ärenden om arbetslöshetsersättning och ärenden om medlemsavgift för en arbetslös medlem. Undantag från den här offentligheten får göras endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Det är då ett så kallat rakt skaderekvisit, vilket betyder att det finns en presumtion för offentlighet. Sekretess följer bara om det finns en viss risk för skada.

På vissa områden finns också redan lagreglerad skyldighet för kassorna att lämna ut uppgifter. Som påpekas i konstitutionsutskottets yttrande har kassorna i dag en uppgiftsskyldighet till exempel i förhållande till Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Arbetsmarknadsutskottets majoritet kan konstatera att viss uppgiftsskyldighet även råder i förhållande till Centrala studiestödsnämnden och andra kassor. Syftet med denna uppgiftsskyldighet kan sägas vara att korrekta beslut ska kunna fattas i enskilda ärenden. Utbyte av information mellan olika aktörer på området kan också ske enligt lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och lagen om behandling av personuppgifter i inspektionen av arbetslöshetsförsäkringen, alltså det som IAF gör.

IAF har behandlat till exempel personuppgifter för tillsyn av arbetslöshetskassan och uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen. Myndighet-

en får också i vissa fall behandla uppgifter som enligt PUL klassificeras som känsliga.

Utskottet har redan varit inne på den centrala betydelse i arbetsmarknadspolitiken som arbetslöshetsförsäkringen har. De ersättningar som kassorna varje år fattar beslut om uppgår även i relativt goda tider med gott arbetsmarknadsläge till tvåsiffriga miljardbelopp. Utbetalningarna har alltså även i sig en betydelse för hela samhällsekonomin, så visst är det viktigt att ha bra information om detta och om hur man på bästa sätt ska lägga upp detta system.

Det som jag nu har sagt leder till att arbetslöshetskassorna inte i alla avseenden kan jämföras med andra privaträttsliga föreningar, och det bör enligt utskottsmajoritetens mening beaktas vid den intresseavvägning som vi här i dag gör.

Det jag nu har sagt tar sikte på kassornas uppgiftslämnande. En annan sida av saken gäller skyddet för uppgifter när arbetslöshetskassorna har lämnat dem till SCB. Här vill jag säga att det hos SCB gäller absolut sekretess, det vill säga ett starkare sekretesskydd än hos kassorna. Hos SCB gäller alltså ett starkt sekretesskydd för de aktuella uppgifterna.

Herr talman! Samtidigt vill utskottsmajoriteten liksom konstitutionsutskottet betona vikten av skyddet av den enskilda personliga integriteten. Den måste beaktas och respekteras i lagstiftningen. Utskottsmajoriteten kan också instämma i att åtgärder som riskerar att ingripa i enskilds integritet förutsätter noggranna överväganden och bör vidtas med försiktighet.

Ett ingrepp ska stå i rimlig proportion till vad som står att vinna med det. En avvägning måste alltså göras mellan intrånget i den enskildes integritet och det intresse som den föreslagna lagstiftningen har till syfte att värna.

Enligt utskottets mening är det ur integritetssynpunkt av stor betydelse att det finns ett långtgående sekretesskydd för uppgifterna hos SCB, vilket det, som jag har nämnt tidigare, också gör.

Jag vill också säga att utskottsmajoriteten förstas har respekt för de synpunkter som har framförts under regeringens beredning av ärendet och riksdagsärendet. Som sägs i konstitutionsutskottets yttrande kan redan möjligheten att uppgifterna kan överlämnas till regeringen i identifierbart skick innebära ett integritetsproblem. Mot detta ska dock ställas dels att SCB enligt propositionen ska avlämna uppgifterna till regeringen i avidentifierat skick, dels att regeringen säger sig varken ha intresse av eller för avsikt att inhämta uppgifter som direkt eller indirekt skulle kunna avslöja ett enskilt medlemskap i en viss arbetstagarorganisation.

Enligt propositionen ska regeringen nogsamt beakta dessa aspekter i det fortsatta författningsarbetet så att det inte uppkommer konflikt mellan regleringen och de grundlagsskyddade rättigheterna. Arbetsmarknadsutskottets majoritet tar fasta på detta.

I den avvägning som ska göras bör man enligt arbetsmarknadsutskottets majoritet också beakta de begränsningar som anges i den föreslagna lagregeln. För det första är det fråga om uppgifter som SCB behöver för framställning av statistiken. För det andra ska syftet uttryckligen vara att kartlägga och analysera arbetsmarknaden.

Med hänvisning till det som framförts anser majoriteten i arbetsmarknadsutskottet att det uppnås en godtagbar balans mellan på ena

sidan intresset av bättre beslutsunderlag i arbetsmarknadspolitiken och på andra sidan intresset av skydd för den enskildes integritet.

Liksom konstitutionsutskottet förutsätter arbetsmarknadsutskottets majoritet, Folkpartiet, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna, att regeringen även i det fortsatta författningsarbetet noga beaktar och respekterar skyddet för enskildas integritet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Hillevi Engström (m), Annika Karlsson (c) och Désirée Pethrus Engström (kd).

Anf. 86 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att släppa en liten bomb. Jag vill berätta för hela svenska folket, alla som lyssnar, något som för all evighet kommer att stå i protokollet.

Jag är medlem i Vänsterpartiet. Jag är också medlem i Handelsanställdas förbund och i Handelsanställdas a-kassa.

Att jag berättar detta, att jag *väljer* att berätta det, är inte en integritetskränkning. Det är mitt val. Att regeringen bestämmer att Handelsanställdas a-kassa ska tvingas lämna ut uppgifter om att jag är medlem där, det är en integritetskränkning.

Att hänvisa till möjligheten att frivilligt och enskilt lämna ut uppgifter om medlemskap i en viss förening eller inte, att blanda ihop det med att regeringen tvingar ideella föreningar att lämna ut personuppgifter är trams och tyder på en hantering av integritetsfrågor som är helt oseriös.

Med det sagt vill jag ställa en enda fråga till Hans Backman; jag tycker inte att vi fått något riktigt bra och tydligt svar på den. Vad är det för information i a-kassornas medlemsregister som den borgerliga majoriteten anser är så vital för beslutsfattandet om arbetsmarknadspolitiken att den väger tyngre än skyddet för den personliga integriteten och föreningsfriheten som exempelvis Lagrådet hävdar att regeringen härmed kör över?

Anf. 87 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Låt mig börja med medlemskapet i a-kassa och fackföreningar och den möjliga kopplingen till politiska partier. Den är nog inte så lätt att avgöra. Jag är själv med i Seko, ett LO-fack, och tror väl inte att man kan koppla det till Folkpartiet liberalerna direkt.

Vänsterpartiet vill att skattereduktionen för medlemskap i a-kassan även ska gälla avgiften till fackföreningarna. Som jag sade tidigare skulle det innebära att uppgifter från det fackliga medlemskapet, vilka enligt personuppgiftslagen, PUL, betecknas som känsliga personuppgifter, lämnades till en myndighet. Det är inkonsekvent med tanke på att Vänsterpartiet är så kritiskt till det förslag som regeringen har lagt fram.

Uppgifter som ska samlas in kan förändras över tid. Det är därför vi inte har lagt fast exakta uppgifter. Jag har tidigare talat om varför vi inte slår fast exakt vilka uppgifter som ska finnas med. Det kan behövas lite olika uppgifter över tid. Det är viktigt när man tittar på ålder, inom vilken typ av verksamhet det i nuläget är svårt att få arbete och vilka som för tillfället blir av med arbetet. Det förändras över tid. Därför är propositionen skriven så.

Det är naturligtvis viktigt att hela tiden kunna följa upp vad som händer med arbetslöshetsförsäkringen. Det ser jag som det viktiga, alltså att vi löpande kan följa upp det hela och kan ge information om läget och vad den regering som för tillfället har ansvaret kan göra för att förbättra situationen på arbetsmarknaden för dem som söker jobb och har behov av en fungerande och bra arbetsmarknadspolitik. Det är inte så lätt att säga exakt vilka uppgifter det är just i dag eftersom det förändras över tid.

Anf. 88 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Jag måste säga att jag är förbluffad över den bristande kunskapen om vad föreningsfriheten i grundlagen syftar till. Den syftar inte till att förbjuda människor att frivilligt tala om eller lämna ut uppgifter till myndigheter, eller till vem som helst, om vilken fackförening eller vilket politiskt parti man är med i eller inte, till exempel om man vill ha möjlighet att göra skatteavdrag för sitt medlemskap. Föreningsfriheten är till för att skydda enskilda individers medlemskap i en förening från exempelvis klåfingriga regeringar eller fientligt inställda grupperingar som kan tänkas använda uppgifterna mot enskilda personer på grund av deras politiska eller fackliga tillhörighet. Blanda inte ihop begreppen! Detta är nog något av det märkligaste jag hört i den här vägen.

Jag tycker fortfarande inte att jag fått ett rimligt svar på varför man behöver detaljerade individuppgifter om enskilda medlemmar i a-kassorna för att få ett beslutsunderlag om vilka som blir arbetslösa, vilken åldersgrupp de tillhör, hur många som har rätt till ersättning och så vidare. All den informationen finns redan i den befintliga statistiken från Arbetsförmedlingen, SCB:s AKU, IAF, IFAU med flera. Och, som sagt, Arbetslöshetskassornas Samorganisation SO har erbjudit sig att bistå regeringen, liksom alla riksdagspartier, med ytterligare information, med den reservationen att man inte vill överlämna alla sina medlemsregister för godtycklig hantering av myndigheter och regeringen.

Låt mig bara påpeka att det inte står någonting i lagtexten som uttryckligen förbjuder regeringen att begära ut identifierade uppgifter som därmed blir offentliggjorda. Vi måste alltså i riksdagen lita på att varken den nuvarande regeringen eller kommande regeringar kommer att göra det. Det är en ganska vag grund för skyddet av den personliga integriteten.

Anf. 89 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Skälet till lagförslaget är bland annat att man till skillnad från i dag ska kunna få statistik och uppgifter på ett samlat sätt. Som jag sade i mitt huvudanförande måste man i dag sammanställa uppgifter av skilda slag från olika källor för att få fram det man vill åstadkomma. Från alliansens och från regeringens sida ser vi förslaget som en förbättring.

När det gäller medlemskap i föreningar och a-kassa kan jag inte riktigt få ihop det när Vänsterpartiet vill ha en skattereduktion som ska gälla även för fackföreningar. Det blir ju i princip samma sak eftersom man kan se var någon är medlem. Om man inte vill vara med i en fackförening och en a-kassa kan man i och för sig välja det. Men ifall man trots

allt vill ha det skyddet är frågan: Ska man då inte få ha det, Josefin Brink?

Anf. 90 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Jag säger tack till Hans Backman som visar stort mod här i dag när han axlar den moderata riksdagsmajoritetens och regeringens uppgift genom att ta sig an denna oerhört otacksamma och omöjliga uppgift. Jag tycker att det är modigt och tufft, men jag avundas honom inte. Förhoppningsvis får han en god middag eller någon annan belöning för det han gör i dag.

Josefin Brink ställde en enkel fråga. Låt mig lite kort göra ett snabbprotokoll av det som sades. Frågan var vilka uppgifter som är så viktiga att de förtjänar att kränka integriteten och föreningsrätten. Hans Backman svarade att det förändras över tid, det kan vara ålder, typ av verksamhet, viktigt att ha möjlighet att följa upp, i nuläget inte lätt att svara på exakt, att få statistik och uppgifter på ett samlat sätt. Det var ett snabbprotokoll.

Detta är alltså så oerhört viktigt att man kränker föreningsrätten och den personliga integriteten. Jag kan inte annat än beklaga Hans Backmans uppgift här i kväll och förvåna mig över att den moderatledda majoriteten inte vågar ställa upp i debatten och svara på frågor. Men jag tror, herr talman, att det finns tid att anmäla sig till debatten, så än är kanske inte allt hopp ute.

Anf. 91 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Om jag får middag eller inte vet jag faktiskt inte, men det är trevligt att Patrik Björck vill inge mig den förhoppningen.

Motivet är, som jag säger, att vi ska kunna forma en bra arbetsmarknadspolitik för dem som är i behov av det, vilket i princip är vi allesammans. Om vi råkar ut för arbetslöshet ska vi få bästa möjliga stöd för att kunna komma tillbaka i arbete. Det är det motiv som har efterfrågats.

Beträffande varför vi vill ha in uppgifterna kan vi titta på konstitutionsutskottets yttrande. KU skriver i klartext: ”De uppgifter som arbetslöshetskassorna ska lämna i statistiksyfte kan enligt propositionen utgöras av exempelvis person- och samordningsnummer, tidpunkter för in- och utträde i en arbetslöshetskassa samt utbetald ersättning. Uppgifterna är enligt regeringen nödvändiga bl.a. för att kunna skapa en tydlig och korrekt bild av vilka grupper som omfattas av arbetslöshetsförsäkringen samt av vilka effekter och konsekvenser de olika villkoren och förutsättningarna i försäkringen får för enskilda grupper. Behovet av analyser och kartläggningar är emellertid föränderligt. De uppgifter som SCB behöver kan enligt regeringen förväntas variera över tid och det är därför inte möjligt att i förväg veta vilka uppgifter som är nödvändiga och vid vilken tidpunkt de behövs. Att reglera dessa frågor i lag skulle enligt regeringen inte vara ändamålsenligt och snarare riskera att göra uppgiftsskyldigheten vidare än nödvändigt.” Det är svaret på frågan, och det står också att läsa i betänkandet.

Anf. 92 PATRIK BJÖRCK (s) replik:

Herr talman! Att regeringen vill veta allt om alla och överallt känner vi till. Vi har kunnat konstatera att den nuvarande regeringen kränker integriteten i stort sett vid varje riksdagsbeslut.

Av konstitutionsutskottets yttrande framgår inte vilka uppgifter som på något sätt skulle underlätta för regeringen att föra en effektivare arbetsmarknadspolitik.

Jag kan som exempel nämna den information vi i utskottet fick av Arbetslöshetskassornas Samorganisation häromdagen. De berättade väldigt konkret vilken information man skulle behöva ta till sig för att de arbetslösa ska få sin ersättning utbetald i tid.

Det hade varit intressant för riksdagsmajoriteten eller regeringen att inhämta och ta till sig denna information och kanske förändra sin arbetsmarknadspolitik. Detta kom SO och meddelade helt frivilligt. Man lade det på bordet och sade: Vill ni föra en effektiv arbetsmarknadspolitik, vill ni betala ut a-kassan i tid, då kan ni göra de här och de här förändringarna. Ni kan dra ned arbetsgivarintyget från fyra A4-sidor med bilagor till en A4-sida. Ni kan underlätta regelverket för arbetsgivarna och se till att därmed hjälpa de arbetslösa. Det var väldigt konkret information som man kunde samla in och ändra sin arbetsmarknadspolitik utifrån.

Men på vilket sätt skulle de här obestämda uppgifterna som förändras över tid kunna vara ett redskap för Hans Backman och riksdagsmajoriteten för förändring av politiken? Det var det som var frågan. Här är Hans Backman svaret skyldig, och det är väl i och för sig inget att förvånas över.

Man måste också passa på att fråga Hans Backman om det kan vara rimligt att säga att bara för att SCB skulle ha ett starkare sekretesskydd än a-kassorna själva skulle det vara ett skäl för dem att lämna ut sina uppgifter. Om min bakficka var större än Hans Backmans, ska han lämna sin plånbok där då?

Anf. 93 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Det är viktigt att SCB:s sekretess är stark. Det är en viktig poäng i sammanhanget. Det var därför jag lyfte fram den frågan.

Det är bra att SO kom och informerade oss. Vi tar tacksamt emot all information. Det är en del i att kunna forma en bra arbetsmarknadspolitik. Visst är det så.

Samtidigt finns det andra saker som är viktiga, förutom just det som SO redovisade för oss nu senast. Det är det som jag svarar och säger. Vi vet inte allt i dag. Om vi visste precis allting om allt i dag skulle vi kunna sätta oss nöjda och utforma allting på bästa sätt utan att behöva fundera vidare. Men så är det inte. Det händer saker i samhället. Det händer saker med våra system. Det händer saker inte minst på arbetsmarknaden, som vi ansvarar för.

Därför är det viktigt att ha ett system där vi kan få uppgifter som är viktiga för att över tid på bästa sätt ge bra service och bra möjligheter till dem som har behov av en bra arbetsmarknadspolitik, vilket är vi alla. Det är det som detta handlar om. Det går inte att i dag säga vad som är den viktigaste uppgiften år 2025. Det kan väl inte ens Patrik Björck göra.

Anf. 94 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Från Miljöpartiets sida tycker vi att det är självklart att det ska finnas bra statistiska underlag, så att vi politiker kan fatta rätt beslut och kan förmodas se konsekvenserna av de beslut som vi fattar. Det är självklart. Jag har förstått att regeringen inte har haft de här uppgifterna när man har beslutat om a-kassorna tidigare och därför vill ändra.

Jag har tre enkla frågor.

Den första frågan är om ni på fullaste allvar inte har förstått varför en halv miljon människor har lämnat a-kassan.

Den andra frågan är varför ni väljer strid framför samförstånd med a-kassorna. Jag tror inte att det skulle vara något problem att få ut ganska mycket underlag från a-kassorna genom samtal. Men ni väljer strid. Jag skulle gärna vilja veta varför.

Den sista frågan är: Varför följer ni konsekvent aldrig Lagrådets synpunkter?

Anf. 95 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Svaret på den sista frågan står att läsa i betänkandet och propositionen. I det här fallet har man från regeringens, alliansens och utskottsmajoritetens sida bedömt att man får väga olika skäl mot varandra. Att forma en bra arbetsmarknadspolitik är viktigt, och vi känner att vi i det här fallet på bästa sätt har lyckats avväga behovet av integritet för den enskilde och behovet av att få bra uppgifter för att forma en bra arbetsmarknadspolitik. Det är skälet till att förslagen som vi i dag diskuterar och debatterar läggs fram.

Att många har lämnat a-kassan finns det olika anledningar till. Visst hade avgiftshöjningarna effekt. Det vet vi alla. Samtidigt fick alla som hade arbete en vinst i lönekuvertet. Egentligen hade man inte behövt lämna a-kassan av det skälet. Men det var en väldigt uppskruvad retorik kring det här som jag tror gjorde att ganska många människor blev oroliga. Det var olyckligt att det var så uppskruvad retorik att olika debattörer missade att se helheten. Som anställd fick man en ekonomiskt positiv effekt av de åtgärder som alliansregeringen vidtog när den inledde sitt regerande. Jobbskatteavdraget kompenserade a-kasseavgifternas höjning. Nu tycker jag att det är glädjande att medlemsantalet i a-kassorna ökar igen.

Jag tycker också att man ska föra dialog med fackföreningar och arbetstagarorganisationer, och det gör inte minst vi i alliansen vid olika tillfällen. Själv har jag förstås mycket dialog med olika fackföreningar. Samtidigt har vi behov av att få samlad information, känner regeringen, och vi håller med om det. Det här kan vara ett sätt att över tid få bra information som gör att vi i olika lägen och i olika situationer kan utforma en bra politik.

Anf. 96 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Det är trevligt att Hans Backman träffar fackförbunden och så vidare. Det är väl synd att regeringen inte gör det. Såvitt jag har förstått har Sven Otto Littorin vid väldigt få tillfällen träffat de fackliga företrädarna för samtal om arbetsmarknadspolitik. Jag tror att det skulle vara bra.

Jag är också förvånad över att höra att det skulle finnas en brist på statistiska underlag i Sverige. Internationellt sett har vi väldigt mycket statistiska underlag i Sverige. Det kan inte vara där skon klämmer. Det är möjligen så att Arbetsmarknadsdepartementet inte litar på den statistik man får och därför vill ha särskild kontroll. Det är mycket möjligt, men i så fall får ni gärna konkretisera det och skriva i lagtexten vad det är man vill ha och på vilket sätt. Det skulle vara väldigt bra.

När det gäller att hoppa över Lagrådet: Lagrådets synpunkter var inte så kioskvältande trots allt. Man ville bara förtydliga för att värna den personliga integriteten. Jag förstår egentligen inte vad en borgerlig politiker kan ha emot detta.

Slutligen vill jag kommentera resonemanget om att en halv miljon har lämnat a-kassan. Ni verkar fortfarande förvånade över det. Jag ser det som ett väldigt konsekvent ekonomiskt beslut av många medborgare. Ni ändrar kvalifikationsreglerna, och en person som jobbar ser att den inte kommer att kunna få någon ersättning från a-kassan om den förlorar jobbet. Varför ska man då betala? För mig är inte det någon särskilt svår ekvation. Jag tror att väldigt många människor var mycket duktiga på att räkna ut det här. Sedan finns naturligtvis gruppen 60-plus, som hade väldigt få år kvar till pension och såg att det inom en snar framtid skulle leda till uppsägningar. Det är inte så svårt. De uppgifterna finns redan i dag.

Anf. 97 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Många har lämnat a-kassorna, men det var ganska många som stod utanför redan innan alliansregeringen tillträdde. Man kan förstås diskutera och debattera orsak och verkan. Men det låter som att Ulf Holm skulle gilla det förslag som inte minst jag tycker är bra: att införa en obligatorisk a-kassa. Det skulle på sätt och vis lösa problemet; alla får en trygghet vid arbetslöshet.

När det gäller behovet av statistik nämnde jag i mitt anförande – jag kan nämna det igen – att det nu framlagda förslaget motiveras av behovet av en mer detaljerad analys eller kartläggning av arbetsmarknaden än vad som kan åstadkommas med de uppgifter av skilda slag och från olika källor som SCB i dag använder för att framställa och tillhandahålla statistik som sedan kan ligga till grund för utformningen av politiken. Det är det som är skälet. Vi vill ha en samlad statistik. Motivet är att vi vill kunna forma den politik som är bäst för varje individ som har behov av en bra arbetsmarknadspolitik – och det har vi alla.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 25 november.)

19 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Framställning
2009/10:RS4 Uppföljning av riksrevisionsreformen

Konstitutionsutskottets betänkanden
2009/10:KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse
2009/10:KU9 Obligatoriskt utgiftstak

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2009/10:MJU10 Kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel m.m.

Miljö- och jordbruksutskottets utlåtande
2009/10:MJU4 Grönbok Reform av den gemensamma fiskeripolitiken

Justitieutskottets betänkande
2009/10:JuU2 Immunitet för stater och deras egendom

Socialförsäkringsutskottets betänkande
2009/10:SfU7 Försäkringskassans underlag för beslut om sjukpenning

20 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 23 november

2009/10:125 Sparbankers framtid

av *Ulla Andersson* (v)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:126 Insatser för unga lagöverträdare

av *Lena Olsson* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:127 Utvidgning av EU:s tjänstedirektiv

av *Sven-Erik Österberg* (s)
till statsrådet Ewa Björling (m)

2009/10:128 Åtgärder för att bekämpa arbetslösheten

av *Sven-Erik Österberg* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

den 24 november

2009/10:129 Statsministerns uttalande om stopp för bonussystem

av *Sven-Erik Österberg* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2009/10:130 Konvention om klusterammunition

av *Olle Thorell* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 december.

21 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Prot. 2009/10:36
24 november

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 23 november

2009/10:228 Förhållandena i sjukförsäkringssystemet

av *Håkan Juholt* (s)

till statsrådet *Cristina Husmark Pehrsson* (m)

den 24 november

2009/10:229 Verkställande av ungdomsstraff

av *Kerstin Haglö* (s)

till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2009/10:230 Kontanthantering i butikerna

av *Eva Sonidsson* (s)

till finansminister *Anders Borg* (m)

2009/10:231 Prissättning inom taxibranschen

av *Krister Örnfjäder* (s)

till statsrådet *Åsa Torstensson* (c)

2009/10:232 Exportförbudet mot snus

av *Claes-Göran Brandin* (s)

till statsrådet *Ewa Björling* (m)

2009/10:233 Åldersgräns för piercing och tatueringar

av *Siw Wittgren-Ahl* (s)

till socialminister *Göran Hägglund* (kd)

2009/10:234 Kommuners ansvar då friskola läggs ned

av *Olle Thorell* (s)

till utbildningsminister *Jan Björklund* (fp)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 december.

22 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 24 november

2009/10:202 Peking + 15 i FN

av *Carina Hägg* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister *Nyamko Sabuni* (fp)

2009/10:211 Kännedom om ECRI

av *Carina Hägg* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister *Nyamko Sabuni* (fp)

Prot. 2009/10:36
24 november

2009/10:214 Grönare ägardirektiv för Vattenfall
av *Birgitta Eriksson* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 december.

23 § Kammaren åtskildes kl. 20.59.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 15.19,
av andre vice talmannen därefter till och med 18 § anf. 82 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Ledighet.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	2
4 § Svar på interpellation 2009/10:49 om kultur i arbetslivet.....	2
Anf. 2 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	2
Anf. 3 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	3
Anf. 4 HILLEVI LARSSON (s).....	4
Anf. 5 CECILIA MAGNUSSON (m).....	5
Anf. 6 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	5
Anf. 7 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	6
Anf. 8 HILLEVI LARSSON (s).....	7
Anf. 9 CECILIA MAGNUSSON (m).....	8
Anf. 10 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s).....	9
Anf. 11 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	10
Anf. 12 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	10
Anf. 13 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	11
5 § Svar på interpellation 2009/10:50 om förändring av det statliga stödet till kulturtidskrifter.....	12
Anf. 14 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	12
Anf. 15 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	13
Anf. 16 BERIT HÖGMAN (s).....	13
Anf. 17 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	14
Anf. 18 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	14
Anf. 19 BERIT HÖGMAN (s).....	15
Anf. 20 CHRISTER NYLANDER (fp).....	15
Anf. 21 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	16
Anf. 22 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	17
Anf. 23 CHRISTER NYLANDER (fp).....	17
Anf. 24 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	17
6 § Svar på interpellation 2009/10:56 om ett levande EWK- museum.....	18
Anf. 25 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	18
Anf. 26 ANNE LUDVIGSSON (s).....	18
Anf. 27 Kulturminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (m).....	19

Anf. 28 ANNE LUDVIGSSON (s).....	20
Anf. 29 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	21
Anf. 30 ANNE LUDVIGSSON (s).....	21
Anf. 31 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	22
7 § Svar på interpellation 2009/10:61 om tjänstledighet för uppdrag inom kyrkan.....	22
Anf. 32 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	22
Anf. 33 BERIT HÖGMAN (s).....	23
Anf. 34 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	24
Anf. 35 BERIT HÖGMAN (s).....	24
Anf. 36 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s)	25
Anf. 37 HANS WALLMARK (m).....	26
Anf. 38 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	27
Anf. 39 BERIT HÖGMAN (s).....	28
Anf. 40 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s)	28
Anf. 41 HANS WALLMARK (m).....	29
Anf. 42 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	29
8 § Svar på interpellation 2009/10:89 om kulturarbetarnas arbetsstillfällen och arbetsvillkor.....	30
Anf. 43 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	30
Anf. 44 NIKOS PAPADOPOULOS (s).....	31
Anf. 45 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	32
Anf. 46 NIKOS PAPADOPOULOS (s).....	33
Anf. 47 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	34
Anf. 48 NIKOS PAPADOPOULOS (s).....	35
Anf. 49 Kulturminister LENA ADELSONH LILJEROTH (m).....	35
9 § Förnyad bordläggning.....	36
Ajournering.....	36
Återupptagna förhandlingar	36
10 § Skatt, tull och exekution.....	37
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU1	37
Anf. 50 BRITTA RÅDSTRÖM (s).....	37
Anf. 51 KENT PERSSON (v).....	39
Anf. 52 HELENA LEANDER (mp).....	40
Anf. 53 ANNICKA ENGBLOM (m).....	41
Anf. 54 KENT PERSSON (v) replik.....	44
Anf. 55 ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	44
Anf. 56 KENT PERSSON (v) replik.....	45

Anf. 57 ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	45
Anf. 58 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	46
Anf. 59 ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	46
Anf. 60 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	47
Anf. 61 ANNICKA ENGBLOM (m) replik.....	47
Anf. 62 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	48
Anf. 63 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	50
Anf. 64 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	53
Anf. 65 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	53
Anf. 66 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	54
Anf. 67 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	54
Anf. 68 LENNART SACRÉDEUS (kd).....	54
Anf. 69 HANS OLSSON (s).....	56
Anf. 70 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	56
Anf. 71 HANS OLSSON (s) replik.....	57
Anf. 72 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	57
Anf. 73 HANS OLSSON (s) replik.....	58
Anf. 74 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	58
(Beslut skulle fattas den 25 november.).....	58
11 § Riksrevisionens styrelses redogörelse om regeringens redovisning av skatteuppskov.....	59
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU3.....	59
Anf. 75 ULF BERG (m).....	59
Anf. 76 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	60
Anf. 77 HELENA LEANDER (mp).....	62
Anf. 78 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	63
Anf. 79 HELENA LEANDER (mp) replik.....	63
Anf. 80 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	64
Anf. 81 HELENA LEANDER (mp) replik.....	64
(Beslut skulle fattas den 25 november.).....	64
12 § Vissa ändringar av reglerna om avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen.....	65
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU9.....	65
(Beslut skulle fattas den 25 november.).....	65
13 § Stämpelskatt vid förvärv av fast egendom och tomträtter genom vissa slag av delning.....	65
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU10.....	65
(Beslut skulle fattas den 25 november.).....	65
14 § Ändrade regler om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån.....	65
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU11.....	65
(Beslut skulle fattas den 25 november.).....	65
15 § Prissättningsbesked vid internationella transaktioner.....	65
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU13.....	65
(Beslut skulle fattas den 25 november.).....	65
16 § Beskattning av andelsbyten vid utflyttning.....	66
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU16.....	66
(Beslut skulle fattas den 25 november.).....	66

17 § Anstånd med inbetalning av skatt i samband med uttagsbeskattning, m.m.	66
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU17	66
(Beslut skulle fattas den 25 november.)	66
18 § Vissa ändringar i arbetslöshetsförsäkringen.....	66
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU3	66
Anf. 82 PATRIK BJÖRCK (s).....	66
Anf. 83 JOSEFIN BRINK (v).....	69
Anf. 84 ULF HOLM (mp).....	71
Anf. 85 HANS BACKMAN (fp)	73
Anf. 86 JOSEFIN BRINK (v) replik.....	77
Anf. 87 HANS BACKMAN (fp) replik	77
Anf. 88 JOSEFIN BRINK (v) replik.....	78
Anf. 89 HANS BACKMAN (fp) replik	78
Anf. 90 PATRIK BJÖRCK (s) replik	79
Anf. 91 HANS BACKMAN (fp) replik	79
Anf. 92 PATRIK BJÖRCK (s) replik	80
Anf. 93 HANS BACKMAN (fp) replik	80
Anf. 94 ULF HOLM (mp) replik	81
Anf. 95 HANS BACKMAN (fp) replik	81
Anf. 96 ULF HOLM (mp) replik	81
Anf. 97 HANS BACKMAN (fp) replik	82
(Beslut skulle fattas den 25 november.)	82
19 § Bordläggning.....	83
20 § Anmälan om interpellationer	83
21 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	84
22 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	85
23 § Kammaren åtskildes kl. 20.59.	85

Tryck: Elanders, Vällingby 2009